

Klasa: 022-03/13-07/127

Urbroj: 50301-09/09-13-2

Zagreb, 29. svibnja 2013.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Godišnje izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske za 2012. godinu, s Izvješćem o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj za 2012. godinu

Na temelju članka 8. točke 5., članka 6. stavka 2. podstavka 5. i članka 120. stavka 3. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 76/2007 i 153/2009), Vlada Republike Hrvatske podnosi Godišnje izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske za 2012. godinu, s Izvješćem o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj za 2012. godinu.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Antu Kotromanovića, ministra obrane, Višnju Tafnu, zamjenicu ministra obrane, te Sunčanu Vukelić i Zorana Drču, pomoćnike ministra obrane.

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

**GODIŠNJE IZVJEŠĆE O SPREMNOSTI OBRAMBENOG
SUSTAVA, PROVOĐENJU KADROVSKE POLITIKE
I UKUPNOM STANJU U ORUŽANIM SNAGAMA
REPUBLIKE HRVATSKE ZA 2012. GODINU,
S IZVJEŠĆEM O STANJU OBRAMBENIH PRIPREMA
U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA 2012. GODINU**

SADRŽAJ

UVOD.....	8
1. STRATEŠKI OKVIR DJELOVANJA OBRAMBENOG SUSTAVA.....	10
1.1. Strateški kontekst	10
1.2. Obrambena politika	11
2. ORUŽANE SNAGE	13
2.1. Misije i zadaće.....	13
2.2. Struktura Oružanih snaga	14
2.3. Stanje sposobnosti	14
2.4. Obuka i vježbe.....	17
2.4.1. Obuka	18
2.4.2. Vježbe.....	18
2.4.3. Doktrina, normizacija i izdavaštvo.....	37
2.5. Logistička potpora	37
2.5.1. Održavanje tehnike	38
2.5.2. Opskrba klasama vojnog materijala i usluge.....	42
2.5.3. Prehrana	42
2.6. Doprinos međunarodnom miru i sigurnosti	43
2.7. Potpora Oružanih snaga civilnim institucijama	49
2.8. Aktivnosti Obalne straže Republike Hrvatske	52
3. UPRAVLJANJE OBRANOM	53
3.1. Obrambeno planiranje	53
3.2. Međunarodna obrambena suradnja.....	53
3.2.1. Aktivnosti u okviru NATO-a.....	53
3.2.2. Aktivnosti u sklopu Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a.....	56
3.2.3. Bilateralna obrambena suradnja	57
3.2.4. Vojno-diplomatska aktivnost	59

3.2.5.	Multilateralna obrambena suradnja.....	60
3.2.6.	Regionalne inicijative	60
3.3.	Upravljanje ljudskim resursima	65
3.3.1.	Brojčana veličina i popunjenost Oružanih snaga	65
3.3.2.	Pribavljanje osoblja	68
3.3.3.	Profesionalni razvoj djelatnih vojnih osoba	69
3.3.4.	Personalna potpora	73
3.3.5.	Tranzicija i izdvajanje osoblja.....	75
3.3.6.	Dragovoljno služenje vojnog roka	78
3.3.7.	Ravnopravnost spolova	78
3.4.	Upravljanje materijalnim resursima	79
3.4.1.	Opremanje i modernizacija (naoružanje i vojna oprema)	80
3.4.1.1.	Naoružanje i vojna oprema Hrvatske kopnene vojske.....	80
3.4.1.2.	Naoružanje i vojna oprema Hrvatske ratne mornarice	82
3.4.1.3.	Naoružanje i vojna oprema Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane	83
3.4.1.4.	Strateške zalihe ubojnih sredstava i zbrinjavanje viškova	84
3.4.2.	Nekretnine, infrastruktura i zaštita okoliša.....	86
3.5.	Komunikacijsko-informacijski sustav i potpora	87
3.6.	Financije i proračun	89
3.7.	Obrambene pripreme.....	92
4.	POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE.....	95
4.1.	Vojna sigurnosno-obavještajna djelatnost.....	95
4.2.	Inspekcijski poslovi.....	95
4.3.	Postupanje vojne policije.....	97
4.4.	Stegovna i materijalna odgovornost.....	98
4.5.	Izvanredni događaji	99
5.	UPRAVNO-PRAVNI, ADMINISTRATIVNI POSLOVI I POTPORA	102
5.1.	Pravna uređenost.....	102

5.2.	Imovinsko-pravni poslovi i upravni postupci.....	103
5.3.	Javna nabava	104
5.4.	Ostala područja rada	106
6.	DRUŠTVENA ULOGA I ODNOSI S JAVNOŠĆU	109
6.1.	Odnosi s javnošću i informiranje	109
6.2.	Dušobrižništvo	110
7.	GLAVNA POSTIGNUĆA U 2012. GODINI	112
8.	KLJUČNI SMJEROVI RAZVOJA U IDUĆEM RAZDOBLJU	115
	ZAKLJUČAK.....	118

SAŽETAK

Prigodom preuzimanja odgovornosti za resor obrane, početkom 2012. godine, zatečeno je stanje evidentnog zastoja u provedbi potrebnih i sveobuhvatnih obrambenih reformi. Stoga je 2012. godina bila godina konsolidacije te racionalizacije ustroja i upravljačkih procesa. Intenzivirani su procesi izrade strateških i planskih dokumenata, kojima će se konceptualno usmjeriti razvoj obrambene funkcije u idućem razdoblju. Izrađeni su prijedlozi Zakona o obrani i Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske koji će obrambenim institucijama Republike Hrvatske omogućiti relevantnije i kvalitetnije suočavanje s potrebama i izazovima koji proizlaze iz članstva u Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora (u daljnjem tekstu NATO), predstojećeg članstva u Europskoj uniji te novih strateških okolnosti.

Oružane snage su izvršavale propisane i dodijeljene zadaće u vrlo nepovoljnim uvjetima koji su, s jedne strane, bili rezultat naslijeđenog stanja obilježenog nedovoljno učinkovitim upravljačkim procesima, a s druge strane, posljedica gospodarske krize koja je utjecala i na obrambeni proračun. Kako bi Oružane snage Republike Hrvatske nastavile kvalitetno ispunjavati svoje zadaće, a ujedno bile u stanju razvijati i održavati sposobnosti, važno je osigurati stabilnu razinu financiranja te unaprijediti funkcije upravljanja.

Proces integracije Oružanih snaga Republike Hrvatske u NATO uspješno je zaključen u listopadu 2012. Sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama obrambeni resor Republike Hrvatske dao je doprinos globalnim nastojanjima za osiguranjem mira i stabilnosti, kao i doprinos jačanju međunarodnog ugleda Republike Hrvatske. Oružane snage Republike Hrvatske nastavile su pružati potporu civilnim institucijama i stanovništvu u protupožarnim aktivnostima, medicinskom prevoženju i traganju i spašavanju, čime su iznova potvrdile svoju opću društvenu korisnost.

Zahvaljujući snažnim mjerama optimizacije, racionalizacije i štednje osigurana je zadovoljavajuća logistička spremnost i operativna raspoloživost glavnih oružanih sustava za operacije, za najvažnije zadaće i za vježbe i to unatoč smanjenju proračuna u odnosu na 2011. godinu i povećanju cijena naftnih derivata i energije. Zahvaljujući primijenjenim postupcima prioritizacije, osigurana je visoka razina operativne raspoloživosti zrakoplovne tehnike za zadaće gašenja požara i za sudjelovanje u NATO operaciji KFOR na Kosovu.

Program opremanja Oružanih snaga Republike Hrvatske sa 126 borbenih oklopnih vozila PATRIA u završnoj je fazi isporuke. Ukupno je do kraja 2012. godine proizvedeno 116 vozila, od kojih je 37 opremljeno ključnim podsustavima naoružanja i opreme. U naoružanju Oružanih snaga Republike Hrvatske nalazi se i 2784 novih jurišnih pušaka VHS domaće proizvodnje.

Donesena je odluka o produljenju životnog vijeka aviona MiG-21, kao prijelaznog rješenja u provođenju nadzora i zaštite zračnog prostora Republike Hrvatske. U 2012. godini donesena je odluka o nabavi obalnih ophodnih brodova za Obalnu stražu Republike Hrvatske. Završena je izrada dokumentacije za pretprojekt obalnog ophodnog broda i potkraj travnja 2013. godine počeo je postupak javne nabave obalnog ophodnog broda. Osigurana je neprekidnost logističke potpore tijekom svih zadaća Oružanih snaga Republike Hrvatske u zemlji i inozemstvu, uz racionalizaciju i optimizaciju troškova prehrane, energije, prijevoza, održavanja i drugih logističkih troškova.

Sustavno je praćeno stanje ubojnih sredstava i skladišnih objekata u kojima se čuvaju te su poduzimane odgovarajuće mjere za smanjenje rizika od mogućih incidenata. Iako je u jednom dijelu vojno-skladišnih kompleksa nadograđen sustav tehničke zaštite, analize pokazuju kako je izgradnja novih, uvjetnih skladišnih kompleksa jedino prihvatljivo dugoročno rješenje. Tijekom 2012. godine napravljen je program izgradnje novih skladišnih objekata na dvije perspektivne lokacije. No zbrinjavanje viškova ubojnih sredstava ne odvija se potrebnom dinamikom.

Bitno je unaprijeđena obuka u svim granama Oružanih snaga Republike Hrvatske u odnosu na prethodno razdoblje, što je rezultiralo kvalitetnijom borbenom spremnošću za sve vrste misija i zadaća. Tijekom 2012. godine Oružane snage Republike Hrvatske sudjelovale su u 10 vojnih vježbi u Republici Hrvatskoj i 27 međunarodnih vojnih vježbi.

Nastavljeno je smanjivanje udjela izdataka za osoblje. Provedene su sve planirane slijedno rastuće izobrazbe te funkcionalne izobrazbe. Dragovoljno služenje vojnog roka završilo je 674 vojnika, od toga 67 vojnkinja.

Nastavljen je trend nedovoljnog ulaganja u objekte i infrastrukturu. Tijekom 2012. godine nije bilo izgradnje novih objekata, ni investicijskih radova na uređenju

objekata. Većina sredstava za ove namjene ulaže se u propisana ispitivanja instalacija, uređaja i opreme te za hitne intervencije.

Bez obzira na zatečeno nepovoljno stanje u nizu stvari te nastavak trenda restriktivnog proračuna, 2012. godine održana je razina spremnosti obrambenog sustava koja omogućuje ispunjavanje definiranih misija i zadaća.

UVOD

Godišnje izvješće o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama Republike Hrvatske za 2012. godinu s Izvješćem o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj za 2012. godinu (u daljnjem tekstu: Izvješće), u skladu s člankom 16. stavkom 5. Zakona o obrani (Narodne novine, br. 33/2002, 58/2002, 76/2007 i 153/2009), ministar obrane jedanput na godinu dostavlja Vladi Republike Hrvatske. Vlada Republike Hrvatske Izvješće podnosi Hrvatskom saboru u skladu s člankom 8. Zakona o obrani.

Izvješće Hrvatskome saboru, kao i hrvatskoj javnosti, predočuje aktivnosti iz 2012. godine iz kojih je vidljivo na koji način je obrambeni sustav provodio zadaće koje su mu dodijeljene, koje sposobnosti je razvijao, s kojim problemima se susretao, kako je raspolagao povjerenim sredstvima i na koji način je ispunjavao svoju društvenu ulogu. Izvješće omogućuje uvid u odvijanje svih važnijih procesa u obrambenom sustavu, čime je u funkciji provedbe demokratskog nadzora nad Oružanim snagama Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu Oružane snage).

Pri izradi Izvješća uzeta su u obzir razmatranja, mišljenja, primjedbe i prijedlozi koje su zastupnici/ce u Hrvatskom saboru iznijeli u raspravi o Godišnjem izvješću o spremnosti obrambenog sustava, provođenju kadrovske politike i ukupnom stanju u Oružanim snagama za 2011. godinu s Izvješćem o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj za 2011. godinu na 4. sjednici 7. saziva Hrvatskoga sabora, kao i u raspravama na odborima Hrvatskoga sabora na kojima je bilo riječi o Oružanim snagama, integraciji u NATO i EU te sudjelovanju u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama.

U prvom poglavlju dan je kratki prikaz strateškog okvira djelovanja obrambenog sustava s temeljnim odrednicama obrambene politike.

U drugom poglavlju opisuju se misije i zadaće, struktura, stanje i razvoj ključnih sposobnosti Oružanih snaga te naznačuju čimbenici koji su utjecali na postignuća u 2012. godini. U nastavku se opisuju obuka i vježbe, stanje i postignuća u logističkoj potpori, doprinos međunarodnoj sigurnosti i potpora civilnim institucijama i stanovništvu.

U poglavlju o upravljanju obranom opisana su dostignuća u području obrambenog planiranja, međunarodnoj obrambenoj suradnji, u području ljudskih,

materijalnih i financijskih resursa te komunikacijsko-informacijskih sustava i potpore. Sastavni dio ovoga poglavlja Izvješće je o stanju obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj.

Sljedeće poglavlje daje pregled stanja u području sigurnosno-obavještajne djelatnosti, inspekcijskog nadzora, djelovanja vojne policije, pregled postupaka stegovne i materijalne odgovornosti te pregled izvanrednih događaja tijekom 2012. godine.

U poglavlju o upravno-pravnim i administrativnim poslovima prikazan je pregled stanja u području javne nabave, revizije, financijskog upravljanja i kontrole, sukcesije vojne imovine te arhivske i muzejske djelatnosti.

U posebnom poglavlju daje se kratki osvrt na ispunjavanje društvene uloge obrambenog sustava i Oružanih snaga, kao njegove ključne sastavnice s prikazom aktivnosti u području odnosa s javnošću, informiranja i dušobrižništva.

Izvješće završava sažetim prikazom glavnih postignuća u 2012. godini i ključnih smjerova razvoja u idućem razdoblju.

1. STRATEŠKI OKVIR DJELOVANJA OBRAMBENOG SUSTAVA

1.1. Strateški kontekst

Tijekom 2012. godine globalno sigurnosno okruženje zadržalo je obilježja relativne strategijske nestabilnosti uvjetovane održavanjem postojećih i otvaranjem novih žarišta kriza i sukoba, novim prijetnjama međunarodnog terorizma te nastavkom nadmetanja globalnih aktera za resurse i sfere interesa. Međunarodnu i regionalnu sigurnost potkopavaju izazovi poput prisutnosti ekstremističkih ideologija, širenja oružja za masovno uništenje, nestabilnih i propadajućih država, neupravljanih područja koja pružaju utočišta za međunarodne terorističke organizacije te globalnih i regionalnih mreža organiziranog kriminala. Usklađenim mirovnim naporima međunarodnih i regionalnih organizacija (UN, NATO, EU, OESS, OAJ i dr.) krize i sukobi održavani su pod nadzorom i spriječeno je njihovo eskaliranje u ratove većih razmjera.

Zahvaljujući evidentnoj premoći u vojnim sposobnostima te koheziji i relevantnosti NATO saveza, izgrađenim putem uspješne provedbe niza operacija odgovora na krize, vjerojatnost konvencionalne vojne prijetnje Savezu u cjelini, pa tako i njegovim članicama i dalje je vrlo niska. Održavanje takvoga povoljnog stanja zahtijeva daljnju usklađenu izgradnju modernih savezničkih sposobnosti te provedbu politika, operacija i misija usmjerenih na oblikovanje povoljnoga sigurnosnog okruženja.

Neposredno okruženje Republike Hrvatske još uvijek je opterećeno posljedicama sukoba iz bliske prošlosti. Otvorena granična pitanja, potraga za nestalim osobama, povratak izbjeglica, imovinsko-pravna potraživanja na državnim i individualnim razinama, nestabilne državne institucije, korupcija i organizirani kriminal, samo su neki od problema koji uzrokuju nepovjerenje među susjednim državama, zastoje u političkim i gospodarskim tranzicijskim i integracijskim procesima te opću gospodarsku nerazvijenost. Takvo stanje, uz nedovoljnu učinkovitost državnih institucija, dodatno potaknuto općom gospodarskom krizom, u dugoročnom razdoblju može dovesti do unutarnje destabilizacije pojedinih zemalja. Pozitivna obilježja situacije u okruženju su prevladavajuće razumijevanje da otvorena pitanja trebaju biti rješavana bez uporabe nasilja te zajednički interes uključivanja zemalja regije u EU i NATO (ili barem dobre suradnje s NATO-om). Također, pozitivnom ozračju pridonosi rastuća sveukupna, pa i obrambena, bilateralna i regionalna suradnja država.

Republika Hrvatska nastavlja aktivnu ulogu u održavanju međunarodnog mira i stabilnosti, čime iskazuje solidarnost s narodima i ljudima koji pate od posljedica sukoba te jača svoj međunarodni ugled.

1.2. Obrambena politika

Obrambena politika, kao sastavnica vanjske i sigurnosne politike Republike Hrvatske, provođena je na temelju Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2011. – 2015. godine te u skladu sa smjericama, odlukama i zaključcima Hrvatskoga sabora, Predsjednika Republike Hrvatske i Vlade Republike Hrvatske.

Tijekom 2012. godine prioriteta obrambene politike bili su nastavak obrambenih reformi i izgradnje nacionalnih i savezničkih sposobnosti, nastavak integracije u NATO strukture i procese te procese i aktivnosti Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a, kao i pružanje doprinosa izgradnji stabilnoga i sigurnoga međunarodnog okružja.

Kao izraz potpore sveobuhvatnim nastojanjima za izgradnju mira, stabilnosti i sigurnosti, Republika Hrvatska nastavila je sudjelovati u operacijama pod vodstvom NATO-a, EU-a i UN-a.

Svjesna važnosti stabilnog i prijateljskog okružja, Republika Hrvatska snažno podupire te aktivno pridonosi nastojanjima međunarodne zajednice u stabilizaciji stanja u regiji, uz ostalo i aktivnim sudjelovanjem u operacijama EULEX i KFOR u Republici Kosovu te potporom operaciji EUFOR u Bosni i Hercegovini.

Obrambene reforme

Pri preuzimanju odgovornosti za resor obrane, početkom 2012. godine, zatečeno je stanje evidentnog zastoja u provedbi prijeko potrebnih i sveobuhvatnih obrambenih reformi. Novi strateški dokumenti koji bi odražavali promjenu strateškog konteksta, tj. geopolitičkog i strategijskog položaja Republike Hrvatske (Strategija nacionalne sigurnosti, Strategija obrane Republike Hrvatske, Vojna strategija Republike Hrvatske, Strateški pregled obrane), unatoč brojnim nastojanjima u proteklih nekoliko godina, nisu doneseni. Jednako tako, nije razvijena ni odgovarajuća nova zakonska regulativa na području obrane. Sustav obrambenog planiranja temelji se na ranijoj regulativi te je potrebno njegovo daljnje usklađivanje s NATO-im obrambenim planiranjem.

Pojedini aspekti upravljačkih procesa definiranih postojećom regulativom, nužnih za provedbu planova, napušteni su, a nisu nadomješteni odgovarajućim novim rješenjima te su se odvijali sporo.

Stoga je na području reforme obrane težište u 2012. godini bilo na konsolidaciji zatečenog stanja, racionalizaciji ustroja i upravljačkih procesa te izradi prijedloga strateških i planskih dokumenta kojima će se konceptualno usmjeriti razvoj obrambene funkcije u idućem razdoblju. Dovršen je proces strateškog pregleda obrane, započet 2010. godine, i kao njegov rezultat javnosti je predstavljen dokument Nacrt strateškog pregleda obrane koji će Vlada Republike Hrvatske usvojiti 2013. godine. Izrađeni su konačni prijedlozi Zakona o obrani i Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske koji su pripremljeni za drugo čitanje u Hrvatskom saboru. Nova zakonska regulativa u području obrane omogućit će obrambenom sustavu relevantnije i kvalitetnije suočavanje s potrebama i izazovima koji proizlaze iz članstva u NATO-u i novih strateških okolnosti.

Međuresorna suradnja

U cilju potpore vanjskoj politici i politici nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske obrambeni sektor je značajan dio aktivnosti iz svoje nadležnosti provodio u koordinaciji s drugim tijelima državne uprave. Tako je, primjerice, vrlo intenzivna suradnja ostvarena s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova u pogledu nastupanja pred međunarodnim institucijama i inicijativama te planiranjem i provedbom obrambene suradnje. Poslovi pripreme i sudjelovanja u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama provedeni su, u pravilu, u koordinaciji s Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, a nerijetko i s Ministarstvom unutarnjih poslova. Aktivnosti priprema za zaštitu i spašavanje te pomoći civilnim institucijama i stanovništvu u području zaštite i spašavanja redovito su provedene u koordinaciji s Državnom upravom za zaštitu i spašavanje. Nadležne ustrojstvene jedinice Ministarstva obrane ostvarile su intenzivnu suradnju s drugim tijelima na području pružanja zdravstvenih usluga, izgradnje i održavanja vojne infrastrukture, prometa naoružanja i vojne opreme, nabave i opremanja, kontrole zračnog i pomorskog prometa i dr. Najintenzivnija dnevno-operativna suradnja sa svim civilnim institucijama zaduženim za zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru provedena je kroz aktivnosti iz nadležnosti Obalne straže Republike Hrvatske.

2. ORUŽANE SNAGE

2.1. Misije i zadaće

Oružane snage se pripremaju za ispunjavanje ustavne uloge obrane teritorijalne cjelovitosti i zaštite suvereniteta i neovisnosti Republike Hrvatske, razvijanjem i održavanjem sposobnosti za provedbu sljedećih misija i zadaća:

- zaštita suvereniteta i obrana Republike Hrvatske, obrana Saveznika
- sudjelovanje u operacijama odgovora na krize u inozemstvu
- sudjelovanje u mjerama izgradnje sigurnosti i povjerenja
- potpora civilnim institucijama u zemlji.

Oružane snage se prvenstveno oblikuju i pripremaju za ispunjavanje misije obrane suvereniteta i neovisnosti te teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske. Sa stanovišta razvoja sposobnosti obrana Republike Hrvatske nedjeljiva je od obrane Saveza. Sposobnosti koje se razvijaju za provedbu te misije čine osnovu razvoja sposobnosti potrebnih za izvršenje svih drugih misija i zadaća.

U javnosti su najvidljivije aktivnosti usmjerene na sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama i pomoći civilnim institucijama, što je u 2012. godini bio prioritet djelovanja Oružanih snaga. Unatoč poteškoćama s kojima se susreću u funkcioniranju, Oružane snage su ispunile svoje zadaće i obveze u navedenim područjima djelovanja.

Jedno od ključnih obilježja funkcioniranja i razvoja Oružanih snaga u proteklih nekoliko godina funkcioniranje je u nepovoljnim financijskim uvjetima. Posljedica takvog funkcioniranja sve je veće odstupanje od ciljeva navedenih u razvojnim planovima, u prvom redu u Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga 2006. – 2015. Kako bi se osigurala sredstva za funkcioniranje i obavljanje zadaća, racionalizacijom i smanjivanjem troškova ostvaruju se uštede koje iz godine u godinu uzrokuju nedostatke u području materijalnog zbrinjavanja, logističke potpore te u održavanju objekata i infrastrukture.

2.2. Struktura Oružanih snaga

U posljednjem tromjesečju 2012. godine izvršen je preustroj dijela Oružanih snaga (vojno predstavništvo u Stalnom predstavništvu Republike Hrvatske pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, zapovjedništva grana, Zapovjedništvo za potporu i Počasno-zaštitna bojna). Ovim se preustrojem ustrojstvena veličina Oružanih snaga smanjila.

Struktura Oružanih snaga na dan 31. prosinca 2012. prikazana je u Dodatku ovoga Izvješća.

2.3. Stanje sposobnosti

Dugoročnim planom razvoja Oružanih snaga 2006. – 2015. definira se razvoj ključnih operativnih sposobnosti Oružanih snaga, kao okvir za razvoj ukupnih sposobnosti potrebnih za provedbu misija i zadaća.

Pravodobna raspoloživost snaga

Za sve postrojbe i zapovjedništva Oružanih snaga utvrđene su razine i kategorije spremnosti, kao osnovni preduvjet za utvrđivanje njihove raspoloživosti za izvršavanje zadaća. Raspoloživost se provjerava i potvrđuje ocjenjivanjem spremnosti prema unaprijed utvrđenim elementima i kriterijima.

Provedeno je ocjenjivanje spremnosti voda vojne policije, inženjerijske satnije za razminiranje i inženjerijske satnije za horizontalne konstrukcije te timova za kontrolu kretanja i voda za pretovar. Spremnost voda vojne policije ocijenjena je u međunarodnoj vojnoj vježbi (SHARP LYNX 12) u sklopu multinacionalne bojne vojne policije. Provedeno je ocjenjivanje motorizirane pješачke bojne i taktičkih timova za psihološke operacije. Ocjenjivanja su provedena u skladu s NATO standardima ocjenjivanja borbene spremnosti kopnenih snaga.

Prvi put je provedeno početno ocjenjivanje sposobnosti eskadrile transportnih helikoptera i voda za specijalna djelovanja prema NATO standardima. Provedena je i redovita godišnja provjera spremnosti zrakoplovnih snaga uključenih u saveznički integrirani sustav zaštite zračnog prostora (NATINADMS).

Ostala nacionalna ocjenjivanja spremnosti za međunarodne mirovne operacije i misije provedena su na osnovi nacionalnog sustava ocjenjivanja koji se temelji na standardima snaga Savezničkog zapovjedništva za operacije (*Allied Command Operations Forces Standards*).

Sposobnost zapovijedanja, nadzora i komunikacija

Sposobnost zapovijedanja i nadzora ključna je sposobnost kojom se skraćuje vrijeme planiranja i donošenja odluka na svim razinama. Neprekidno funkcioniranje sustava zapovijedanja i nadzora omogućuje pravodobno upućivanje snaga u područje operacija te osigurava donošenje kvalitetnih odluka i izdavanja zadaća Oružanim snagama.

U sklopu razvoja elemenata ove sposobnosti intenzivirana je obuka postrojbi deklariranih za sudjelovanje u NATO sustavu nadzora i zaštite zračnog prostora (NATINAMDS). Nastavljen je proces uvezivanja nacionalnog sustava za nadzor i zaštitu zračnog prostora u jedinstveni NATO sustav, a potpuna se uvezanost očekuje do početka 2014. godine.

Razmatrane su mogućnosti kako bi se radarski sustavi za nadzor površinske situacije na moru („*Enhanced Peregrine*“ i *GEM SC2050XS*) doveli u punu operativnu spremnost za rad. Time bi se znatno povećala pouzdanost i kvaliteta nadzora površinske situacije na moru. U Hrvatskoj ratnoj mornarici razvijen je i pušten u probni rad program (SEVID) kojim je automatizirana obrada i objedinjavanje podataka.

Telekomunikacijski sustav Ministarstva obrane i Oružanih snaga ima značajke stabilne, prilagodljive i pouzdane telekomunikacijske mreže, kojom su zadovoljene potrebe za komunikacijama u stacionarnim uvjetima.

Težište u opremanju komunikacijsko-informacijskom opremom bilo je opremanje snaga za međunarodne mirovne operacije i misije. Opremanje se najvećim dijelom odvijalo kroz programe vojne pomoći Vlade Sjedinjenih Američkih Država, a jednim dijelom i kroz obrambeni proračun.

Instalacijom sustava NS WAN (*NATO Secret Wide Area Network*) omogućena je brza i sigurna razmjena informacija i klasificiranih podataka sa Savezom.

Učinkovitost obavještajnog djelovanja

Vojni obavještajni sustav razvija i održava sposobnosti iskorištavanja informacijskog prostora putem obavještajnog i elektroničkog djelovanja, u potpori provedbe zadaća operativnih postrojbi te analitičke i interdisciplinarne sposobnosti praćenja i procjene stanja sigurnosti u zemlji i inozemstvu.

Sposobnost razmještanja i mobilnost

Sposobnost razmještanja Oružanih snaga umanjena je zbog neposjedovanja vlastitih kapaciteta za strateški prijevoz, a mobilnost zbog ograničenog broja i kapaciteta nebojnih vozila. Zbog toga se sposobnost razmještanja osigurava sklapanjem ugovora, sporazuma i drugih aranžmana sa saveznicima i drugim subjektima koji raspolažu sredstvima za pravodobni razmještaj snaga kopnenim, morskim i zračnim putem.

Transportni kapaciteti Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane omogućuju prijevoz helikopterima taktičkih postrojbi na manjim udaljenostima.

Učinkovitost u angažiranju snaga

Učinkovitost u angažiranju snaga prvenstveno se postiže opremanjem borbenim sustavima za djelovanje na kopnu, moru, pod morem i protiv ciljeva u zraku te odgovarajućom obukom osoblja za korištenje tih sustava.

Najveći program opremanja Oružanih snaga, proizvodnja i uvođenje u operativnu uporabu borbenih oklopnih vozila PATRIA u završnoj je fazi. Ukupno je do kraja 2012. godine proizvedeno 116 vozila, od kojih je 37 opremljeno ključnim podsustavima naoružanja i opreme.

Nastavkom nabave jurišne puške VHS u 2012. godini dostignut je ukupan broj dostatan za opremanje brigade.

Logistička održivost i sposobnost vođenja dugotrajnih operacija

Uspjeh snaga u provedbi zadaća ovisi o sposobnosti njihove održivosti u različitim područjima operacija, koji mogu biti i izvan teritorija Republike Hrvatske.

Operacije u kojima sudjeluju Oružane snage mogu biti dugotrajne, u područjima sa slabo razvijenom infrastrukturom i u različitim vremenskim i klimatskim uvjetima.

Logistička održivost Oružanih snaga u operacijama i aktivnostima u zemlji dostignuta je osloncem na vlastite kapacitete i ugovorene kapacitete s gospodarskim subjektima.

Logistička potpora snagama u NATO mirovnim operacijama u Afganistanu (ISAF) i na Kosovu (KFOR) postiže se upućivanjem Nacionalnog elementa potpore (National Support Element – NSE), koji je dimenzioniran, opremljen i osposobljen u skladu s vrstom i veličinom upućenih snaga. Veličina i sastav Nacionalnog elementa potpore prilagođeni su potrebama logističke potpore i održavanja tehničkih sredstava, naoružanja i vojne opreme u području operacija.

Logistička potpora u mirovnoj operaciji u Afganistanu (ISAF), uključujući strateški prijevoz, ostvaruje se osloncem na kontingente drugih sudionica, na temelju sklopljenih memoranduma o suglasnosti ili tehničkih dogovora između ministarstava obrane.

Logistička potpora pripadnicima/ama Oružanih snaga u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda temelji se na integraciji UN-ovih i ugovorenih resursa te vojnih resursa nacionalnih kontingenata.

Sposobnost preživljavanja i zaštite snaga

S obzirom na činjenicu da Oružane snage djeluju u različitim uvjetima i okolnostima, razvoju i održavanju ove sposobnosti posvećuje se posebna pozornost. Pojedinci i postrojbe angažirani u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama opremljeni su odgovarajućom zaštitnom i prikivnom opremom.

Sposobnosti preživljavanja i zaštite snaga od ugroza u području i u svim uvjetima izvođenja operacija razvijaju se modularnom i usklađenom obukom, opremanjem kvalitetnom zaštitnom osobnom i postrojbenom opremom te provođenjem mjera prikriivanja, zdravstvenih, psiholoških, sanitarnih i obavještajno-sigurnosnih mjera. Smještaj pojedinaca i postrojbi osigurava dovoljnu razinu zaštite od mogućeg napada.

2.4. Obuka i vježbe

Obuka i vježbe bile su u potpori održavanja i razvoja zahtijevanih sposobnosti, a poseban naglasak bio je na obuci snaga za međunarodne mirovne operacije te na

obuci za NATO snage brzog odgovora (*NRF – NATO Response Force*) i borbene skupine Europske unije (*EUBG – European Union Battle Group*).

2.4.1. Obuka

Uspješnim sudjelovanjem u raznim oblicima obuke i vježbama, kontinuirano se podiže razina obučenosti, unaprjeđuje interoperabilnost te dostiže odgovarajući stupanj spremnosti pojedinaca i postrojbi. Dostignuta razina spremnosti Oružanih snaga za namjenske zadaće učinkovito se održava, a ostvaren je napredak u obuci pojedinaca i postrojbi za operacije potpore miru.

Temeljna vojna obuka provedena je s ročnicima na dragovoljnom služenju vojnog roka u dva uputna roka (travanj – lipanj i rujan – studeni 2012.). Specijalistička vojna obuka za prijam u djelatnu vojnu službu nije provedena jer nije bilo prijma vojnika u službu. Obuka djelatnog sastava provedena je u skladu s odobrenim planovima.

Pojedinačna obuka provodila se u matičnim postrojbama, rodovskim postrojbama i obučnim središtima, a zajednička na vojnim poligonima (vježbalištima i strelištima), Simulacijskom središtu i Središtu za borbenu obuku.

Težište u obuci zapovjedništava i postrojbi bilo je na održavanju dostignutih operativnih sposobnosti, na dostizanju sposobnosti za sudjelovanje u operacijama potpore miru i misijama te za pružanje pomoći civilnim institucijama i stanovništvu.

Obuka za međunarodne mirovne operacije provodila se u skladu sa zahtijevanim sposobnostima i specifičnostima pojedine misije/operacije. Dio obuke za operaciju ISAF proveden je u obučnim središtima u SR Njemačkoj, Republici Poljskoj, Kraljevini Norveškoj, Češkoj Republici i Francuskoj Republici, dok je dio obuke za misiju UNDOF proveden u Republici Austriji.

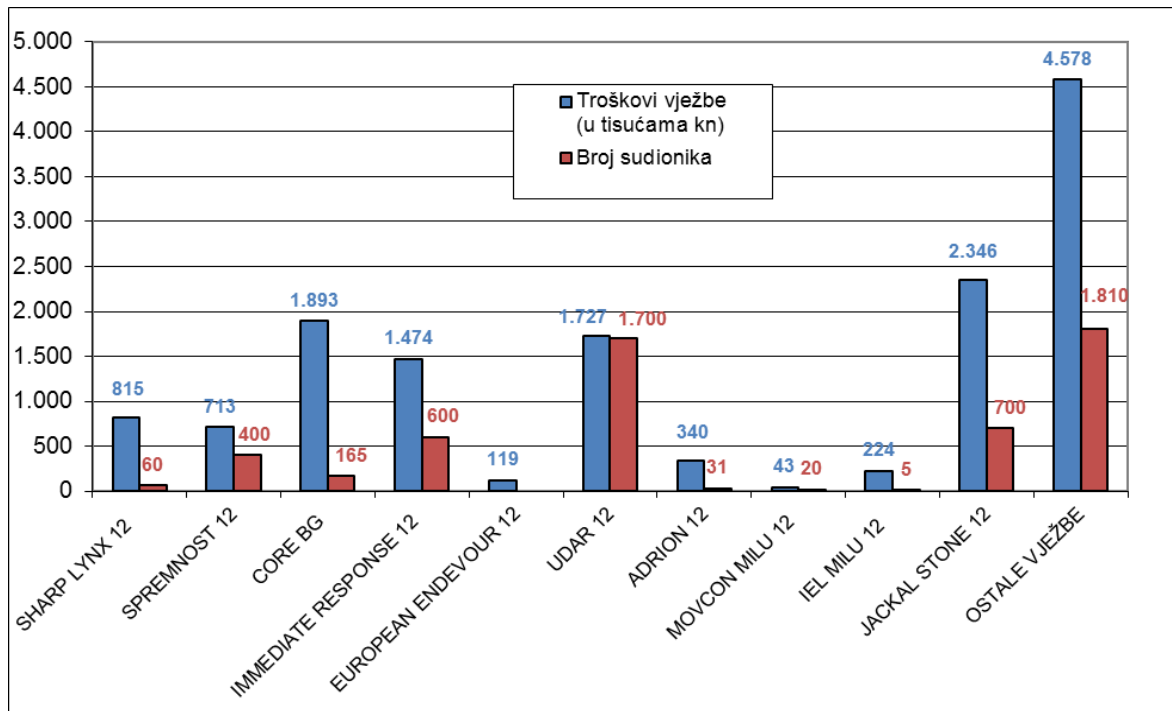
Preduputna obuka bila je usredotočena na aktivnosti i zadaće u izravnoj vezi sa specifičnostima operacije. Oko 50% sadržaja preduputne obuke bilo je planirano za provođenje na engleskom jeziku, a oko 30% u noćnim uvjetima, što je u najvećem dijelu ostvareno.

2.4.2. Vježbe

Oružane snage su u 2012. godini sudjelovale u 10 vojnih vježbi i 25 međunarodnih vojnih vježbi, od čega su dvije međunarodne vojne vježbe provedene

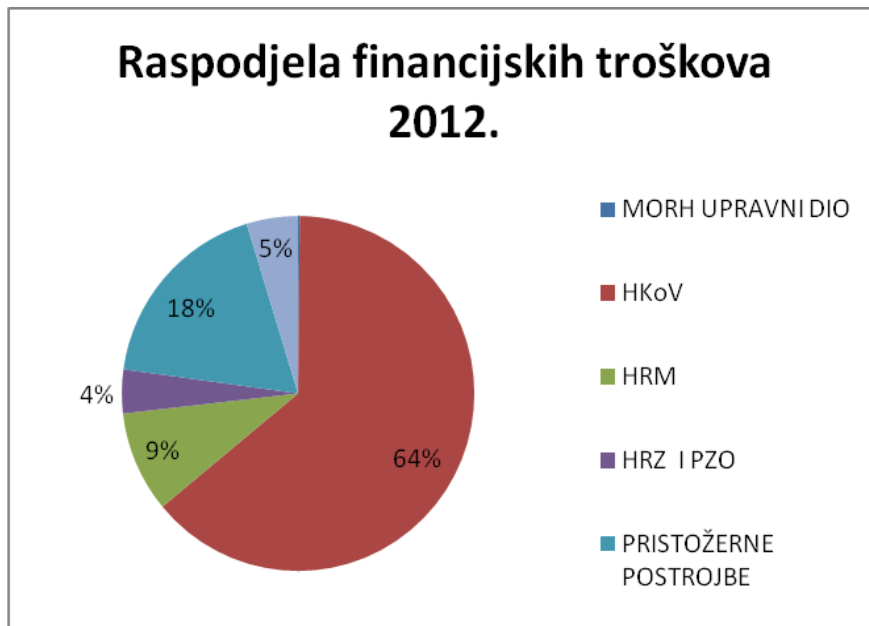
na teritoriju Republike Hrvatske (IMMEDIATE RESPONSE 12 i JACKAL STONE 12). Intenzitet i kvaliteta vojnih vježbi Oružanih snaga značajno je povećana odnosno unaprijeđena, u odnosu na proteklo razdoblje. Spektar provedenih vojnih vježbi kretao se u rasponu od najjednostavnijih do složenih vježbi s bojnim gađanjima.

Pregled broja sudionika i troškova vojnih vježbi u kojima su u 2012. godini sudjelovale Oružane snage prikazan je na Slici 1.

Slika 1. Prikaz troškova i broja sudionika vojnih vježbi u 2012. godini

Za provedbu vojnih vježbi u 2012. godini planirano je 11.650.000,00 kuna od čega je utrošeno 10.640 000,00 kuna.

Slika 2. Analiza raspodjele financijskih troškova na vojnim vježbama u 2012. godini

Kao i prijašnjih godina, sudjelovanje Republike Hrvatske u međunarodnim vojnim vježbama proizlazi iz planova definiranih u NATO integracijskom radnom programu, projektu multinacionalne bojne vojne policije (MNMPBAT), planu bilateralne vojne suradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama, projektu „Adrion“ Jadransko-jonske inicijative te Američko-jadranskoj povelji.

Osim navedenoga, sudjelovanje u međunarodnim vojnim vježbama definirano je i obvezama koje proizlaze iz priprema postrojbi i stožernog osoblja za sudjelovanje Oružanih snaga u snagama odgovora NATO-a (NRF) i EU borbene grupe (EUBG). Budući da se vojne vježbe koriste za pripremu i ocjenjivanje pojedinaca i postrojbi za postavljene zadaće, navedeni projekti i obveze sudjelovanja Oružanih snaga u NRF-u i EUBG-u definiraju način i opseg sudjelovanja Oružanih snaga u pojedinim međunarodnim vojnim vježbama. Iz toga razloga, u određenim vojnim vježbama Oružane snage sudjeluju s pojedinačnim osobljem (do desetak pripadnika), a u pojedinim vojnim vježbama sudjelujemo s postrojbama do razine bojne (do 300 pripadnika/ca).

Ciljevi sudjelovanja Oružanih snaga u međunarodnim vojnim vježbama tijekom 2012. godine mogu se sažeti na:

- testiranje postojećih sustava i procedura
- ocjenjivanje interoperabilnosti i borbene spremnosti
- ocjenjivanje pojedinaca i postrojbi za NATO i EU borbene skupine
- osposobljavanje za rad u multinacionalnim zapovjedništvima
- implementacija i uvježbavanje NATO procedura
- povećanje sposobnosti i implementacija ciljeva snaga.

Iz analize provedenih međunarodnih vojnih vježbi u kojima su sudjelovale Oružane snage vidljiv je napredak u provedbi vježbi odnosno u osposobljenosti Oružanih snaga za obavljanje zadaća. Prijašnjih godina Oružane snage su sudjelovale u većem broju bilateralnih vojnih vježbi kojima je cilj bio zajedničko uvježbavanje i razmjena iskustava s oružanim snagama drugih zemalja. U zadnje dvije godine Oružane snage uglavnom sudjeluju u vježbama NATO-a u kojima se uvježbava i provjerava osposobljenost stožernog osoblja i/ili postrojbi za rad u NATO okružju, ali nije zanemareno ni sudjelovanje u pojedinim regionalnim vojnim vježbama, regionalnim projektima ili mentoriranju partnerskih zemalja u regiji u organiziranju i provedbi vojnih vježbi.

Vojne vježbe Oružanih snaga

Vojne vježbe Oružanih snaga održane 2012. godine su:

1. „HRVATSKI PONOS 12/1 i 12/2“

Vježba „Hrvatski ponos 12/1“ održana je na vojnom poligonu „Gašinci“ od 30. siječnja do 3. veljače 2012., a vježba „Hrvatski ponos 12/2“ na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“ u Slunju od 16. do 20. lipnja 2012. godine.

Ciljevi vježbe su bili planiranje i provedba NATO operacija, rad u multinacionalnom okružju, izrada operativnih zapovijedi i ostalih planskih dokumenata za operaciju, uspostava elemenata zapovijedanja i kontrole, provedba zahtijevanih sposobnosti i zadaća sastavnica hrvatskog kontingenta za mirovnu

operaciju ISAF, provedba logističkih funkcija te uspostava i uporaba komunikacijsko-informacijskog sustava za vrijeme operacije.

Svrha vježbe bila je osiguranje praktične provedbe i uvježbavanja taktika, tehnika i procedura svih sastavnica hrvatskog kontingenta, povećanje znanja i vještina sudionika vježbe kao i osiguranje svih elemenata za provedbu završnog ocjenjivanja sastavnica prema standardnoj metodologiji za ocjenjivanje snaga NATO-a (CREVAL).

Na vježbama su sudjelovale sve sastavnice hrvatskog kontingenta koje se upućuju u mirovnu operaciju ISAF u Afganistanu. Na svakoj vježbi je sudjelovalo po 500 pripadnika/ca Oružanih snaga.

Slika 3. Nailazak konvoja na improviziranu minsko-eksplozivnu zapreku

2. „SPREMNOST 12“

Vježba je održana na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“ u Slunju od 2. do 6. lipnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je ocijeniti spremnost deklariranih postrojbi Oružanih snaga za sudjelovanje u snagama odgovora NATO-a (NRF¹) i postrojbama europske borbene skupine (EUBG²).

Na vježbi je sudjelovalo 400 pripadnika/ca Oružanih snaga sastava satnija 1. motorizirane bojne Tigrovi, vod bojne NKBO-a³, vod vojne policije i vod bojne za specijalna djelovanja.

Vježba „Spremnost 12“ ispunila je brojne zadane ciljeve: planiranje i provedbu EU vođenih operacija, rad u multinacionalnom okružju, uspostavu elemenata

¹ NATO Response Force

² EU Battle Group

³ Nuklearno kemijska biološka obrana

zapovijedanja i nadzora, demonstraciju osnovnih taktičkih sposobnosti te sposobnosti preživljavanja i sl. Vježba je scenarijem obuhvatila 37 događaja i incidenata kroz čije proigravanje su ocijenjene zahtijevane sposobnosti.

Tijekom održavanja vježbe provedeno je nekoliko vrsta ocjenjivanja. Ocjenjivane su postrojbe koje će biti u snagama odgovora NATO-a (NRF), a nalazit će se u statusu pripravnosti (*stand by*) u 2013. godini. Ocjenjivanje (afirmacija) prema prihvaćenim Ciljevima snaga provedeno je uz nadzor NATO-ovih časnika iz zapovjedništava u Napulju i Madridu. Ovime je obuhvaćen vod Vojne policije koji sudjeluje u Multinacionalnoj bojnoj vojne policije (MNMPBAT⁴) te sastavnice Hrvatske kopnene vojske i Zapovjedništva za potporu koji su bili u Borbenoj skupini Europske unije (EUBG II/2012).

Slika 4. Osiguranje hodne kolone prilikom nailaska na zapreku

3. „UDAR 12“

Vježba je održana na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“ u Slunju od 15. do 26. listopada 2012. godine.

Cilj vježbe bio je prikazati uvježbanost i osposobljenost postrojbi u brzom i učinkovitoj pripremi i provedbi napadnih borbenih djelovanja, kroz usklađeno međurodovsko i međugransko djelovanje sa snagama Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane.

Na vježbi je sudjelovalo 1700 pripadnika/ca većinom iz sastava gardijske motorizirane brigade (gmtbr).

Snage su činili Zapovjedništvo gardijske motorizirane brigade (gmtbr), Zapovjedništvo bojne "Tigrovi" s pripadajućom 1. mehaniziranom satnijom, tenkovski

⁴ Multinational Military Police Battalion

vod M-84 bojne "Kune", protuoklopna skupina iz 2. bojne "Pauci" gmtbr-a s protuoklopnim sustavom FAGOT, bitnica haubica 122 mm D-30 i vod sustava višecjevnih lansera raketa 122 mm iz topničko-raketne bojne gmtbr-a te posade letjelica Pilatus PC-9M i helikoptera Mi-171Sh Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane.

Slika 5. Djelovanje haubice D-30 u potpori taktičkom kretanju kolone borbenih vozila BOV Patria

4. „ŠTIT 12“

Vježba je održana na vojnom poligonu „Rt Kamenjak“, Premantura, od 5. do 9. studenoga 2012. godine.

Cilj vježbe bilo je završno uvježbavanje i provedba ocjenjivanja gađanja ciljeva u zračnom prostoru iz lakih prijenosnih raketnih sustava. Vježba se provodi jedanput na godinu, a u njoj sudjeluju sve postrojbe protuzračne obrane iz Oružanih snaga. U sklopu vježbe provedena su trenažna, ispitno-školska i bojeva gađanja ciljeva u zračnom prostoru. Od bojevih gađanja provedena su gađanja raketama „Strela“ i „Igla“.

Na vježbi je sudjelovalo 450 pripadnika/ca iz protuzračnih postrojbi Hrvatske kopnene vojske uz sudjelovanje brodova Hrvatske ratne mornarice i zrakoplova Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane.

Slika 6. Rukovodstvo vježbe prati rad ciljača sustava protuzračne obrane „Strela“

5. „HARPUN 12“

Vježba je održana u Splitu i na poligonu „Žirje“ od 14. do 24. svibnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje Zapovjedništva Hrvatske ratne mornarice i zapovjedništava postrojbi Hrvatske ratne mornarice u planiranju, vođenju operacija na moru (klasične operacije i asimetrične ugroze) te bojevo gađanje ciljeva na moru i u zraku brodova Flotile Hrvatske ratne mornarice i Obalne straže Republike Hrvatske.

Na vježbi je sudjelovalo 11 brodova s 250 pripadnika/ca Hrvatske ratne mornarice.

Slika 7. Topnička paljba brodova Flotile Hrvatske ratne mornarice na površinski cilj

6. „SOKOL 12/1 i 12/2“

Vježbe „Sokol 12/1“ i „12/2“ održane su u okviru vježbi „Hrvatski ponos 12/1“ i „Hrvatski ponos 12/2“.

Cilj vježbe bio je završno uvježbavanje tehnika, taktika i procedura sastavnica Zapovjedništva za potporu koje se u okviru hrvatskog kontingenta upućuju u mirovnu operaciju ISAF.

Na vježbi je sudjelovalo 50 pripadnika/ca Zapovjedništva za potporu.

Slika 8. Iskrcavanje vozila HMMWV s labudice

7. „CAX 12“

Vježba je održana na Hrvatskom vojnom učilištu „Petar Zrinski“ u Zagrebu od 14. do 18. svibnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je polaznike svih razina škola na Hrvatskom vojnom učilištu „Petar Zrinski“ osposobiti za sudjelovanje u pripremi i provedbi operacija strategijske, operativne i taktičke razine na nacionalnoj i međunarodnoj razini, na zapovjednim i stožernim dužnostima uz primjenu Savezničke združene doktrine [AJP 01 (C)].

Na vježbi je sudjelovalo oko 200 pripadnika/ca.

8. „JADRAN 12“

Vježba je održana u Splitskom akvatoriju 1. lipnja 2012.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje Zapovjedništva i snaga Obalne straže Republike Hrvatske za provedbu dodijeljenih zadaća, a u koordinaciji s drugim tijelima državne uprave nadležnim za nadzor i zaštitu prava i interesa Republike Hrvatske na moru.

Na vježbi su sudjelovala četiri broda 80 pripadnika/ca Obalne straže Republike Hrvatske.

Na vježbi su sudjelovali i predstavnici Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture te Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Slika 9. Zajedničko djelovanje brodova kod tehničko tehnološke katastrofe

Međunarodne vojne vježbe

Tijekom 2012. godine pripadnici Oružanih snaga sudjelovali su u sljedećim međunarodnim vojnim vježbama:

9. „STEADFAST ILLUSION 12“

Vježba je održana u Luxeuil les Bainsu u Francuskoj Republici od 28. do 31. kolovoza 2012. godine.

Cilj vježbe bio je povećanje i ocjenjivanje operativnih protuobavještajno-sigurnosnih sposobnosti za sudjelovanje u operacijama odgovora na krize.

Na vježbi su sudjelovala dvojica pripadnika Oružanih snaga. Na vježbi su sudjelovale sve NATO članice.

10. „SHARP LYNX 12“

Vježba je održana u Wedrzynu u Republici Poljskoj od 10. do 22. rujna 2012. godine.

Cilj vježbe bio je provesti završno certificiranje multinacionalne bojne vojne policije (MNMPBAT) te pridruživanje u NATO multinacionalni korpus sjeveroistok (MNCNE⁵).

⁵ Multinational Corps North East

Na vježbi je sudjelovalo 60 pripadnika/ca iz sastava vojne policije Oružanih snaga. Osim Republike Hrvatske u vježbi su sudjelovali i pripadnici vojne policije Češke Republike, Republike Poljske i Republike Slovačke.

Slika 10. Primjeri kretanja prilikom upada u objekt

11. „COMBINED ENDEAVOR 12“

Vježba je održana u Grafenwoehru u SR Njemačkoj od 7. do 21. rujna 2012. godine.

Cilj vježbe bio je povećanje interoperabilnosti i testiranje kompatibilnosti komunikacijsko-informatičke opreme.

Na vježbi je sudjelovalo sedam pripadnika Oružanih snaga. Na vježbi su sudjelovale sve NATO članice.

12. „CMX 12“

Vježba je održana u Zagrebu od 12. do 16. studenoga 2012. godine.

Cilj vježbe bio je godišnje uvježbavanje NATO procedura za upravljanje u kriznim situacijama u svim zemljama koje su članice NATO-a.

Na vježbi su sudjelovala četiri pripadnika Oružanih snaga.

Na vježbi su sudjelovale sve članice NATO-a te oružane snage Kraljevine Švedske i Republike Finske.

13. „SEESIM 12“

Cilj vježbe bio je jačanje nacionalne i regionalne interoperabilnosti, koordinacije i suradnje kroz razvijanje Simulacijske mreže jugoistočne Europe (SEESIM⁶).

Na vježbi su sudjelovale sve članice SEDM⁷ inicijative (Sjedinjene Američke Države, Republika Albanija, Helenska Republika, Bosna i Hercegovina, Republika Bugarska, Crna Gora, Talijanska Republika, Republika Makedonija, Rumunjska, Republika Slovenija, Republika Srbija, Republika Turska i Ukrajina) uz zemlje promatrače Gruziju i Moldovu.

Za sudionike iz Republike Hrvatske vježba je održana u Simulacijskom središtu Zapovjedništva za obuku i doktrinu u Zagrebu od 15. do 19. listopada 2012. godine.

Slika 11. Zajednički rad civilnih i vojnih organizacija u zapovjedništvu vježbe

14. „STEADFAST INDICATOR 12“

Vježba je održana u Oradeai u Rumunjskoj od 8. do 25. listopada 2012. godine.

Cilj vježbe bio je zajedničko uvježbavanje i ocjenjivanje pripadnika obavještajne zajednice za HUMINT (Human Intelligence).

Na vježbi su sudjelovala dvojica pripadnika Oružanih snaga.

Na vježbi su sudjelovale sve članice NATO-a.

⁶ South-Eastern Europe Simulation Network

⁷ South-Eastern Europe Defense Ministerial

15. „NOREX 12“

Vježba je održana u Minnesoti u Sjedinjenim Američkim Državama od 8. do 23. veljače 2012.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje pripadnika Oružanih snaga za sudjelovanje u operacijama potpore miru i uvježbavanje tehnika i procedura borbe u naseljenom mjestu.

Na vježbi je sudjelovao 21 pripadnik/ca Oružanih snaga.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina Sjedinjenih Američkih Država sudjelovale su i oružane snage Kraljevine Norveške.

16. „CORE BG 12“

Vježba je održana na poligonu Letzlingen u SR Njemačkoj od 27. travnja do 8. svibnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je ocjenjivanje spremnosti deklarirane satnije s borbenim oklopnim vozilima PATRIA za sudjelovanje unutar Europske borbene skupine (EUBG).

Na vježbi je sudjelovao jedan vod od 40 pripadnika/ca s četiri borbena oklopna vozila PATRIA iz sastava mehanizirane bojne Tigrovi.

Slika 12. Ukrcaj borbenih vozila BOV PATRIA za prevoženje na vježbu u SR Njemačkoj

17. „IMMEDIATE RESPONSE 12“

Vježba je održana na vojnom poligonu „Eugen Kvaternik“ u Slunju od 22. svibnja do 11. lipnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je promicanje regionalne stabilnosti i suradnje, jačanje partnerskih sposobnosti te razvoj povjerenja kroz unapređenje interoperabilnosti NATO saveza i partnerskih zemalja.

Na vježbi je sudjelovalo 600 pripadnika/ca iz Oružanih snaga uz 500 pripadnika oružanih snaga Sjedinjenih Američkih Država, Bosne i Hercegovine, Republike Makedonije, Republike Albanije, Crne Gore, Republike Srbije i Republike Slovenije. Vježba se organizirala pod vodstvom američkog zapovjedništva za Europu (USEUCOM).

Slika 13. Pripadnici Oružanih snaga za vrijeme vježbe „Immediate Response 12“

18. „EUROPEAN ENDEAVOR 12“

Vježba je održana na poligonu Letzlingen u SR Njemačkoj od 29. svibnja do 8. lipnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je postizanje pune operativne spremnosti zapovjedništva snaga i zapovjedništva Europske borbene grupe (EUBG).

Na vježbi je sudjelovalo stožerno i ključno osoblje (20 pripadnika/ca) Hrvatske kopnene vojske koje je bilo deklarirano za sudjelovanje u EUBG.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina SR Njemačke sudjelovale su i oružane snage Republike Austrije, Češke Republike, Republike Irske i Republike Makedonije.

19. „SHIELD COMMANDER/SHIELD DEFENDER 12“

Vježba je održana u Bury St Edmunds u Velikoj Britaniji od 25. rujna do 10. listopada 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje i ocjenjivanje interoperabilnosti NRF 2013 kopnenih postrojbi na taktičkoj razini.

Na vježbi su sudjelovala dvojica pripadnika Oružanih snaga.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina Velike Britanije sudjelovale su i oružane snage Republike Poljske, Češke Republike, Republike Bugarske i Mađarske.

20. „ADRION 12/1 i 12/2“

Projekt „Adrion“ sastoji se od dvije vježbe. Vježba „Adrion 12/1“ održana je u Kopru u Republici Sloveniji, od 4. do 8. lipnja 2012., a vježba „Adrion 12/2“ održana je u Tarantou u Talijanskoj Republici od 15. do 19. listopada 2012.

Cilj vježbi bio je poboljšanje interoperabilnosti i uvježbavanje procedura u planiranju i provedbi multinacionalnih mornaričkih operacija koje za cilj imaju jačanje sigurnosti na moru.

Na vježbi „Adrion 12/1“ sudjelovao je jedan brod iz sastava flote Hrvatske ratne mornarice s 30 članova posade, a na stožernoj vježbi „Adrion 12/2“ sudjelovala su tri stožerna časnika iz sastava Hrvatske ratne mornarice.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina Republike Slovenije sudjelovale su i oružane snage Talijanske Republike, Republike Albanije i Crne Gore.

21. „PHOENIX EXPRESS 12“

Vježba je održana u Napulju u Talijanskoj Republici i otvorenom moru Sredozemlja od 21. do 30. svibnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje procedura i podizanje razine interoperabilnosti ratnih mornarica NATO članica i država Sjeverne Afrike (zemlje Magreba) u provedbi mornaričkih operacija vezanih za jačanje sigurnosti na moru.

Na vježbi je sudjelovao jedan tim za prekrcaj iz sastava Flotile Hrvatske ratne mornarice 10 pripadnika.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina sudjelovale su i oružane snage Sjedinjenih Američkih Država i zemalja Mediterana.

Slika 14. Pripadnici Hrvatske mornarice na vježbi „Phoenix Express 12“

22. „SANDY BEACH 12“

Vježba je održana u pomorskoj bazi Frederickhaven u Kraljevini Danskoj od 1. do 14. rujna 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje protuminskih ronitelja Flotile Hrvatske ratne mornarice po NATO-vim protuminskim taktikama i procedurama.

Na vježbi u Danskoj sudjelovala su četiri pripadnika Hrvatske ratne mornarice.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina sudjelovale su i Oružane snage SR Njemačka.

23. „IRON ASPECT 12“

Vježba je održana u Veszpremu u Mađarskoj i u Republici Hrvatskoj od 4. do 5. prosinca 2012. godine.

Cilj vježbe bio je unaprjeđenje obučenosti i uvježbanosti za rad sustava za nadzor i zaštitu zračnog prostora u miru, u kriznim situacijama i u ratnom sukobu u sklopu NATO integriranog sustava protuzračne obrane (NATINADS) te razvijanje

interoperabilnosti s uvezanim operativnim središtima (CRC⁸ i CAOC⁹) u različitim simuliranim taktičkim situacijama.

Na vježbi su sudjelovali pripadnici Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane u Republici Hrvatskoj, a jedan pripadnik upućen je u Talijansku Republiku.

Na vježbi su sudjelovale sve članice NATO-a.

24. „MOVCON MILU 12“

Vježba je održana u Požegi od 14. do 24. svibnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je povećanje interoperabilnosti na području pružanja logističke potpore, povećanje sposobnosti u planiranju, upravljanju i provedbi logističkih operacija i potpora sposobnosti planiranja i provedbe RSOM¹⁰ operacija.

Na vježbi je sudjelovalo 20 pripadnika/ca Oružanih snaga.

Osim Republike Hrvatske sudjelovale su i oružane snage Republike Bugarske, Rumunjske i Velike Britanije.

25. „STEADFAST FLOW 12“

Vježba je održana u Ankari u Republici Turskoj od 3. do 7. lipnja 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje stožernog prometnog osoblja i operatora logističkog informatičkog sustava ADAMS u simuliranom okružju.

Na vježbi je sudjelovao jedan pripadnik Oružanih snaga.

Sudjelovale su sve članice NATO-a.

26. „IEL MILU 12“

Vježba je održana u Braili u Rumunjskoj od 12. do 22. studenoga 2012. godine.

⁸ Control and Reporting Centre

⁹ Combined Air Operation Centre

¹⁰ Reception, Staging and Onward Movement

Cilj vježbe bio je uvježbavanje stožernog osoblja i zapovjednika voda u multinacionalnoj sredini.

Na vježbi su sudjelovali pripadnici Zapovjedništva za potporu.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina sudjelovale su i oružane snage Republike Bugarske i Gruzije.

27. „JACKAL STONE 12“

Vježba je održana na glavnom zapovjednom mjestu u Zemuniku te na još 11 lokacija u Republici Hrvatskoj od 31. kolovoza do 27. rujna 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje oružanih snaga u multinacionalnom okružju uz sudjelovanje postrojbi iz svih grana Oružanih snaga, s naglaskom na planiranje specijalnih operacija.

Na vježbi je sudjelovalo 700 pripadnika/ca iz Bojne za specijalna djelovanja te postrojbi Hrvatske kopnene vojske, Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, Hrvatske ratne mornarice i Zapovjedništva za potporu Oružanih snaga.

Osim Republike Hrvatske vježba je bila pod vodstvom američkog zapovjedništva za Europu (USEUCOM) uz sudjelovanje oružanih snaga sljedećih zemalja: Rumunjske, Republike Poljske, Češke Republike, Republike Estonije, Republike Litve, Republike Latvije, Kraljevine Norveške, Republike Slovačke, Republike Finske, Talijanske Republike, Francuske Republike, Republike Slovenije, Kraljevine Danske, Republike Albanije i Velike Britanije.

Slika 15. Predsjednik Republike Hrvatske u posjetu vježbi te pripadnici specijalnih snaga na vježbi

28. „PUMA 12“

Vježba je održana u Bydgoszczu u Republici Poljskoj od 5. do 18. studenoga 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje stožernog osoblja u multinacionalnom okružju s naglaskom na planiranje specijalnih operacija.

Na vježbi je sudjelovalo 10 pripadnika/ca Bojne za specijalna djelovanja.

Osim Republike Hrvatske u vježbi su sudjelovale oružane snage Republike Poljske, Sjedinjenih Američkih Država, Češke Republike, Republike Litve, Republike Slovačke, Francuske Republike, SR Njemačke, Kraljevine Norveške, Mađarske i Republike Finske.

29. „DOLPHIN 12“

Vježba je održana u Kotoru u Crnoj Gori od 5. do 18. studenoga 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje protuminskih ronioaca Flotile Hrvatske ratne mornarice po NATO-vim protuminskim taktikama i procedurama.

Na vježbi su sudjelovala dva protuminska ronioaca Hrvatske ratne mornarice.

Osim Republike Hrvatske i zemlje domaćina sudjelovale su i oružane snage Sjedinjenih Američkih Država.

30. „CYBER COALITION 12“

Vježba je održana u Monsu u Kraljevini Belgiji od 12. do 16. studenoga 2012. godine.

Cilj vježbe je uvježbavanje procesa donošenja strateških odluka, tehničkih i operativnih postupaka i suradnje između svih sudionika vježbe u području cyber obrane na nacionalnoj i NATO razini.

Na vježbi su sudjelovala dva pripadnika Oružanih snaga.

Sudjelovale su sve članice NATO-a te Kraljevina Švedska i Republika Finska.

31. „ADRIATIC 12“

Vježba je održana u Duresu u Republici Albaniji od 24. do 27. rujna 2012. godine.

Cilj vježbe bio je uvježbavanje planiranja i vođenja operacija kod iznenadnih onečišćenja na moru u skladu s međunarodnim standardima.

Primarna obučna skupina bila su dva časnika Obalne straže Republike Hrvatske.

Osim Republike Hrvatske na vježbi su sudjelovale i oružane snage Talijanske Republike, Republike Slovenije, Crne Gore, Republike Albanije i Helenske Republike.

2.4.3. Doktrina, normizacija i izdavaštvo

Ministarstvo obrane i Oružane snage aktivno sudjeluju u procesu normizacije na razini NATO-a. Nепrekidno se usklađuju, izrađuju, usvajaju i implementiraju hrvatske vojne norme kao sastavni dio procesa razvoja sposobnosti. Nastavljena je izrada doktrinarnih publikacija polazeći od usvojene Združene doktrine Oružanih snaga. U tijeku je izrada granskih i specijalističkih doktrina. Izrađen je nacrt Doktrine pomorskih snaga. Nastavljeno je s razvojem sustava naučenih lekcija stavljanjem u funkciju baze podataka za naučene lekcije.

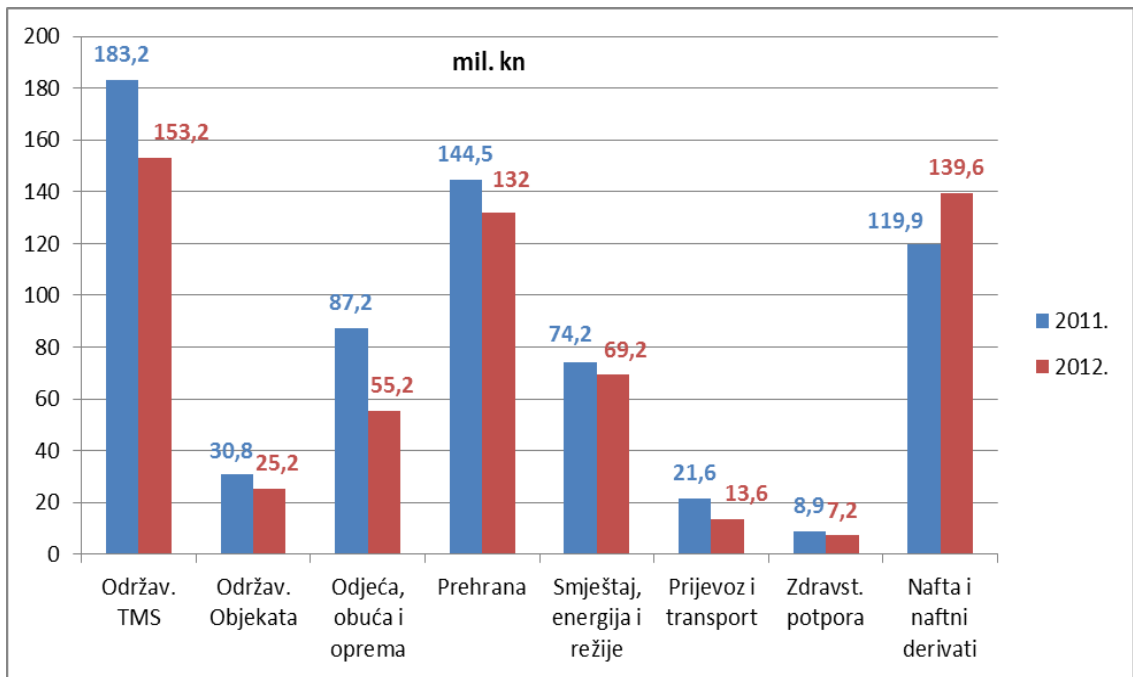
U prigodi obilježavanja 21. obljetnice Oružanih snaga 2012. godine tiskane su dvije monografije (1. i 3. gardijska brigada) čime je završen Projekt monografija vojno-redarstvenih postrojbi iz Domovinskog rata.

U 2012. godini Oružane snage su izdale 19 drugih vojno-stručnih publikacija.

2.5. Logistička potpora

Ciljevi logističke potpore u 2012. godini bili su osigurati neprekidnu potporu svim zadaćama Oružanih snaga u zemlji i inozemstvu, uz racionalizaciju i optimizaciju troškova logističkih funkcija.

Ukupni troškovi svih kategorija logističke potpore u 2012. godini iznosili su 595.200.000,00 kuna. To je, u odnosu na 2011. godinu, u apsolutnom iznosu smanjenje za 75.100.000,00 kuna.

Slika 16. Usporedba logističkih troškova u 2011. i 2012. godini

Unatoč smanjenju proračuna i povećanju cijena naftnih derivata i energije u odnosu na 2011. godinu osigurana je logistička spremnost i operativna raspoloživost glavnih oružnih sustava za operacije, za najvažnije zadaće i za vježbe. Osigurana je potpuna operativna raspoloživost i ispravnost zrakoplovne tehnike za gašenje požara i za sudjelovanje u NATO mirovnoj operaciji KFOR na Kosovu.

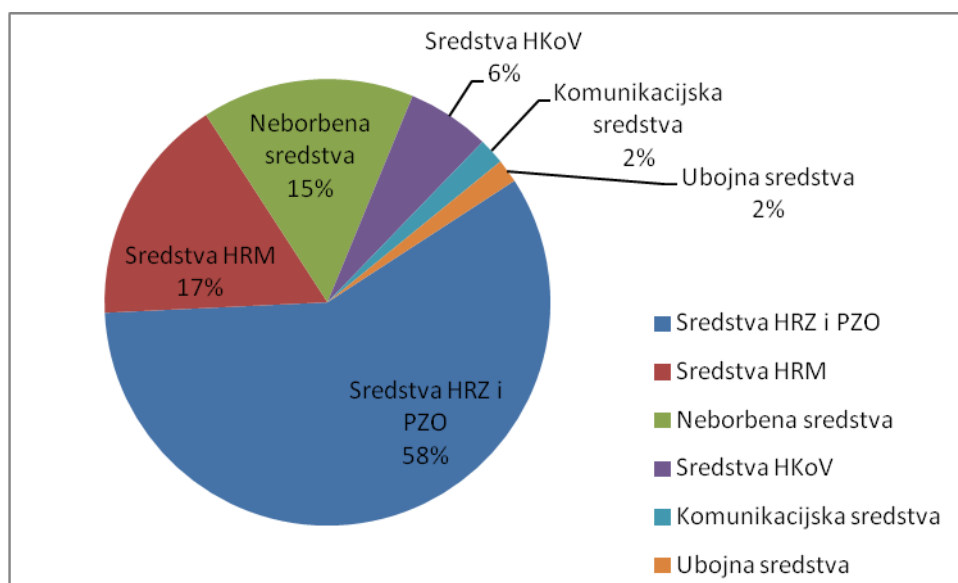
Optimizacija procesa i racionalizacija troškova logističke potpore otežana je jer nije u potpunosti razvijen logistički informacijski sustav. U tom području postoje tek parcijalne aplikacije, dok će se sustavno rješenje postići u okviru jedinstvenog informacijskog sustava Ministarstva obrane i Oružanih snaga.

2.5.1. Održavanje tehnike

Održavanje tehničkih materijalnih sredstava najsloženija je i najzahtjevnija funkcija logističke potpore u Oružanim snagama. Tehničko-tehnološko stanje velikog broja oružanih sustava i platformi na granici je isplativosti održavanja zbog njihove starosti i istrošenosti. Njihovo održavanje je dodatno otežano zbog nedostatnih i neodgovarajućih kapaciteta za održavanje te nedostatnih i neodgovarajućih civilnih kapaciteta u Republici Hrvatskoj.

Za održavanja tehnike u 2012. godini ukupno je utrošeno 153.200.000,00 kuna odnosno 16% manje u odnosu na 2011. godinu, kao posljedica financijskih ograničenja.

Razmjerno najveći dio sredstava utrošen je na održavanje zrakoplovne tehnike. Udio u troškovima održavanja za pojedine kategorije tehničkih sredstava prikazan je na Slici 17.

Slika 17. Udio u troškovima održavanja po kategorijama tehnike

U održavanju tehnike Hrvatske kopnene vojske prioritet je bila zadaća prijma, integracije i implementacije sustava održavanja borbenog oklopnog vozila PATRIA u vlastitim kapacitetima. Postrojbe, korisnici vozila, ovladale su tehnologijom održavanja te samostalno provode korisničko održavanje na vozilima u radionicama u Petrinji i Zagrebu.

Prednost u održavanju imalo je osiguranje pričuvnih dijelova i komponenti za remont hidro-elastičnih sustava topničkog oružja i tenkova. Višegodišnji problem nabave specijalnih dijelova riješen je usvajanjem proizvodnje dijelova i ugovaranjem njihove nabave u Zrakoplovno-tehničkom centru d.d.

Operativna raspoloživost i dinamika održavanja tenkova, oklopnih vozila i topništva planirana je u okvirima raspoloživih financijskih sredstava, u skladu s potrebama obuke i vježbi. Troškovi održavanja su optimizirani u odnosu na taktičko, tehničko i tehnološko stanje pojedinih sustava.

Prosječna godišnja ispravnost glavnoga borbenog sustava kopnene vojske, tenka M-84 u 2012. godini bila je oko 30%, a borbenih vozila pješaštva BVP M80 oko 68%, što je blagi porast u odnosu na 2011. godinu.

Na zrakoplovnu tehniku je u 2012. godini utrošeno 89.500.000,00 kuna, odnosno 58,4% svih troškova održavanja tehničkih materijalnih sredstava Oružanih snaga. Za održavanje zrakoplovne tehnike za zaštitu od požara u 2012. godini utrošeno je 57.500.000,00 kuna (37% ukupnih sredstava utrošenih na održavanje). Zahvaljujući relativno visokom izdvajanju sredstava za održavanje zrakoplovne tehnike, posebno zrakoplova za gašenje požara, osiguran je visok postotak njihove ispravnosti i raspoloživosti u jednoj od najintenzivnijoj protupožarnoj sezoni do sada.

Tip zrakoplova	Ukupno zrakoplova	Ispravnost u 2012. (%)	Napomena
CANADAIR CL-415	6	68	Podatak za vrijeme PP sezone (svibanj-listopad)
AT-802 A7F AIR TRACTOR	5	93	

Tablica 1. Ispravnost protupožarnih aviona u protupožarnoj sezoni 2012.

Održavanje aviona i helikoptera za druge zadaće Oružanih snaga bilo je u skladu s planovima uporabe u operacijama i drugim zadaćama, planovima obuke i vježbi te planovima korištenja zrakoplova u zadaćama pomoći civilnim institucijama. Održavanje školskih zrakoplova bilo je usklađeno s planovima izobrazbe i obuke. Ispravnost i raspoloživost radarskog sustava FPS-117 bila je potpuna.

Tip zrakoplova	Ukupno zrakoplova	Ispravnost u 2012. (%)	Napomena
MiG-21	10	31,60	Planiran remont u 2013.
Mi-171Š	10	64	
Mi-8	14	49	Planiran remont 6 helikoptera u 2013.

Tablica 2. Prosječna godišnja ispravnost aviona u 2012.

Financijska sredstva za održavanje brodova i mornaričkih tehničkih sredstava povećana su za 6% u odnosu na 2011. godinu. Prioritet u održavanju bio je na

održavanju plovidbenosti brodova Obalne straže Republike Hrvatske, čija je prosječna godišnja ispravnost bila 73%. Prosječna godišnja ispravnost brodova Flotile Hrvatske ratne mornarice bila je 74%, a prosječna ukupna ispravnost brodova i ostalih plovila u 2012. godini bila je 76%, dostigavši na kraju 2012. godine funkcionalnu ispravnost od 82%. Propisani godišnji remont obavljen je na 24 plovila.

	Tip broda	Ukupno brodova	Ispravnost u 2012 (%)
FLOTILA HRM	Raketne topovnjače	5	58
	Desantni brodovi	5	74
	Protuminski divizion	6	80
OBALNA STRAŽA RH	Ophodni brodovi	4	73
	Veći brodovi	3	85
BOJNA OSMiO	Radar GEM	9	100
	Radar Enhanced Peregrine	4	72

Tablica 3. Prosječna godišnja ispravnost plovila i mornaričkih radara u 2012.

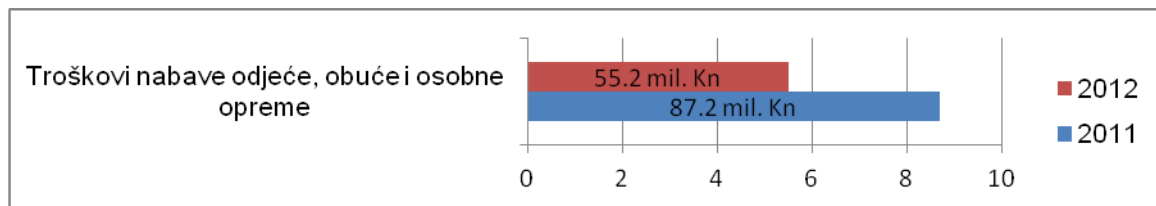
Na tehničkim materijalnim sredstvima, koja su proglašena neperspektivnim za Oružane snage, poduzimani su oni radovi održavanja i zaštite kojima se sredstva zadržavaju u eksploatacijskom stanju i štite od propadanja dok se ne izvrši njihovo zbrinjavanje.

Održavanje nebojne tehnike planira se i provodi detaljnom raščlambom svakoga pojedinačnog zahtjeva. U razmatranju zahtjeva za održavanjem zbog starosti i male pouzdanosti analizira se omjer dobivene vrijednosti ili sposobnosti u odnosu na resurse koje treba uložiti za njihovo održavanje ili remont.

Zbog intenzivnog angažiranja vojne inženjerije na zadaćama u vojnim objektima i zadaćama pomoći civilnim institucijama, troškovi održavanja inženjerijskih strojeva povećani su za 30% u odnosu na 2011. godinu. Za 58% povećani su izdaci laboratorijskih ispitivanja karakteristika baruta i eksploziva i održavanje ubojnih sredstava.

2.5.2. Opskrba klasama vojnog materijala i usluge

Izdaci za opskrbu odjećom, obučom, vojnom osobnom opremom i drugom opremom u 2012. godini manji su za 37% od izdataka u 2011. godini. Unatoč smanjenju troškova za opskrbu, mjerama racionalizacije, promjenom načina upravljanja zalihama te promjenom kriterija pripadanja, opskrba svim klasama vojnog materijala u zemlji i inozemstvu bila je dostatna.

Slika 18. Usporedba troškova za nabavu odjeće, obuće i osobne opreme

Na opskrbu naftom i naftnim derivatima utrošeno je u 2012. godini ukupno 139,6 milijuna kuna što je za 14% više nego u 2011. godini. Unatoč porastu cijena goriva 2012. godine, sredstva za nabavu avionskog goriva osigurana su prenamjenom u Financijskom planu Ministarstva obrane.

Usluge čišćenja uredskog prostora Ministarstva obrane i zapovjedništava Oružanih snaga organizirane su preko trgovačkog društva „Pleter – usluge“ d.o.o. Zagreb.

2.5.3. Prehrana

Na prehranu pripadnika/ca Oružanih snaga u 2012. godini utrošeno je 132.000.000,00 kuna, od čega oko 84.000.000,00 kuna ili 63,97% na usluge prehrane društva „Pleter-usluge“ d.o.o. Zagreb, a 25.400.000,00 kuna ili 19,39% na troškove prehrane u mirovnim operacijama ISAF i KFOR te u mirovnoj misiji na Golanskoj visoravni (UNDOF).

Ukupni troškovi prehrane od 2009. do 2012. godine postupno su smanjeni za približno 30.000.000,00 kuna. Smanjenje izdataka za prehranu rezultat je smanjenja ukupnog brojnog stanja Oružanih snaga, smanjenja broja ročnika na dragovoljnom služenju vojnog roka te izmjena Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske 2009. godine kojima je regulirano pravo na prehranu djelatnih vojnih osoba i državnih službenika i namještenika u Oružanim snagama.

S obzirom na to da su pripadnici/ce Oružanih snaga razmješteni na 76 izdvojenih vojnih mjesta, takva dislociranost uzrokuje relativno visoke troškove i

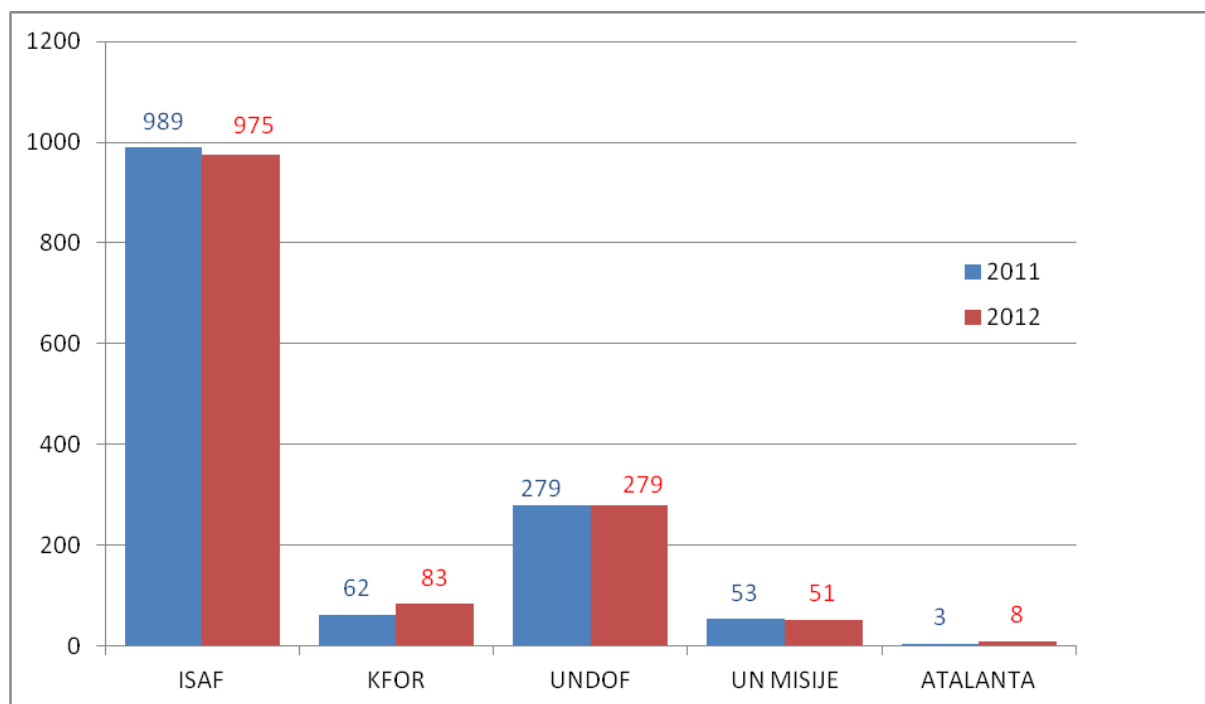
utrošak resursa za pripremu, dostavu i podjelu obroka te za održavanje motornih vozila i kuharske opreme. Stoga će se, u cilju daljnje racionalizacije, provesti reforma sustava prehrane u Oružanim snagama drugačijim normativnim uređenjem.

2.6. Doprinos međunarodnom miru i sigurnosti

Republika Hrvatska ima aktivnu ulogu u održavanju međunarodnog mira i stabilnosti, učvršćivanju međunarodnog poretka utemeljenog na Povelji Ujedinjenih naroda i međunarodnom pravu, a posebno u održavanju stabilnosti euroatlantskoga prostora sudjelovanjem u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama.

Sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama u skladu je sa strateškim opredjeljenjem Republike Hrvatske, čime se naša država svrstava među odgovorne članice međunarodne zajednice koje su spremne preuzeti svoj dio tereta međunarodne sigurnosti. Takvim angažmanom povećava međunarodni ugled, iskazuje solidarnost, privrženost miru te savezničku odgovornost.

U 2012. godini 1396 pripadnika/ca Oružanih snaga sudjelovalo je u dvije NATO vođene operacije (ISAF u Afganistanu i KFOR na Kosovu), EU vođenoj operaciji NAVFOR Somalija ATALANTA te sedam mirovnih misija Ujedinjenih naroda. Za sve međunarodne mirovne operacije i misije utrošeno je 317.400.000,00 kuna od planiranih 325.500.000,00 kuna.

Slika 19. Prikaz angažiranog osoblja u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama u 2011. i 2012. godini

NATO operacija u Afganistanu (ISAF)

Desetogodišnjim sudjelovanjem u mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu (*International Security Assistance Force*) Republika Hrvatska aktivno pridonosi međunarodnim nastojanjima u povećanju sigurnosti, stabiliziranja te obnove ratom uništene Islamske Republike Afganistan. Veličina i struktura snaga i njihove zadaće mijenjale su se u ovom razdoblju usporedo s promjenama u mandatu i ciljevima operacije ISAF.

Razvojem hrvatskog sudjelovanja u operaciji ISAF, hrvatski kontigenti (HRVCON) postupno su preuzimali sve složenije i zahtjevnije zadaće u području operacije. Današnje sudjelovanje naročito je izraženo u području zaštite snaga i području obučavanja i mentoriranja afganistanske vojske i policije.

Struktura HRVCON-a pratila je zahtjeve iz područja operacije za snagama koje su sposobne obavljati zadaće mentoriranja afganistanskih snaga sigurnosti. Posebno se ističe doprinos u području institucionalne obuke afganistanskih snaga sigurnosti usmjeren na njihovu samoodrživost (primjerice, mentoriranje letačkog i tehničkog osoblja na helikopterima, mentoriranje pripadnika vojne policije i pomoć u razvoju obučne infrastrukture i osoblja, mentoriranje u području logistike te mentoriranje i obuka pripadnika civilne policije, inženjerije i pješništva).

U sastavu HRVCON-a nalazilo se i stožerno osoblje, postrojbe za zaštitu ljudi i objekata te osoblje za druge zadaće (očevidi, logistička potpora, vojni kapelani i drugo).

Sudjelovanjem u ovoj mirovnoj operaciji Republika Hrvatska pridonosi zajedničkom cilju Saveza – izgradnji stabilnog okružja u kojem će afganistanske snage sigurnosti preuzeti potpunu odgovornost za sigurnost na cijelom teritoriju Afganistana.

Uvažavajući planirani završetak mirovne operacije ISAF do kraja 2014. godine, upućivanjem 20. HRVCON-a započet je proces postupnog smanjenja snaga na terenu. Prema planovima NATO-a za prelazak na novu misiju nakon 2014. godine, započela je izrada planova izvlačenja dijela snaga i opreme iz područja mirovne operacije.

Tijekom 2012. godine Republika Hrvatska je nastavila sudjelovanje u sklopu NATO-ove obučne misije u Afganistanu (*NATO Training Mission – Afghanistan*) u kojoj je imala ulogu vodeće nacije za Školu vojne policije Afganistanske nacionalne

armije kroz koju je angažirana u razvoju i obuci vojne policije afganistanskih snaga.

Republika Hrvatska u ovom projektu surađuje sa zemljama iz regije te na taj način promiče regionalnu obrambenu suradnju i osigurava angažman kritično važnih sposobnosti za djelovanje saveznika u Afganistanu.

U procesu tranzicije, vođenje Škole vojne policije postupno će se predati u ruke afganistanskim snagama sigurnosti. Ovaj projekt, kao primjer uspješne regionalne obrambene suradnje, inicirao je i druge projekte, poput uključivanja dvojice crnogorskih pripadnika u Policijski savjetodavni tim (*Police Advisory Team, PAT*) koji su upućeni u sastavu 20. HRVCON-a ISAF. Također, započeto je s planiranjem uključivanja crnogorskog pješачkog voda u sastav HRVCON-a.

U mirovnoj operaciji ISAF tijekom 2012. u sastavu kontingenata sudjelovalo je ukupno 975 pripadnika, od čega 50 pripadnika Oružanih snaga.

U mentorskim timovima uz pripadnike/ce hrvatskih kontingenata sudjelovali su i pripadnici/ce oružanih snaga Republike Albanije (2), Bosne i Hercegovine (8), Crne Gore (6), Republike Makedonije (10), Sjedinjenih Američkih Država (12) i Republike Slovenije (6). Pripadnici oružanih snaga Bosne i Hercegovine su prvi put sudjelovali u projektu afganistanske Škole vojne policije u sastavu 19. i 20. hrvatskog kontingenta. Na zadaćama mentoriranja Afganistanske civilne policije bilo je angažirano i 12 pripadnika Ministarstva unutarnjih poslova, po četiri u svakom kontingentu.

Hrvatski su kontingenti bili upućivani u šestomjesečnim rotacijama i raspoređivani u Regionalno zapovjedništvo u Kabulu i Regionalno zapovjedništvo Sjever u Mazar-e-Sharifu. Priprema hrvatskih vojnika za mirovne operacije obuhvaća i upoznavanje s islamskom kulturom, o čemu ih upoznaje Mešihat Islamske zajednice u Republici Hrvatskoj.

Hrvatski sabor je u listopadu 2012. godine donio odluku kojom se, u skladu s procesom tranzicije, odnosno prenošenju odgovornosti za stanje sigurnosti na afganistanske snage do kraja 2014. godine predviđa postupno smanjenje Oružanih snaga u mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu. Tom odlukom odobreno je upućivanje do 300 pripadnika Oružanih snaga do 30. travnja 2013. te do 250 pripadnika do kraja 2013. godine.

NATO operacija na Kosovu (KFOR)

Republika Hrvatska snažno podupire napore NATO-a u potpori širih međunarodnih napora, s ciljem održavanja sigurnosti na Kosovu. Republika Kosovo nalazi se na području na kojem Republika Hrvatska ima izražene političke, gospodarske i druge strateške interese. Stoga je Republika Hrvatska i u 2012. godini nastavila sudjelovati u mirovnoj operaciji KFOR ispunjavanjem zadaća zračnog transporta ljudi i robe te logističke potpore. U sklopu ovih zadaća u 2012. godini provedeno je 354 sata naleta.

U 2012. godini izvršene su rotacije 9., 10. i 11. kontingenta. Tako je u toj mirovnoj operaciji u 2012. godini, uz pripadnike 8. kontingenta, koji je upućen u KFOR u 2011. godini, sudjelovalo ukupno 83 pripadnika Oružanih snaga, od toga četiri pripadnice. Potkraj 2012. godine u mirovnoj operaciji KFOR nalazilo se ukupno 20 pripadnika/ca Oružanih snaga, s dva helikoptera Mi-171Sh stacionirana u bazi „Bondsteel“ u Uroševcu.

Dva pripadnika Oružanih snaga obnašala su dužnost u Zapovjedništvu za operacije na pozicijama zrakoplovnog stožernog časnika i stožernog časnika – voditelja Sekcije za transport.

Hrvatski sabor je u prosincu 2012. godine donio odluku po kojoj je u 2013. godini moguće upućivanje do 25 pripadnika Oružanih snaga u mirovnu operaciju KFOR, s dva helikoptera Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, uz mogućnost rotacije.

OAE (*Operation Active Endeavour*) – Sredozemlje

U okviru operacije *Active Endeavour* Republika Hrvatska pruža potporu razmjenom podataka o pomorskom prometu u Jadranskom moru, što znači da nije bilo promjene u načinu sudjelovanja u ovoj NATO vođenoj operaciji borbe protiv međunarodnog terorizma.

EU mirovna operacija u Somaliji (*ATALANTA*)

Operacija „*EU NAVFOR Somalija – ATALANTA*“ je prva pomorska operacija pokrenuta u okviru Zajedničke sigurnosne i obrambene politike Europske unije. Cilj operacije je borba protiv piratstva i povećanje sigurnosti plovidbe na glavnim svjetskim trgovinskim putovima uz Rog Afrike i u većem dijelu Indijskog oceana.

Zadaće mirovne operacije su odvratanje, sprječavanje i suzbijanje piratstva i oružane pljačke, zaštita brodova koji dostavljaju humanitarnu pomoć, kao i zaštita drugih brodova, uključujući i trgovačke, uz obale Somalije.

Tijekom 2012. godine statistički podaci bilježe taktičke uspjehe ove mirovne operacije, odnosno smanjenje ukupnog broja piratskih napada kao i broja otetih brodova za pet puta.

Sudjelovanjem u mirovnoj operaciji ATALANTA Republika Hrvatska aktivno pridonosi jednom od dugoročnih ciljeva Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije – potpori miru i sigurnosti na području Afrike. Istovremeno, time se iskazuje spremnost za doprinos sposobnostima Europske unije za upravljanje krizama te izražava jasan interes, kao pomorske zemlje, za sudjelovanjem u međunarodnim naporima osiguranja važnih pomorskih putova.

U toj operaciji sudjelovalo je u 2012. godini osam pripadnika Oružanih snaga, na stožernim dužnostima u zapovjedništvu operacije, ukrcajem na brodove zemalja saveznika (Kraljevina Belgija, Talijanska Republika, SR Njemačka i Francuska Republika) te u logističkoj bazi operacije u Džibutiju. Za razliku od ukrcaja na brodove koje je temeljeno na bilateralnim dogovorima i koje se ne odvija u pravilnim ciklusima, Republika Hrvatska od 2009. godine u redovitim šestomjesečnim rotacijama raspoređuje po jednog stožernog časnika u Operativno zapovjedništvo operacije u Northwoodu (Velika Britanija).

EU operacija ALTHEA – Bosna i Hercegovina

Republika Hrvatska nastavila je pružati logističku potporu operaciji EU *Althea* u Bosni i Hercegovini, osiguravajući nesmetan transport za potrebe operacije na kopnu i moru. Kod pomorskih transporta Republika Hrvatska po potrebi osigurava korištenje hrvatskih lučkih kapaciteta.

Operacija EULEX – Kosovo

Republika Hrvatska podržava napore Europske unije u civilnoj misiji *EULEX* na Kosovu osiguranjem logističkih resursa.

Mirovne misije Ujedinjenih naroda (UN)

U sudjelovanju Republike Hrvatske u operacijama pod vodstvom Ujedinjenih naroda posljednjih godina nema većih promjena, ni u strukturi snaga, niti u obliku angažiranja, izuzev dvomjesečnog sudjelovanja u UN-ovoj mirovnoj misiji u Siriji (UNSMIS).

Oružane snage su u 2012. godini sudjelovale u sedam mirovnih misija Ujedinjenih naroda s 323 pripadnika, od čega 23 pripadnice u više rotacija, u svojstvu stožernog osoblja, vojnih promatrača ili u sastavu postrojbe na Golanskoj visoravni.

Republika Hrvatska sudjelovala je u UN misijama UNMOGIP (Indija i Pakistan), MINURSO (Zapadna Sahara), UNMIL (Liberija), UNFICYP (Cipar), UNIFIL (Libanon) i UNDOF (Golanska visoravan). Sudjelovanje u UN misiji UNSMIS (Sirija) završeno je u kolovozu 2012. zbog završetka misije Ujedinjenih naroda.

NATO/EU snage odgovora

U strukturi NATO snaga odgovora (*NRF – NATO Response Forces*) Oružane snage su sudjelovale s namjenskim snagama iz sastava Bojne za specijalna djelovanja i sa stožernim osobljem. Ove snage bile su deklarirane u sastavu NATO bazena snaga (*NRF-RFP*) kao sastavnica s nižom razinom spremnosti.

Borbene skupine EU (*EUBG*)

Tijekom 2012. godine Oružane snage su s ukupno 250 pripadnika/ca sudjelovale u Borbenoj skupini Europske unije (*EUBG 2012/II*) s jednom mehaniziranom pješačkom satnijom opremljenom borbenim oklopnim vozilima *PATRIA*, inženjerijskim vodom za horizontalne konstrukcije, desetinom vojne policije, osobljem za popunu timova za psihološke operacije i civilno-vojnu suradnju, logističkim elementima te stožernim osobljem. Uz vodeću zemlju, SR Njemačku, u borbenoj skupini su, osim Republike Hrvatske, sudjelovale oružane snage Republike Austrije, Češke Republike, Republike Makedonije i Republike Irske. Ova je borbena skupina bila u pripravnosti u drugoj polovici 2012. godine.

U pripremi za sudjelovanje u borbenoj skupini najvažnija aktivnost bila je multinacionalna terenska vježba u SR Njemačkoj. Oružane snage na toj su vježbi sudjelovale s mehaniziranim vodom s četiri vozila *PATRIA*. Tijekom vježbe potvrđena je interoperabilnost sastavnica borbene skupine, a u pripremi za sudjelovanje na

vježbi prikupljena su značajna iskustva u provedbi transporta borbenih vozila, opreme i ljudstva u skladu s pravilima Europske unije.

Pregled angažiranja Oružanih snaga u međunarodnim mirovnim operacijama i misijama prikazan je u Dodatku ovoga Izvješća.

2.7. Potpora Oružanih snaga civilnim institucijama

Oružane snage su sa svojim kapacitetima i sposobnostima na raspolaganju za pružanje pomoći i potpore civilnim institucijama i stanovništvu u slučaju prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih katastrofa i velikih nesreća.

Pripadnici/ce Oružanih snaga nastavili su pružati pomoć i u 2012. godini sudjelovanjem u gašenju šumskih požara, zračnim prijevozom životno ugroženih osoba, prevoženjem organa za transplantaciju, traganjem i spašavanjem na kopnu, moru i otocima, u izgradnji komunalne infrastrukture i logističkoj potpori jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, u potpori provedbi Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji odavanjem počasti preminulim hrvatskim braniteljima te pružanjem logističke potpore udrugama proizašlim iz Domovinskog rata, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave te drugim udrugama.

Gašenje šumskih požara

Sudjelovanje Oružanih snaga u protupožarnoj sezoni 2012. odvijalo se u tri faze. U prvoj fazi (od 1. siječnja do 15. svibnja) zračne snage bile su angažirane na 73 požarišta.

U drugoj fazi (od 15. svibnja do 31. listopada) ukupna jačina protupožarnih namjenski organiziranih snaga bila je 229 pripadnika/ca s osam vozila, šest aviona CL-415, pet aviona AT-802F/A, dva helikoptera Mi-8 MTV1, jednim desantnim brodom, jednim desantnim jurišnim brodom i dva gumena čamca.

Zračne snage bile su angažirane na 347 požarišta, a kopnene snage bile su angažirane na dva požarišta na otoku Mljetu.

U završnoj fazi (od 1. studenoga do 31. prosinca) zračne protupožarne snage bile su angažirane na dva požarišta. Tijekom ove faze provedena je raščlamba

angažiranja snaga, utvrđeno je stanje opreme i tehnike te se započelo s popravcima i održavanjem opreme.

U 2012. godini protupožarni zrakoplovi bili su angažirani na ukupno 422 požarišta. Tijekom izravnog angažiranja na gašenju požara ostvareno je 13 748 letova u trajanju od 1980 sati. Izbačeno je oko 65 000 tona vode, prevezeno 1729 osoba i 362 tone tereta te je utrošeno oko 1 400 000 litara goriva. Kao i prethodnih godina, za potrebe gašenja požara iz zraka osigurano je 46 600 litara pjenila.

Protupožarni avioni CL-415 bili su angažirani na gašenju požara izvan teritorija Republike Hrvatske: u Bosni i Hercegovini 6. svibnja, 25. kolovoza te 10. i 11. rujna 2012.; i u Helenskoj Republici od 17. do 20. lipnja 2012. Helikopteri Mi-8 MTV1 bili su angažirani tri dana na gašenju požara u Crnoj Gori tijekom srpnja 2012. Na zadaćama gašenja požara u inozemstvu ukupno su ostvarena 342 leta u trajanju od 91 sata.

Hitno medicinsko prevoženje oboljelih i ozlijeđenih osoba zrakom

Tijekom 2012. godine od 415 zahtjeva za hitnim medicinskim prevoženjem izvršeno je 405 zahtjeva, dok je deset zahtjeva prije same intervencije otkazano (smrt pacijenta, prijevremeni porođaj i sl.). Prevezeno je 470 pacijenata i 967 pratitelja te pet organa za transplantaciju. U ostvarenju zadaće poduzeto je 1330 letova u trajanju od 638 sati. Ukupni troškovi u iznosu od 13.000.000,00 kuna financirani su iz Financijskog plana Ministarstva obrane.

Potruga i spašavanje na kopnu, moru i otocima

Zadaće potrage i spašavanja na kopnu i moru provođene su u suradnji i prema zahtjevima Državne uprave za zaštitu i spašavanje (DUZS), Hrvatske gorske službe spašavanja (HGSS) i Obalne straže Republike Hrvatske.

Godine 2012. zaprimljena su 22 zahtjeva za intervencijama, od kojih je 18 izvršeno. Četiri zahtjeva nisu izvršena zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta ili zbog odustajanja podnositelja zahtjeva. Tijekom tih zadaća provedeno je 78 letova u trajanju od 37 sati te su prevezene 82 osobe.

Na 14 zadaća potrage i spašavanja na moru za potrebe Obalne straže Republike Hrvatske provedena su 23 leta u trajanju od 38 sati te angažirana tri broda koja su plovila ukupno 60 sati.

Ukupno je u 32 akcije potrage i spašavanja na kopnu, moru i otocima proveden 101 let u trajanju od 75 sati, prilikom čega su prevezene 82 osobe.

Helikopter Mi-8MTV1 sudjelovao je u Crnoj Gori od 18. do 20. veljače 2012. u dostavi hrane i opreme u snijegom zametenim područjima.

Odavanja počasti na pogrebima hrvatskih branitelja

Oružane snage su 2012. godine pružale potporu Ministarstvu branitelja odavanjem počasti na pogrebima hrvatskim braniteljima. Tijekom 2012. godine pružena je potpora na 1625 pogreba uz angažiranje 30 129 pripadnika/ca Oružanih snaga.

Opskrba pitkom vodom stanovništva na područjima zahvaćenim sušom

Oružane snage su pružale potporu stanovništvu u uklanjanju posljedica suše u Zadarskoj županiji (općina Jasenice) i Brodsko-posavskoj županiji (općine Rešetari i Podgorač) dostavom pitke vode cisternama ili brodom Hrvatske ratne mornarice u zadarskom arhipelagu (otoci Mali Iž, Olib, Rava i Silba).

Ostale zadaće u potpori civilnim institucijama i stanovništvu

Inženjerija Oružanih snaga nastavila je s uklanjanjem ruševina na području Grada Vukovara. Tijekom 89 radnih dana 26 pripadnika Oružanih snaga deponirali su oko 38 000 m³ materijala te izvršili druge radove na sječi raslinja, iskopu zemlje, sanaciji otpada i izravanavanju terena.

U veljači 2012. godine inženjerija je kontroliranim miniranjem ledenog čepa na rijeci Dravi sudjelovala u osiguranju plovidbenosti tom rijekom u uvjetima niskog vodostaja i izrazito niskih temperatura.

Oružane snage nastavile su pružati potporu udrugama, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, tijelima državne uprave, nacionalnim sportskim savezima olimpijskih sportova u organizaciji manifestacija, natjecanja, smotri i obilježavanja obljetnica.

Najčešći oblici potpore bili su prevoženje ljudi i tereta kopnom, morem i zrakom, posudba i podizanje šatora i kreveta te priprema i podjela obroka.

2.8. Aktivnosti Obalne straže Republike Hrvatske

Obalna straža Republike Hrvatske provodila je zadaće nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru, pri čemu su brodovi 265 dana boravili na moru i plovili 15 000 nautičkih milja.

Zrakoplovi su za potrebe Obalne straže Republike Hrvatske izvršili 63 letačke zadaće, od toga 21 po pozivu. Po pozivu drugih tijela zrakoplovi operativno podređeni Obalnoj straži Republike Hrvatske bili su angažirani na zadaćama izviđanja onečišćenja mora (dva puta) te na zadaćama traganja i spašavanja (19 puta). Praćeno je 17 stranih ratnih brodova prilikom uplovljavanja i isplovljavanja iz teritorijalnog mora Republike Hrvatske te aktivnosti 14 drugih stranih brodova, od kojih su 10 bili istraživački.

Od ukupno 258 aktivnosti plovila Obalne straže Republike Hrvatske 19% ih se izvodilo tijekom zajedničkih akcija s drugim nadležnim tijelima. Ovlaštene osobe Obalne straže Republike Hrvatske su 19 puta samostalno 2012. godine postupali u zadaćama nadzora i zaštite prava i interesa Republike Hrvatske na moru, izvršile su jedan progon, izrekle jedno upozorenje, a u tri slučaja prekršitelji su predani policiji na daljnje postupanje.

3. UPRAVLJANJE OBRANOM

Upravljanje obranom podrazumijeva usmjeravanje cjelokupnog obrambenog resora s ciljem učinkovite provedbe misija i zadaća. Uz aktivnosti usmjerene na provedbu obrambenih reformi, u 2012. godini težište je bilo na artikuliranju i provedbi vjerodostojnoga i konstruktivnoga, proaktivnoga sudjelovanja u procesima i djelatnostima obrambenih struktura NATO-a i EU-a te na unaprjeđenju međunarodne i regionalne stabilnosti i sigurnosti.

3.1. Obrambeno planiranje

Uloga obrambenoga planiranja je profiliranje obrambenih sposobnosti u skladu s konceptom i ciljevima postavljenim u strateškim dokumentima. Stoga su u sustavu obrambenoga planiranja u Ministarstvu obrane intenzivirani procesi na usklađivanju sa savezničkim obrambenim planiranjem, što prvenstveno znači usmjerenost na izgradnju sposobnosti.

Dok je do 2012. godine obrambeno planiranje bilo usredotočeno na prilagođavanje NATO standardima, od sada će ono biti snažnije usmjereno na sveobuhvatno usklađivanje nacionalnoga obrambenog planiranja sa savezničkim, pri čemu će prihvaćeni Ciljevi sposobnosti bit jedan od glavnih mehanizama.

Uvođenjem strateškog planiranja u proces izrade obrambenog proračuna, u skladu sa Zakonom o proračunu, u Ministarstvu obrane se od 2009. godine izrađuje Strateški plan za trogodišnje razdoblje.

Ovaj planski proces uskladit će se i s novom planskom regulativom u Ministarstvu obrane, nakon stupanja na snagu novoga Zakona o obrani te će se snažnije uvezati sa sustavom obrambenog planiranja u okviru NATO-a i EU-a.

3.2. Međunarodna obrambena suradnja

Obrambena suradnja odvijala se kroz bilateralne i multilateralne aktivnosti u potpori razvoju naših obrambenih sposobnosti, pune integracije u NATO i EU, jačanje stabilnosti, sigurnosti i povjerenja u jugoistočnoj Europi te aktivnim sudjelovanjem u tijelima i forumima međunarodnih organizacija i inicijativa.

3.2.1. Aktivnosti u okviru NATO-a

Tijekom 2012. godine ključni prioriteti obrambene politike u odnosu na NATO savez odnosili su se na nastavak integracije u NATO strukture i sudjelovanje u NATO

aktivnostima, usklađivanje nacionalnoga sa savezničkim obrambenim planiranjem i implementaciju NATO Ciljeva snaga te implementaciju koncepta Pametne obrane (*Smart Defence*).

Integracija u NATO podrazumijeva usklađivanje procedura i aktivnosti u svim područjima djelovanja, poput: obrambenog planiranja, obuke, izobrazbe, personalnih i obavještajnih poslova, logistike, zapovjednih sustava, komunikacija i dr., kao i sudjelovanje u radu NATO-vih političkih i stručnih radnih tijela (odbora, pododbora, radnih skupina, panela) te u operacijama. Integracija Oružanih snaga formalno je završena u listopadu 2012. godine, potpisivanjem deklaracije o integraciji Oružanih snaga u NATO.

Predstavnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga sudjelovali su u radu 60-ak NATO-vih radnih tijela (odbora, pododbora, radnih skupina, panela). Tijekom 2012. godine u NATO-voj stalnoj zapovjednoj strukturi popunili smo 17 od dodijeljenih 26 pozicija (65%), od čega se jedna pozicija odnosila na časnika u činu generala/admirala u Savezničkom zapovjedništvu za operacije. Ostale pozicije nisu popunjavane zbog prelaska na novu zapovjednu strukturu NATO-a, u kojoj će Oružane snage imati 19 pozicija (15 časnčkih, četiri dočasničke).

Nastavljeno je uvezivanje nacionalnog sustava za nadzor i zaštitu zračnog prostora u NATO sustav nadzora i zaštite zračnog prostora (*NATINAMDS*) te formalno ocjenjivanje tehničke spremnosti sustava NATO tima. Potpuna uvezanost u ovaj sustav očekuje se do početka 2014. godine.

Tijekom 2012. godine provedene su početne aktivnosti u cilju pridruživanja i uključivanja pojedinih postrojbi Oružanih snaga u NATO strukturu snaga. Pridruživanje NATO multinacionalnom korpusu sjeveroistok (MNC NE) u Republici Poljskoj, započeto 2010. godine, formalno je završeno u siječnju 2012. godine potpisivanjem sporazuma. Prema tom sporazumu, tijekom 2013. godine očekuje se upućivanje jednoga časnika Oružanih snaga u zapovjedništvo Korpusa. Također, vod vojne policije iz sastava Oružanih snaga bit će pridružen Multinacionalnoj bojnoj vojne policije, a vod NKBO-a multinacionalnoj bojnoj NKBO-a iz sastava ovoga Korpusa.

Donesena je odluka o uključivanju predstavnika Oružanih snaga u Multinacionalno združeno zapovjedništvo Ulm (MN JHQ Ulm), koje je ustrojeno pod okriljem njemačkih oružanih snaga, a koje je u okviru NATO-a prepoznato kao jedan

od prioritetnih projekata „Pametne obrane“ (*Smart Defence*). Ovo će zapovjedništvo biti namijenjeno provođenju NATO i EU operacija, a Oružane snage će popunjavati jednu časničku poziciju od sredine 2013. godine.

U budućnosti će biti razmatrane mogućnosti uključivanja u druge multinacionalne strukture Saveza.

U prethodnom ciklusu NATO-va obrambenog planiranja (2008. godine) Republika Hrvatska je preuzela obvezu implementacije 50 NATO Ciljeva snaga, usmjerenih na izgradnju savezničkih sposobnosti, a čija implementacija ujedno zahtijeva značajnu transformaciju Oružanih snaga. Hrvatski doprinos ogleda se u razvijanju sposobnosti razmještaja u područje međunarodne operacije jedne motorizirane brigade, s potpornim elementima. Dio postrojbi Oružanih snaga koje se ustrojavaju, pripremaju, opremaju i obučavaju u skladu sa zahtjevima pojedinih Ciljeva snaga, ujedno su deklarirane za sudjelovanje u NATO i EU snagama za odgovor (NRF, EUBG). Ciljevi snaga nisu u potpunosti ostvareni u proteklom razdoblju zbog ograničenih financijskih sredstava.

Novim sustavom NATO obrambenog planiranja, uvedenim 2011. godine, dosadašnji Ciljevi snaga zamijenjeni su NATO Ciljevima sposobnosti (*NATO Capability Targets*). U 2012. godini najvažnija aktivnost u suradnji sa Savezom upravo je usklađivanje i pripremanje novoga hrvatskog paketa Ciljeva sposobnosti, o čijem su nacrtu u listopadu 2012. održane združene konzultacije predstavnika Ministarstva obrane i NATO-ova Planskog tima.

Najveća izmjena u odnosu na sadašnji paket Ciljeva snaga je uvođenje novog pristupa razvoju sposobnosti te povećanje udjela Ciljeva sposobnosti koji zahtijevaju međuresornu suradnju. Novi paket Ciljeva sposobnosti bit će formalno usvojen i prihvaćen od Republike Hrvatske na sastanku NATO-vih ministara obrane u lipnju 2013. godine.

Osim sudjelovanja u radu institucija i struktura Saveza, članstvo u NATO-u podrazumijeva i sudjelovanje u zajedničkim programima i inicijativama usmjerenima na razvoj sposobnosti Saveza u cjelini, poput inicijativa Pametne obrane (*Smart Defence*), Inicijative povezanih snaga (*Connected Forces Initiative*) te niza drugih u svim područjima djelovanja.

U sklopu inicijative *Pametna obrana* Ministarstvo obrane i Oružane snage su uključeni u sedam projekata. Razmatraju se i mogućnosti proširenja te usklađivanja

sudjelovanja s potrebama koje proizlaze iz zahtjeva implementacije novoga hrvatskog paketa Ciljeva sposobnosti.

Republika Hrvatska i Češka Republika su, u cilju racionalnog korištenja postojećih resursa, razvile standardiziranu obuku posada helikoptera za zračne mentorske timove u mirovnoj operaciji ISAF (*Air Advisory Teams*). U 2012. godini provedena su dva zajednička tečaja korištenjem postojećih nacionalnih kapaciteta i ekspertize. Prvi tečaj proveden je u travnju/svibnju, a drugi u rujnu/listopadu 2012. godine.

Suradnja s Češkom Republikom u obuci zračnih mentorskih timova nastavljena je suradnjom na razvoju Međunarodnog zrakoplovnog obučnog središta (*Multinational Aviation Training Centre – MATC*), s namjerom jačanja suradnje u području zrakoplovne obuke. Češke oružane snage će osiguravati obuku na simulatorima, a Oružane snage prostor i uvjete za uvježbavanje letenja na području zrakoplovne baze Zemunik. Do sada su interes za sudjelovanjem u projektu iskazale Republika Slovačka i Republika Latvija te Sjedinjene Američke Države, kao zemlja koja će pružati konceptualnu potporu obučnom središtu.

3.2.2. Aktivnosti u sklopu Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a

Sudjelovanje Republike Hrvatske u projektima i aktivnostima u okviru Zajedničke sigurnosne i obrambene politike EU-a (*Common Security and Defence Policy, CSDP*) kompatibilno je s djelovanjem u okviru NATO-a te u skladu s tim razvija jedinstveni set snaga za misije i zadaće u okviru obje organizacije.

Tijekom 2012. godine, u sklopu procesa pristupanja Europskoj uniji Republika Hrvatska nastavila je sudjelovati u radnim skupinama Vijeća EU-a koje se bave sigurnosnom i obrambenom politikom te na sastancima Političko-sigurnosnog odbora. Predstavnici Ministarstva obrane sudjelovali su na sastancima EU ravnatelja za obrambenu politiku, sastancima Europske obrambene agencije (EDA) u raznim formatima, uključujući sastanke Upravljačkog odbora EDA-e, u formatu ministara obrane. Nastavljeno je sudjelovanje u EU vođenim operacijama i borbenoj skupini EU-a (pod vodstvom SR Njemačke u drugoj polovici 2012. godine).

U području izgradnje obrambenih sposobnosti EU-a za upravljanje krizama Republika Hrvatska se, zajedno s Republikom Austrijom, Češkom Republikom, Mađarskom, Slovačkom Republikom i Republikom Slovenijom, uključila u

Srednjoeuropsku inicijativu za udruživanje i razmjenu sposobnosti (*Pooling & Sharing*). Pritom je iskazala spremnost za sudjelovanje u 19 od ukupno 21 inicijalno predloženog zajedničkog projekta. Republika Hrvatska je 2012. godine sudjelovala u četiri projekta, pri čemu je preuzela vodeću ulogu u projektima obuke pilota (u suradnji s Češkom Republikom) te obučnih tečajeva za specijalne operacije (zajedno s Republikom Austrijom).

3.2.3. Bilateralna obrambena suradnja

Bilateralna obrambena suradnja u 2012. godini ostvarena je s 38 država i s vojno-diplomatskim zborom akreditiranim u Republici Hrvatskoj. Ostvarene su 203 aktivnosti (59% planiranih). U 2012. godini započeta je bilateralna vojna suradnja s Kosovom.

Ostvarenje Godišnjeg plana međunarodne obrambene suradnje ovisno je o brojnim čimbenicima i podložno je utjecajima vanjskopolitičkog okruženja i interesima bilateralnih partnera. Iskustvo je pokazalo da se njegovo izvršenje u prosjeku kreće ispod 60%, pa se već pri planiranju sredstava uračunava mogućnost određenog broja izvanplanskih aktivnosti, koje su najčešće na visokoj razini.

Aktivnosti bilateralne suradnje bile su usmjerene na potporu razvoja i održavanja vojnih sposobnosti, ostvarenje ciljeva snaga, jačanje stabilnosti, sigurnosti i povjerenja, jačanje odnosa sa strateškim saveznicima i partnerima te na integraciju u NATO i EU, težišno u područjima obuke i vježbi te u području sudjelovanja u operacijama potpore miru.

Posebno treba istaknuti razvoj bilateralne suradnje sa susjednim zemljama – članicama Partnerstva za mir. Težište suradnje odnosilo se na školovanje i obuku u Republici Hrvatskoj te na prenošenje hrvatskih iskustava na putu prema euroatlantskim integracijama. Suradnja u okviru Američko-jadranske povelje (A-5) posebno je značajna zbog zajedničke pripreme i sudjelovanja mentorskih timova u NATO mirovnoj operaciji ISAF.

Najznačajniji partneri u bilateralnoj vojnoj suradnji u 2012. godini bile su Sjedinjene Američke Države, SR Njemačka, Republika Poljska, Republika Slovenija, Republika Austrija i Talijanska Republika.

Sjedinjene Američke Države glavni su strateški saveznik i partner Republike Hrvatske na planu sigurnosti i obrane s kojim se prioritetno razvija međunarodna

obrambena suradnja u gotovo svim funkcionalnim područjima. S njima je realizirano 80 aktivnosti bilateralne obrambene suradnje.

Provodile su se aktivnosti u svrhu integriranja u NATO i u svrhu dostizanja najviših standarda funkcioniranja obrambenog sustava u područjima planiranja i razvijanja sposobnosti sudjelovanja u operacijama izvan teritorija Republike Hrvatske, razvoja ljudskih resursa, ustrojavanja i upravljanja. Aktivnosti su se odnosile na vojnu izobrazbu, obuku, vježbe i opremanje (materijalnu potporu).

Sjedinjene Američke Države i Republika Hrvatska imaju snažan interes u održavanju stabilnosti i sigurnosti u JI Europi, podupiranju zemalja JI Europe na njihovu putu u euroatlantske integracije, kao i u daljnjoj stabilizaciji i tranziciji Afganistana. Uz to, suradnja se odnosi na razvoj sposobnosti borbe protiv međunarodnog terorizma, širenja oružja za masovno uništenje i sredstava njihove dopreme, informatičkog ratovanja te prirodnih i ljudskim djelovanjem izazvanih nesreća i katastrofa.

Važnost koju američka strana daje Republici Hrvatskoj, kao partneru, vidljiva je kroz financijsku vojnu pomoć u obliku različitih fondova i programa.

Tijekom 2012. godine Sjedinjene Američke Države su za humanitarne projekte (vezani za vježbe) izdvojile 345.000 USD, za potporu u opremanju i modernizaciji oko 8.000.000 USD, za uništenje viškova streljiva i naoružanja 1.000.000 USD, za razne oblike izobrazbe 900.000 USD te za razne oblike obuke oko 600.000 USD.

Isto tako, potkraj 2012. godine, američko Ministarstvo obrane odobrilo je 4.700.000 USD za povrat troškova hrvatskog sudjelovanja u mirovnoj operaciji ISAF u 2010. godini.

Bilateralna suradnja sa SR Njemačkom prerasla je klasične okvire suradnje te Republika Hrvatska ima status povlaštenog partnera. Tijekom 2012. godine započela je decentralizacija vojno-vojne suradnje na način da se zapovjedništvima razine grana omogućuje izravno dogovaranje i oblikovanje aktivnosti vojno-vojne suradnje s njemačkim partnerima. Većina od sedam provedenih bilateralnih aktivnosti sa SR Njemačkom bila je u potpori zajedničkom sudjelovanju u mirovnoj operaciji ISAF i ATALANTA te u borbenoj skupini EU (EU BG 2012/II), održavanja stabilnosti na području JI Europe te daljnjem razvoju vojno-tehničke suradnje.

S oružanim snagama Republike Poljske provedeno je osam aktivnosti čije je težište bilo na suradnji između specijalnih postrojbi te na projektu Međunarodne bojne vojne policije (MNMPBAT).

Provedene su četiri bilateralne aktivnosti s oružanim snagama Republike Austrije u potpori zajedničkog sudjelovanja u UN mirovnoj misiji UNDOF te zajedničkog sudjelovanja u EU BG 2012/II.

S oružanim snagama Republike Slovenije provedeno je 11 aktivnosti. Nastavljene su aktivnosti na pridruživanju hrvatskog voda za dekontaminaciju bojni NBKO Slovenske vojske, koja će se ući u sastav Multinacionalnog NATO korpusa Sjeveroistok – MNC NE. Tim prednjih zračnih kontrolora sudjelovao je na međunarodnoj vojnoj vježbi (MVV) ADRIATIC STRIKE 12 u Republici Sloveniji, a slovenski pješачki vod s BOV *Patria* na vježbi „*IMMEDIATE RESPONSE 12*“ u Republici Hrvatskoj. Upućeno je pismo namjere o uključivanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u rad Centra izvrsnosti za planinsko ratovanje (*Multinational Centre of Excellence for Mountain Warfare*) u Republici Sloveniji.

Glavna obilježja većine od deset provedenih bilateralnih aktivnosti s Talijanskom Republikom je suradnja mornarica, te suradnja na području sudjelovanja u misijama i regionalnim inicijativama.

U 2012. godini započeta je suradnja s određenim zemljama (Filipini, Katar, Kuvait, Jordan), a koja je imala za cilj promicanje interesa hrvatske obrambene industrije i podupiranje razvoja vojno-tehničke suradnje.

3.2.4. Vojno-diplomatska aktivnost

Republika Hrvatska je na kraju 2012. godine imala 12 vojno-diplomatskih predstavništava u inozemstvu (10 vojnih izaslanika i dva pomoćnika akreditiranih za 19 zemalja te dva vojna savjetnika: u Misiji Republike Hrvatske pri Ujedinjenim narodima u New Yorku i Misiji Republike Hrvatske pri OESS-u u Beču).

Zbog racionalizacije vojno-diplomatske mreže u 2012. godini su zatvorena vojno-diplomatska predstavništva u Mađarskoj, Ukrajini, Republici Sloveniji i Talijanskoj Republici. Obavljena je redovita rotacija vojnih izaslanika Republike Hrvatske u Sjedinjenim Američkim Državama, Narodnoj Republici Kini, Bosni i Hercegovini i Republici Austriji.

U Republici Hrvatskoj akreditacijom ili suakreditacijom djeluje ukupno 29 stranih vojno-diplomatskih predstavništava (VDP) s ukupno 38 predstavnika (30 izaslanika, tri zamjenika i pet pomoćnika VIZ-a). Petnaest vojnodiplomatskih predstavništava imaju sjedište u Republici Hrvatskoj, a 14 ih ima sjedište u nekoj drugoj zemlji i suakreditirani su za Republiku Hrvatsku.

Tijekom 2012. godine u Republici Hrvatskoj akreditirano je 11 vojnih izaslanika, jedan zamjenik VIZ-a i jedan pomoćnik VIZ-a.

3.2.5. Multilateralna obrambena suradnja

Ujedinjeni narodi (UN)

Pripadnici/ce Oružanih snaga sudjeluju u mirovnim operacijama Ujedinjenih naroda u skladu s odlukama Hrvatskoga sabora, a njihova se obuka provodi u Obučnom središtu za međunarodne vojne operacije u Rakitju.

Obučno središte provodi međunarodne tečajeve uz sudjelovanje časnika/ca i/ili instruktora/ica iz inozemstva, dok istovremeno pripadnici/ce Oružanih snaga sudjeluju kao polaznici/ce ili instruktori/ce na obučnim događajima u središtima u regiji.

Organizacija za europsku sigurnost i suradnju (OESS)

Republika Hrvatska sudjelovala je u radu Foruma za sigurnosnu suradnju te radnih skupina koje se bave pitanjima borbe protiv terorizma, sigurnosti granica i drugim aspektima kooperativne sigurnosti. Nastavljeno je sudjelovanje u raspravama o dopuni Bečkog dokumenta '99, izmjenama Sporazuma o konvencionalnim oružanim snagama u Europi, suradnji OESS-a, UN-a i EU-a te prijedlozima o daljnjim aktivnostima OESS-a.

3.2.6. Regionalne inicijative

Američko-jadranska povelja (A5)

Američko-jadranska povelja (A-5) najznačajnija je regionalna inicijativa, utemeljena 2003. godine, kroz koju se daje doprinos miru, sigurnosti i stabilnosti u regiji te se podupiru naponi zemalja iz regije u procesima integracije i prihvaćanju standarda NATO-a. Nastavak hrvatskoga sudjelovanja u ovoj inicijativi nakon prijma u NATO je nastojanje za pružanjem potpore euroatlantskim aspiracijama i

reformskim procesima u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, čime se ostvaruje izravan doprinos sigurnosti i stabilnosti u regiji.

Ovom inicijativom ostvareno je zajedničko sudjelovanje članica A-5 u Timu za mentoriranje Škole vojne policije afganistanske vojske u mirovnoj operaciji ISAF, u kojoj je Republika Hrvatska zadržala ulogu vodeće nacije. Tijekom hrvatskoga predsjedanja A-5 (druga polovica 2012. godine) predložena su područja suradnje na razvoju sposobnosti: zajedničko obučavanje, regionalne multilateralne vježbe, zajednička obuka pilota, zdravstvena potpora, pomoć u katastrofama te zajedničko praćenje zračne i pomorske situacije u regiji. Posebno je istaknuta mogućnost zajedničkog sudjelovanja u mirovnoj operaciji ISAF, borbenim skupinama EU-a i UN misijama.

Na prijedlog NATO-a, pokrenut je regionalni pristup protuzračnoj obrani – *Balkan Regional Approach on Air Defence* (BRAAD) za Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Republiku Makedoniju, s ciljem pružanja potpore razvoju sposobnosti protuzračne obrane država u regiji, uz značajno smanjenje troškova. Republika Hrvatska, kao članica NATO-a i A-5 inicijative, ponudila je zemljama regije pomoć u realizaciji navedene inicijative, koja je prihvaćena kao projekt *Pametne obrane* NATO-a.

Cilj cijelog projekta je da se navedenim državama pomogne u nabavi radara za pokrivanje zračnog prostora kroz stručnu pomoć, koordinaciju, suradnju i posredovanje. U okviru ovoga projekta, Republika Hrvatska je preuzela vodeću ulogu u izradi Inicijalne studije za nabavu sustava i opreme za nadzor zračnog prostora (*Air Surveillance Pre-Acquisition Study*) i postala vodeća nacija za BRAAD u okviru NATO inicijative *Pametne obrane*.

Forum ministara obrane zemalja Jugoistočne Europe (SEDM – South Eastern Europe Defence Ministerial)

Republika Hrvatska redovito sudjeluje u političkim aktivnostima SEDM-a od 2000. godine, a u vojnom dijelu inicijative, MPFSEE SEEBRIG-u (*Multinational Peacekeeping Force for South-Eastern Europe – South-Eastern Europe Brigade*) i dalje sudjeluje u svojstvu promatrača. U 2012. godini od planiranih 14 aktivnosti u okviru SEDM-a 12 ih je ostvareno.

Tijekom 2012. godine hrvatski predstavnici sudjelovali su na sastanku zamjenika načelnika glavnih stožera oružanih snaga (lipanj 2012.), Konferenciji posvećenoj ženama u području obrane i sigurnosti (*SEDM Female Leadership in Security and Defence Conference*, srpanj 2012.) te na ministarskom sastanku (listopad 2012.). Osim toga predstavnici Ministarstva obrane sudjelovali su na sastancima Koordinacijskog odbora i Političko-vojnog upravljačkog odbora te na sastancima Ekspertne skupine osnovane u svrhu procjene dosadašnjeg djelovanja i definiranja uloge i budućeg djelovanja SEDM-a. Proces redefiniranja uloge SEDM-a nastavlja se i u 2013. godini. Od projekata SEDM-a Republika Hrvatska redovito sudjeluje u SEESIM-u (simulacijska mreža Jugoistočne Europe).

RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju

Djelatnici Ministarstva obrane i drugih tijela državne uprave redovito sudjeluju na seminarima, konferencijama i drugim aktivnostima koje organizira RACVIAC – Centar za sigurnosnu suradnju u svrhu obuke vojnih i civilnih predstavnika (stručnjaka, zastupnika u parlamentu, znanstvenika), prvenstveno država Jugoistočne Europe.

Obuka se provodi u tri temeljna područja: kontrola naoružanja, reforma sigurnosnog sektora i međunarodna i regionalna suradnja. U 2012. godini provedeno je 25 od planiranih 30 aktivnosti, jedna je odgođena, a provedene su i dvije neplanirane aktivnosti.

S obzirom na to da je 1. prosinca 2011. godine, nakon ratifikacije u pet zemalja članica (Republika Hrvatska, Crna Gora, Republika Makedonija, Republika Albanija i Republika Srbija) stupio na snagu Ugovor o RACVIAC-u – Centru za sigurnosnu suradnju, 2012. godine pokrenut je proces usklađivanja Sporazuma o potpori zemlje domaćina između Vlade Republike Hrvatske i RACVIAC-a, u čemu su sudjelovali i predstavnici Ministarstva obrane. Potpisivanje navedenoga sporazuma očekuje se 2013. godine nakon čega će slijediti i zaključivanje Tehničkog sporazuma između Ministarstva obrane i RACVIAC-a, jer Ministarstvo obrane toj međunarodnoj organizaciji daje na korištenje prostor i infrastrukturu.

U 2012. godini Republika Hrvatska je podupirala rad RACVIAC-a financijskim doprinosom proračunu Centra, financiranjem pojedinih aktivnosti, sudjelovanjem u radu Upravljačkog tijela (*MAG – Multinational Advisory Group*), ustupanjem potrebne

infrastrukture te raspoređivanjem osoblja (trenutačno je na radu u RACVIAC-u osam djelatnika Ministarstva obrane i pripadnika Oružanih snaga). U studenome 2012. godine Republika Hrvatska je preuzela jednogodišnje predsjedanje MAG-om.

Jadransko-jonska inicijativa

U okviru Jadransko-jonske orijentacije Republika Hrvatska je uključena u dva projekta koji povezuju zemlje Jadransko-jonskog bazena i Sredozemlja: ADRION i V-RMTC (*Virtual Regional Maritime Traffic Centre*). Od planiranih 10 aktivnosti provedeno je sedam, a najvažnije su bile vježbe *ADRION LIVEX 12* i *ADRION CAX 12*.

Projekt ADRION potiče suradnju ratnih mornarica zemalja s izlazom na Jadransko i Jonsko more, prvenstveno u području interoperabilnosti mornaričkih snaga i razmjeni stajališta u vezi sa sigurnosnim izazovima u Jadransko-jonskom području. U tom projektu redovito sudjeluju predstavnici Hrvatske ratne mornarice, a suradnja se odvija održavanjem zajedničkih vježbi, seminara, radionica i sl. Tijekom 2012. godine provedeno je šest aktivnosti, uključujući i mornaričku vojnu vježbu u slovenskim teritorijalnim vodama (lipanj 2012.).

Projekt razmjene informacija o pomorskom prometu V-RMTC (*Virtual – Regional Maritime Traffic Centre*) usmjeren je na sigurnost pomorskog prometa zemalja s izlazom na Sredozemno i Crno more. Suradnja u okviru ovoga projekta uglavnom se provodi komunikacijskim mrežama i jednim godišnjim sastankom, a na godišnjem sastanku koji je održan početkom prosinca 2012. sudjelovali su predstavnici Hrvatske ratne mornarice.

SEEC (*South East Europe Clearinghouse*) – Forum za obrambenu suradnju na Zapadnom Balkanu (*Forum for Western Balkans Defence Cooperation*)

U okviru ovoga regionalnog foruma 2012. godine bila su aktivna tri regionalna obučna centra: za odnose s javnošću (RTCC Skopje, Republika Makedonija), za mirovne operacije (PSOTC Sarajevo, Bosna i Hercegovina) i NBKO u Kruševcu, Republika Srbija. Predstavnici Ministarstva obrane sudjelovali su na tečajevima za odnose s javnošću (tri polaznika), tečajevima u PSOTC-a (četiri polaznika) te na dva radna sastanka vezana uz implementaciju NBKO centra. Potkraj listopada 2012. u Ohridu u Republici Makedoniji predstavnici Ministarstva obrane sudjelovali su na

redovitom sastanku ravnatelja uprava odnosno pomoćnika ministara za obrambenu politiku. Za 2012. godinu planirano je devet aktivnosti, a provedeno ih je šest.

SEECP (South East European Cooperation Process – Proces suradnje u Jugoistočnoj Europi)

SEECP je pokrenut na inicijativu Republike Bugarske 1996. godine, a Republika Hrvatska sudjeluje u njegovu radu od 1997. godine, a punopravnom članicom postaje 2004. godine.

Osnovni ciljevi regionalne suradnje u okviru SEECP-a odnose se na jačanje sigurnosne i političke situacije, intenziviranje gospodarskih odnosa te suradnju u području ljudskih resursa, demokracije, pravosuđa i borbe protiv ilegalnih aktivnosti. Od lipnja 2011. do lipnja 2012. godine SEECP-om je predsjedala Republika Srbija, a od 15. lipnja 2012. godine predsjedanje je preuzela Republika Makedonija. U okviru ove inicijative iz područja nadležnosti Ministarstva obrane Republike Hrvatske od planirane dvije ostvarena je jedna aktivnost (sastanak ministara obrane članica u travnju 2012.).

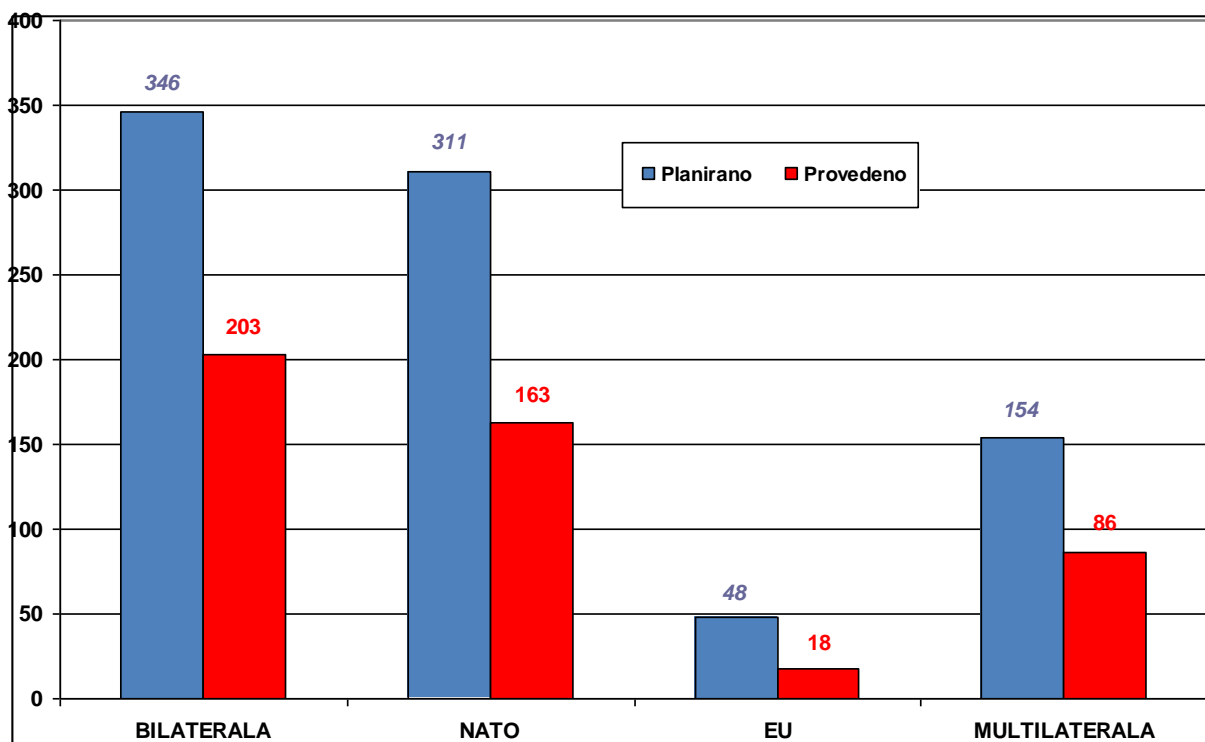
Nadzor naoružanja i mjere izgradnje povjerenja i sigurnosti

U okviru obveza Republike Hrvatske definiranih međunarodnim sporazumima, ugovorima i konvencijama vezanih uz nadzor naoružanja 2012. godine ukupno su provedene 22 međunarodne aktivnosti.

Prema Sporazumu o subregionalnoj kontroli naoružanja i po Bečkom dokumentu, provedeno je ukupno devet inspekcija na teritoriju drugih država stranaka, a Republika Hrvatska je na svojem teritoriju prihvatila devet inspekcija.

Prema sporazumu *Otvoreno nebo*, u Republici Hrvatskoj su provedene dvije inspekcije, a Republika Hrvatska je provela jednu inspekciju u Bosni i Hercegovini.

Ukupan broj aktivnosti međunarodne obrambene suradnje u 2012. godini prikazan je na Slici 20.

Slika 20. Broj aktivnosti međunarodne obrambene suradnje u 2012. godini

3.3. Upravljanje ljudskim resursima

Glavni cilj u području upravljanja ljudskim resursima optimalno je funkcioniranje obrambenog resora. Za postizanje toga općeg cilja potrebno je uspostaviti jedinstveni sustav upravljanja osobljem u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

Upravljanje ljudskim resursima odvija se u četiri područja: pribavljanje, profesionalni razvoj, personalna potpora te tranzicija i izdvajanje osoblja.

3.3.1. Brojčana veličina i popunjenost Oružanih snaga

Odlukom Predsjednika Republike Hrvatske o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju Oružanih snaga iz 2009. godine propisana je brojčana veličina Oružanih snaga.

U zadnjem tromjesečju 2012. godine izvršen je preustroj dijela Oružanih snaga (vojno predstavništvo u Stalnom predstavništvu Republike Hrvatske pri Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, zapovjedništva grana Oružanih snaga, Zapovjedništvo za potporu te Počasno-zaštitna bojna).

Na dan 31. prosinca 2012. godine ukupno brojno stanje Oružanih snaga bilo je 17 661 pripadnika, od toga 2257 pripadnica.

Osim toga 359 djelatnih vojnih osoba i 1103 državna službenika i namještenika raspoređena su na službu u Ministarstvo obrane, od toga 789 žena.

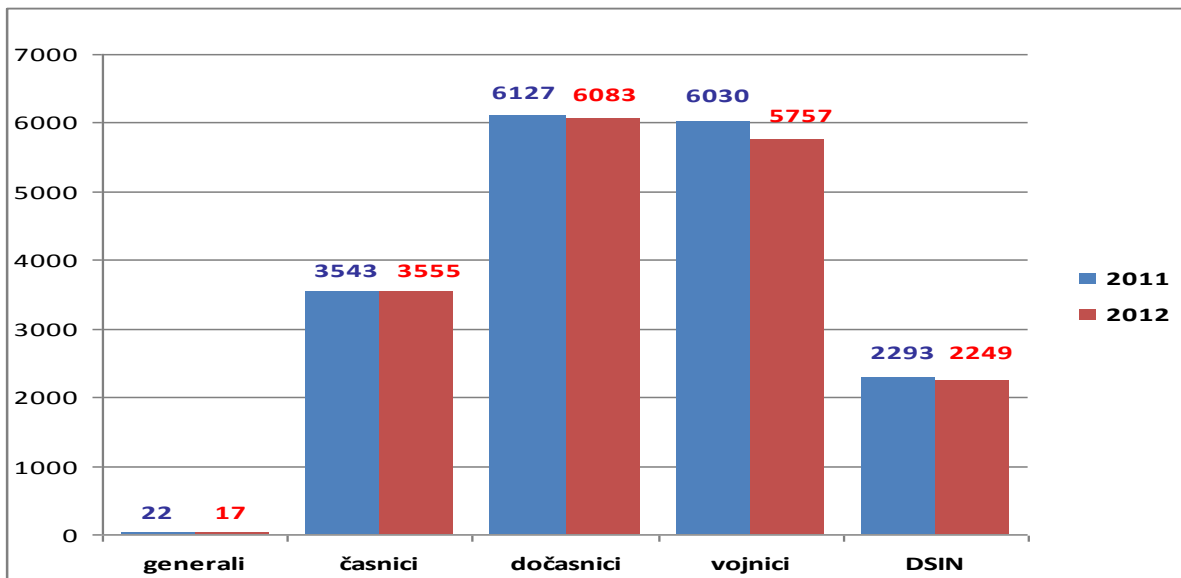
Ukupno brojno stanje i popunjenost Ministarstva obrane i Oružanih snaga prikazani su u Tablici 4.

	Brojno stanje	Djelatne vojne osobe	Državni službenici i namještenici	Popunjenost %	Muškarci	Žene
Ministarstvo obrane	1440	340	1100	90,0%	651	789
Oružane snage	17661	15412	2249	76,6%	15 404	2257
UKUPNO	19101	15752	3349	77,4%	16 055	3046

Tablica 4. Brojno stanje djelatnog sastava na dan 31. prosinca 2012.

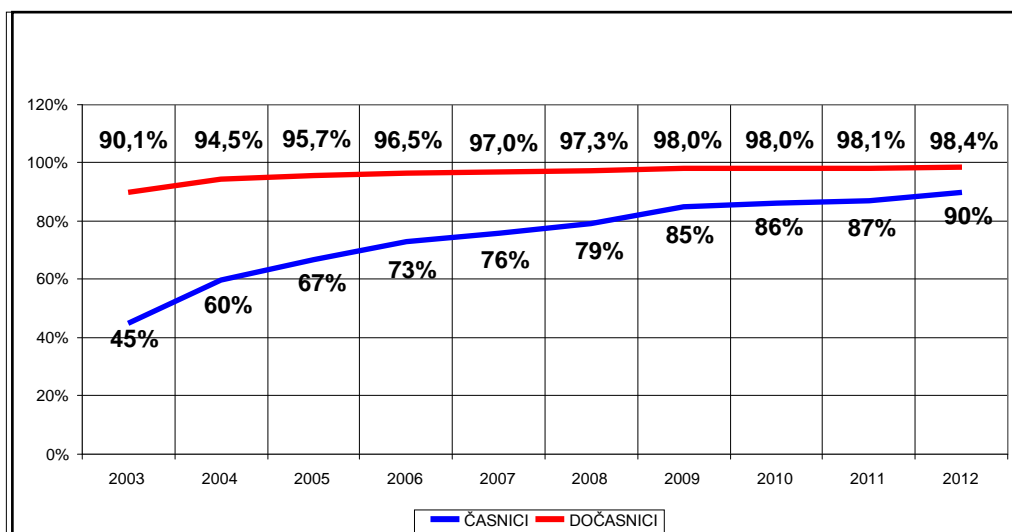
Od 15 412 djelatnih vojnih osoba u Oružanim snagama, 1456 ili 9,4% su žene. Od ukupno 23 generala/admirala, 14 ih je raspoređeno u Oružane snage, dva u međunarodne organizacije, jedan u vojno predstavništvo u Stalnom predstavništvu Republike Hrvatske pri organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora, dva su vojni izaslanici, a tri su raspoređena na službu u Ministarstvo obrane.

Od svih djelatnih vojnih osoba u Oružanim snagama njih 3555 su časnici (504 ili 14,2% časnice), 6083 su dočasnici (668 ili 11,1% dočasnice) i 5757 su vojnici (286 ili 5% vojnkinje). Od 2249 državnih službenika i namještenika na službi u Oružanim snagama, njih 799 ili 34,7% su žene.

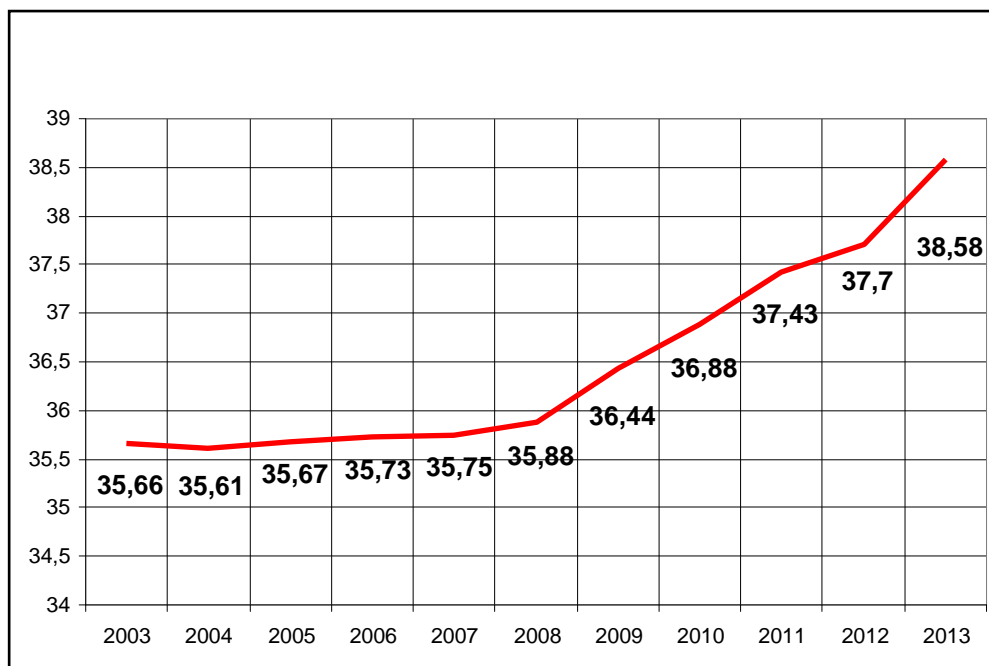
Slika 21. Usporedba brojnog stanja Oružanih snaga po kategorijama 2011. – 2012.

U odnosu na stanje s početka 2012. godine na kraju te godine broj časnika u Oružanim snagama u činu generala/admirala bio je manji za pet, dočasnika za 44, vojnika za 273 te državna službenika i namještenika za 41. Broj časnika u Oružanim snagama bio je veći za sedam (promovirano 113 novih časnika te prelazak jednog broja časnika iz Ministarstva obrane u Oružane snage). Obrazovna struktura djelatnih vojnih osoba se poboljšala, tako da je na kraju 2012. godine 90% časnika i 98,4% dočasnika imalo adekvatnu stručnu spremu.

Slika 22. Civilna osposobljenost časnika i dočasnika

Prosječna dob djelatnih vojnih osoba na službi u Oružanim snagama na kraju 2012. godine bila je 38,58 godina odnosno 0,88 godina više nego na početku godine, jer u 2012. godini nije bilo prijma vojnika. Prosječna dob svih djelatnika Ministarstva obrane i pripadnika Oružanih snaga je 39,54 godina (žene 42,47 godina, muškarci 38,99 godina).

Slika 23: Starosna struktura djelatnih vojnih osoba u Oružanim snagama 2002. – 2012.

3.3.2. Pribavljanje osoblja

U Planu pribavljanja djelatnog vojnog osoblja za 2012. godinu planiran je prijam do 95 časnika i do 450 vojnika, ali je njegovo ostvarenje iznosilo samo 15,67%. Odstupanje od planiranog prijma uzrokovano je ograničenim financijskim sredstvima. U 2012. godini prioritetna je bila popuna prvih časničkih dužnosti u određenim rodovima, službama i strukama.

KATEGORIJA OSOBLJA	2011.		2012.	
	PLAN	OSTVARENO	PLAN	OSTVARENO
Djelatne vojne osobe	510	523 (37Ž)	545	77 (11Ž)
Službenici/ce i namještenici/ce	0	5 (3Ž)	10	15 (7Ž)
UKUPNO	510	528 (40Ž)	555	92 (18Ž)

Tablica 5. Usporedni prikaz pribavljanja osoblja

Kako bi se mogla realizirati planska popuna Oružanih snaga u 2013. godini, u 2012. godini je u djelatnu vojnu službu primljeno 77 kandidata za časnike, iz kategorija kadeta i stipendista. Kandidati koji uspješno završe temeljnu časničku izobrazbu 2013. godine će biti raspoređeni na prvu časničku dužnost.

Po istom načelu 113 polaznika (22 ili 19% žena) koji su u 2011. godini upućeni na temeljnu časničku izobrazbu nakon izobrazbe su 2012. godine promaknuti u časnike/ce i raspoređeni na dužnosti u Oružanim snagama. Od 113 polaznika njih 44 dolaze iz kruga kadeta i stipendista, 42 s dragovoljnog služenja vojnog roka te 27 iz djelatnog sastava (vojnici i dočasnici sa završenom fakultetskom naobrazbom). Prijmom novih časnika zadovoljene su potrebe za većinom kritičnih specijalnosti, osim liječnika koji su i dalje deficitarno zanimanje.

Iz redova vojnika po ugovoru, u službu je primljen 51 dočasnik (4 ili 8% žena), čime je izvršena popuna početnih dočasničkih dužnosti, najvećim dijelom u gardijskim brigadama, a potom i svim ostalim postrojbama.

Kod novaka – osamnaestogodišnjaka pri upisu u vojnu evidenciju – kontinuirano se ispituju opći stavovi prema vojsci, zanimanje za pristup u Oružane snage, informiranost o Oružanim snagama te učinkovitost korištenih komunikacijskih kanala. Rezultati istraživanja pokazuju kako u toj dobnoj skupini prevladava pozitivan opći stav prema vojsci. Zanimanje za vojnu službu je u porastu, a naročito je izražen porast interesa za pristupanje dragovoljnom služenju vojnog roka.

3.3.3. Profesionalni razvoj djelatnih vojnih osoba

Profesionalni razvoj omogućuje djelatnim vojnim osobama dostizanje, održavanje i razvoj sposobnosti, znanja i vještina potrebnih za uspješno obnašanje dužnosti. Provodi se rastućom i slijednom vojnom i funkcionalnom izobrazbom, dodjelom raznovrsnih dužnosti, samorazvojem te napredovanjem u službi i promicanjem u činu.

Dodjela činova i promicanje

Promicanje i dodjela činova u 2012. godini provodila se u potpori profesionalnom razvoju i dostizanju optimalne strukture djelatnoga vojnog osoblja, prema godišnjem Planu promaknuća. Promaknuto je ukupno 818 djelatnih vojnih

osoba, od čega 416 časnika (61 ili 14,66% časnica) i 401 dočasnik (20 ili 4,99% dočasnice):

OSOBLJE	2011.		2012.	
	PLAN	OSTVARENO	PLAN	OSTVARENO
GENERALI	2	2	5	2
VIŠI/E ČASNICI/E	106	102 (11 Ž)	82	82 (6Ž)
NIŽI/E ČASNICI/E	287	280 (45 Ž)	328	333 (56Ž)
ČASNICI/E – ukupno	395	384 (56 Ž)	415	417 (62Ž)
DOČASNICI/E	466	467 (32 Ž)	450	401 (20Ž)
UKUPNO	861	851 (88 Ž)	865	818 (82Ž)

Tablica 6. Usporedni prikaz promaknuća

Obrazovanje za potrebe obrane

Vojna izobrazba u Republici Hrvatskoj provodi se u Hrvatskom vojnom učilištu „Petar Zrinski“. Izobrazba stranih jezika provodi se u Školi stranih jezika „Katarina Zrinska” na Hrvatskom vojnom učilištu te u školama stranih jezika u građanstvu i inozemstvu.

Tijekom 2012. godine program strategijske izobrazbe u Ratnoj školi završilo je devet polaznika Oružanih snaga (dvije žene), dok je program intergranske Zapovjedno-stožerne izobrazbe završilo 36 polaznika (dvije žene). Osim sedam pripadnika Oružanih snaga, Ratnu školu su završila dva polaznika iz drugih tijela državne uprave i tri inozemna polaznika.

Zapovjednu-stožernu školu su osim 36 pripadnika Oružanih snaga pohađala i tri polaznika iz inozemstva. Naprednu časničku izobrazbu završilo je 57 polaznika (devet žena), temeljnu časničku izobrazbu 113 (23 žene), višu dočasničku izobrazbu 12 polaznika (dvije žene), nižu dočasničku izobrazbu 60 (sedam žena) te temeljnu dočasničku izobrazbu 150 polaznika (četiri žene).

Za časnike-eksperte u funkcionalnim područjima koji su potpora zapovijedanju (upravljanje ljudskim resursima, obavještajno-sigurnosno djelovanje, obrambeno planiranje, logistika, financije, komunikacijsko-informacijsko područje) organizirana je vojno-strukovna izobrazba kao treća razina slijedno-rastuće izobrazbe (razina zapovjedno-stožerne izobrazbe). U 2012. godini u dva naraštaja ovaj oblik izobrazbe završilo je 96 časnika (24 žene).

Program izobrazbe u inozemstvu provodio se u okviru raspoloživih financijskih sredstava. Različite oblike vojne i funkcionalne izobrazbe u inozemstvu 2012. godine završilo je 139 pripadnika Oružanih snaga i djelatnika Ministarstva obrane (12 žena), od toga su 24 pripadnika Oružanih snaga (dvije pripadnice) završila slijedno – rastuću izobrazbu.

Zbog ograničenih financijskih sredstava inozemna izobrazba u posljednje je tri godine orijentirana najviše na suradnju sa Sjedinjenim Američkim Državama, financiranu iz IMET programa. Programe funkcionalne izobrazbe u okviru IMET programa u 2012. godini s uspjehom je završio 31 djelatnik Ministarstva obrane.

U školi stranih jezika „Katarina Zrinska“ na Hrvatskom vojnom učilištu tečaj engleskog jezika završilo je 294 (17 žena), njemačkog 34 (dvije žene), francuskog šest (dvije žene) i talijanskog jezika 13 djelatnika (jedna žena). Na izobrazbu engleskog jezika u Kanadi upućeno je sedam polaznika. Provedeno je pet ciklusa testiranja znanja engleskog jezika prema standardiziranoj proceduri opisanoj u STANAG-u 6001.

Tijekom 2012. godine nastavljeno je stimuliranje učenja stranih jezika kroz financijsku potporu za učenje jezika u odgovarajućim školama u građanstvu. U 2012. godini izobrazbu po ovom modelu završilo je 82 pripadnika/ce Oružanih snaga i djelatnika/ca Ministarstva obrane, a u 2013. planira se upućivanje do 70 djelatnika/ca u sklopu priprema za mirovne misije i rad u NATO stožerima.

Uz ova dva modela učenja, učenje početne razine engleskog jezika u postrojbama nastavilo se provoditi u fono-laboratorijima. Za provedbu ovoga modela u Oružanim snagama osposobljeno je 119 instruktora, dočasnika i vojnika s primjerenim znanjem engleskog jezika.

Na svim razinama i oblicima izobrazbe 2012. godine školovalo se ukupno 283 djelatnika (17 žena) koji su na školovanje upućeni 2012. godine ili ranijih godina, a školovanje je u ovoj godini završilo njih 177 (15 žena). Radi usporedbe, navodimo da se 2011. godine školovalo ukupno 396 djelatnika (102 žene). U 2013. godini planira se upućivanje oko 420 djelatnika/ca na sve razine civilne izobrazbe (oko 390 na tečajeve, 20 na diplomatske studije i 10 na poslijediplomsko školovanje).

Program „Kadet“ je primarni model civilno-vojnog školovanja za časnike borbenih rodova i rodova borbene potpore. Trenutačno se školuju 184 kadeta (37

žena), dok je u 2012. godini školovanje završilo 53 kadeta (sedam žena). Stipendiranje studenata viših godina određenih studija na sveučilištima i veleučilištima dodatni je model ciljanog pribavljanja osoblja. U 2012. godini školovalo se 11 vojnih stipendista (tri žena). U 2012. godini diplomiralo je 35 vojnih stipendista (pet žena), od čega ih je 16 primljeno u djelatnu vojnu službu, na odsluženje vojnog roka upućeno je 18, dok je jedan stipendist nakon diplomiranja raskinuo ugovor s Ministarstvom obrane.

Na Veleučilištu u Velikoj Gorici nastavljeno je školovanje drugog naraštaja specijalističkog diplomskog stručnog studija za časnike u logistici (25 polaznika). Treći naraštaj (20 polaznika plus jedan polaznik iz druge generacije) je u 2012./2013. upisao treći semestar.

U odnosu na sveukupne potrebe Oružanih snaga za tečajevima (usavršavanje, osposobljavanje za određene dužnosti, certificiranje stečenih znanja i vještina) raspoloživa sredstva bila su gotovo tri puta manje u odnosu na 2011. godinu. Stoga su prioritetno bile financirane aktivnosti vezane za mirovne operacije i zakonski propisane obveze (certificiranje za prijevoz opasnih tvari, rukovanje viličarima i dizalicama, rukovanje elektroenergetskim i termoenergetskim postrojenjima, rukovanje opasnim tvarima i dr.). Tijekom 2012. godine ukupno je 298 djelatnika/ca završilo različite vrste osposobljavanja na civilnim institucijama u zemlji, a 25 u inozemstvu.

Kroz aktivnosti na projektima izobrazbe te oslanjanjem na strateške konceptualne i planske dokumente, kojima je utvrđena potreba razvoja sustava obrazovanja i znanstveno-istraživačkoga rada za potrebe obrane, nastavljeni su postupci i radnje potrebni za pokretanje sveučilišnih interdisciplinarnih studijskih programa za potrebe Oružanih snaga i obrambeno-sigurnosnog sustava Republike Hrvatske, a s ciljem transformacije Hrvatskoga vojnog učilišta u visokoobrazovnu i znanstveno-istraživačku ustanovu. Izrađena je Studija transformacije Hrvatskoga vojnog učilišta u visokoobrazovnu i znanstveno-istraživačku ustanovu koja uključuje pokretanje preddiplomskih i diplomskih sveučilišnih studija, kao integriranih modela civilno-vojnog školovanja za potrebe Oružanih snaga.

Održan je niz stručnih skupova u cilju povezivanje izobrazbe s nacionalnim obrazovnim sustavom, inovirani nastavni planovi i programi različitih razina vojne

izobrazbe te izrađen Katalog kompetencija za čin poručnik/poručnik korvete za sve grane Oružanih snaga.

3.3.4. Personalna potpora

Personalna potpora je usmjerena na vrednovanje rada i zadovoljavanje potreba pojedinaca kroz rješavanje materijalnih prava pripadnika Oružanih snaga, stambeno zbrinjavanje, zdravstvenu skrb, skrb o obitelji, psihološku potporu, odmore, dopuste i slobodno vrijeme, priznanja te pripremu za završetak vojne karijere.

Ukupni izdaci za plaće pripadnika/ca Oružanih snaga i djelatnika/ca Ministarstva obrane su iz mjeseca u mjesec 2012. godine padali zbog smanjivanja broja osoblja.

Napravljena je analiza ostvarivanja prava na staž osiguranja s povećanim trajanjem za djelatne vojne osobe te je utvrđeno da određene dužnosti i poslovi ustrojbenih mjesta zbog uvjeta rada i prirode poslova nisu mjesta sa stažem osiguranja u povećanom trajanju te je izvršeno usklađivanje propisa koji uređuju to područje.

Na isti način nakon provedene analize izvršena je i izmjena i dopuna Pravilnika o dodacima na plaću i načinu isplate plaće kojim su utvrđeni novi dodaci na plaću djelatnim vojnim osobama.

Mjesečni trošak plaća za zadnja tri mjeseca 2012. godine smanjen je za oko 13.000.000,00 kuna.

Službeno ocjenjivanje

U odnosu na prethodne godine zadržao se trend dodjeljivanja razmjerno visokih službenih ocjena. S obzirom da prepoznavanje izvrsnosti, prosječnosti i ispodprosječnosti u postignućima djelatnih vojnih osoba mora biti ključna podloga profesionalnog razvoja, potrebno je preciznije razrađivanje kriterija ocjenjivanja i povećanje odgovornosti ocjenjivača čije su uloga, obveze i odgovornosti od kritične važnosti u postizanju ciljeva u procesu službenog ocjenjivanja djelatnih vojnih osoba.

Zdravstvena sposobnost i tjelesna spremnost

Funkcioniranje sustava zdravstvene potpore otežano je zbog nedostatnog broja liječnika te nije moguće ispuniti obvezu ostvarivanja primarne zdravstvene zaštite u vojnim ambulantama za sve djelatne vojne osobe.

Troškovi zdravstvene potpore u 2012. godini bili su 7.280.000,00 kuna, od kojih su 2.700.000,00 kuna ili 37% utrošeni za zdravstvenu potporu u mirovnim operacijama i misijama.

U Vojno–zdravstvenom središtu obavljeno je ukupno 5535 zdravstvenih pregleda. Zbog ograničenih vlastitih kapaciteta te zbog nedostatka financijskih sredstava za ugovaranje zdravstvenih pregleda u civilnim zdravstvenim ustanovama, plan zdravstvenih pregleda ostvaren je sa 63%. Pri tome je prioritet bio na ocjeni zdravstvene sposobnosti za sudjelovanje u mirovnim operacijama, kandidatima za dragovoljno služenje vojnog roka te obavljanju zdravstvenih pregleda povratnika iz mirovnih operacija.

U cilju povećanja tjelesne spremnosti pripadnika Oružanih snaga izmijenjen je i dopunjen Pravilnik o privlačenju, selekciji i odabiru za prijam u djelatnu vojnu službu.

Stambeno zbrinjavanje

Stambeno zbrinjavanje pripadnika/ca Oružanih snaga vršeno je kroz model davanja službenih stanova na privremeno korištenje.

Prijevoz

Vojno-linijski prijevoz djelatnika/ca Ministarstva obrane i pripadnika/ca Oružanih snaga na posao i s posla organiziran je ugovaranjem autobusnih linija na relacijama gdje nije moguće koristiti javni prijevoz.

U vojno-linijskom prijevozu u 2012. godini bilo je 110 vojnih autobusnih linija, za što je utrošeno oko 39.300.000,00 kuna (u 2011. godini utrošeno je 38.700.000,00 kuna). Ukupno se 7654 pripadnika/ca Oružanih snaga koristilo ovim oblikom organiziranog prijevoza kao jednim od oblika personalne potpore.

Organiziranje vojnih autobusnih linija pokazalo se opravdanim iz više razloga. Zbog velikog broja sudionika u prometu, organizirani način prijevoza ugovorenim

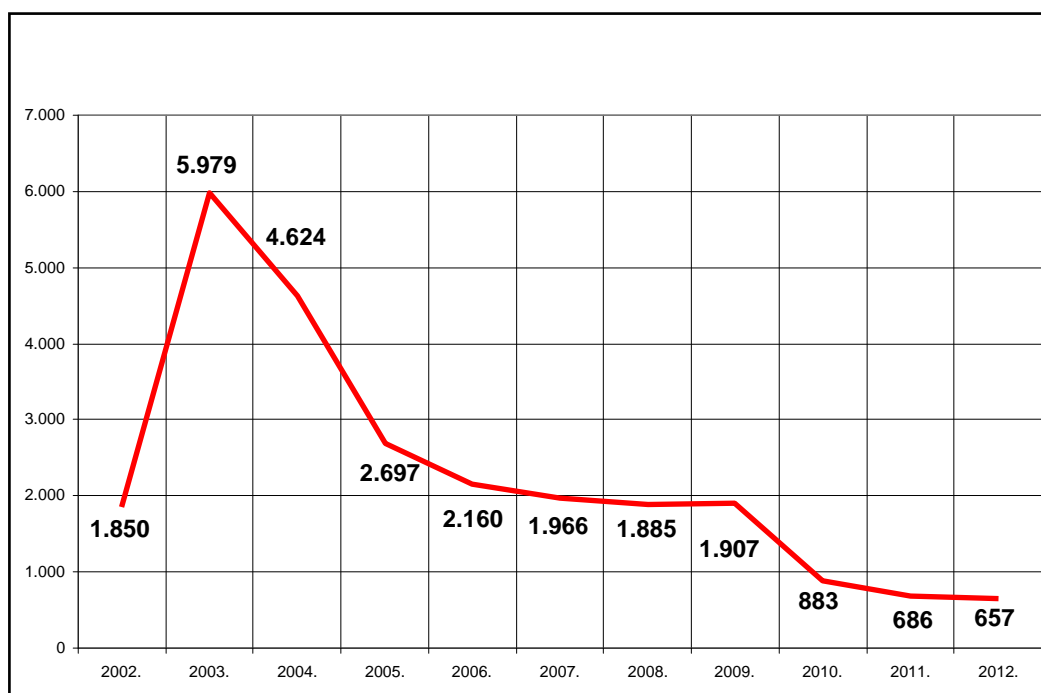
autobusnim linijama povećava sigurnost u prijevozu i umanjuje nastanak izvanrednih događaja.

U 2012. godini nakon šest godina primjene ranijega ugovora raspisan je natječaj za sve linije te su s cestovnim prijevoznicima ugovoreni novi uvjeti prijevoza, koji su ostali na približno istoj razini što se tiče financijskih učinaka u odnosu na 2011. godinu.

Za isplatu novčane naknade za troškove prijevoza na posao i s posla u 2012. godini za pripadnike/ce Oružanih snaga i djelatnike/ce Ministarstva obrane koji nisu imali mogućnost koristiti mrežni i vojno-linijski prijevoz planirano je 35.200.000,00 kuna, a utrošeno 31.400.000,00 kn, što je za 3.800.000,00 kuna manje nego u 2011. godini. Novčanu naknadu u 2012. godini koristilo je 4700 djelatnika/ca mjesečno (3400 djelatnih vojnih osoba i 1300 državnih službenika i namještenika).

3.3.5. Tranzicija i izdvajanje osoblja

I u 2012. godini nastavljen je višegodišnji planski proces izdvajanja osoblja u cilju smanjenja brojčanog stanja Ministarstva obrane i Oružanih snaga i dostizanja ciljane brojčane veličine. Ovim procesom struktura snaga prilagođava se novim ciljevima sposobnosti, omogućuje se pomlađivanje osoblja te smjera smanjivanju razmjernog udjela izdataka za personalne troškove do razine od 50% obrambenog proračuna.

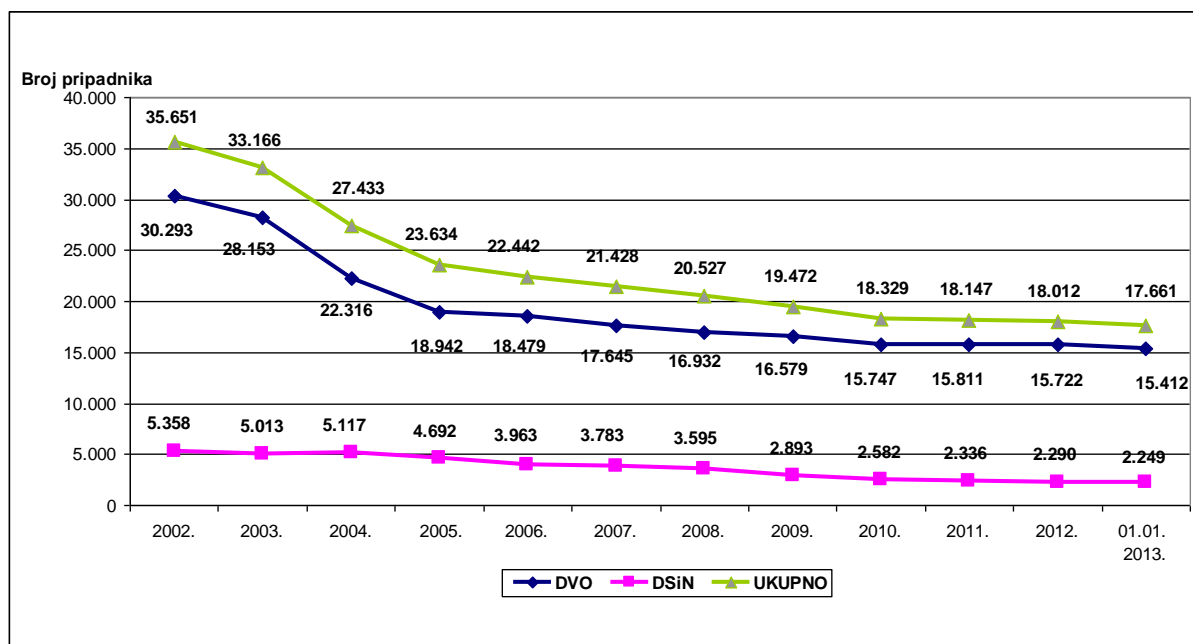

Slika 24. Godišnji broj izdvojenih osoba 2002. – 2012.

Plan izdvajanja osoblja za 2012. godinu predviđao je izdvajanje 223 djelatne vojne osobe i 200 državnih službenika i namještenika (ukupno 423 djelatnika/ce).

Plan je izrađen na temelju potrebe za izdvajanjem onih osoba koje ispunjavaju uvjete za umirovljenje po sili zakona, za djelatne vojne osoba kojima je utvrđena nesposobnost za djelatnu vojnu službu te djelatnih vojnih osoba koje ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, uz poštovanje načela pravičnosti i jednake dostupnosti.

U 2012. godini služba je prestala za 642 djelatnika/ce (466 djelatnih vojnih osoba i 203 državna službenika i namještenika) čime se nastavlja trend smanjenja ukupne brojčane veličine.

Slika 25. Kretanje brojnog stanja Oružanih snaga 2002. – 2013.

Djelatna vojna služba prestala je osobama koje ne udovoljavaju zdravstvenim kriterijima za djelatnu vojnu službu, koje nemaju mogućnost daljnjeg profesionalnog razvoja te osobama koje imaju zakonske uvjete za umirovljenje. Izdvajanje državnih službenika i namještenika bilo je usklađeno s preustrojem upravnog dijela Ministarstva obrane i smanjenjem Oružanih snaga. U 2012. godini izvršen je

preustroj Ministarstva obrane i donesena je nova Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obrane te je okvirni broj izvršitelja smanjen za 600.

Ostvarenje Plana izdvajanja osoblja u 2012. godinu iznosi 151,77%:

OSOBLJE	2011.		2012.	
	PLAN	OSTVARENO	PLAN	OSTVARENO
Djelatne vojne osobe	600	644 (51 Ž)	223	463 (30 Ž)
Državni službenici/ce i namještenici/ce	50	71 (31 Ž)	200	198 (88Ž)
UKUPNO	650	715 (82 Ž)	423	661 (118 Ž)

Tablica 7. Usporedni prikaz izdvajanja osoblja po godinama

Osim toga za dio osoba koje nisu bile obuhvaćene Planom izdvajanja osoblja služba je prestala zbog drugih razloga (raskid ili istek ugovora djelatnim vojnicima, otkaz po sudskoj presudi, smrt, prestanak službe na osobni zahtjev i dr.).

Osoblje predviđeno za izdvajanje upoznato je s mogućnostima i uvjetima korištenja programa tranzicije ka uspješnoj integraciji u civilno društvo te je izdvojeno uz otpremninu.

Prvostupanjska zdravstvena komisija za ocjenu zdravstvene sposobnosti za vojnu službu u 2012. godini je rješavala 266 predmeta naslijeđenih iz 2011. godine i zaprimljenih u 2012. godini, što je za oko 22% više u odnosu na isto razdoblje 2011. godine. Riješeno je 200 predmeta, a 66 predmeta je u postupku rješavanja (žalbe Višoj zdravstvenoj komisiji, zatražene dopune dokumentacije i dr.). Za 128 djelatnih vojnih osoba (šest žena), odnosno za 64% osoba, donesena je ocjena o nesposobnosti za djelatnu vojnu službu, što podrazumijeva prestanak službe s pravom na profesionalnu mirovinu.

U okviru Programa tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja Ministarstva obrane i Oružanih snaga održano je 28 tranzicijskih radionica. Potporne programe tranzicije i zbrinjavanja koristilo je 284 korisnika, zaposleno je 128 korisnika i to 82 kod novog poslodavca, a 46 korisnika pokrenulo je vlastitu djelatnost. U okviru Programa stručnog osposobljavanja sklopljeno je 45 ugovora o stručnom osposobljavanju.

Radi preustroja i smanjenja snaga, za državne službenike i namještenike predviđene za izdvajanje, izrađen je dodatni Program zbrinjavanja državnih službenika i namještenika u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama. Ovim su

Programom propisane mjere zbrinjavanja usmjerene na osposobljavanje za novi posao te zapošljavanje i samozapošljavanje. Mjerom informiranja koristio se 91 državni službenik i namještenik.

3.3.6. Dragovoljno služenje vojnog roka

Nakon njegova uvođenja, za dragovoljno služenje vojnog roka prijavilo se ukupno oko 11 000 kandidata, od kojih su oko 15% kandidatkinje. Dragovoljno služenje vojnog roka provodilo se u 2012. godini u vojarni u Požegi.

Od kandidata odabranih i upućenih na dragovoljno služenje vojnog roka u dva naraštaja u 2012. godini, njih 674 (9,6% ili 67 žena) uspješno je odslužilo vojni rok. Iz rezultata uspješnosti u svladavanju programa obuke vidljiva je znatna motiviranost dragovoljnih ročnika.

Raščlambom prijava za dragovoljno služenje vojnog roka vidljiva je velika zainteresiranost kandidata za prijam u djelatnu vojnu službu. Broj prijavljenih kandidata bio je višestruko veći od raspoloživih smještajnih i obučnih kapaciteta, odnosno proračunskih sredstava.

3.3.7. Ravnopravnost spolova

U sastavu Oružanih snaga je 12,67%, a u upravnom dijelu Ministarstva obrane 52,34% žena. Na voditeljskim i zapovjednim dužnostima raspoređeno je 7,6% žena, a među višim časnicima žena je 12,50%.

U 2012. godini revidiran je Plan djelovanja za promicanje i uspostavljanje ravnopravnosti spolova u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama za razdoblje od 2010. do 2014. godine, koji je donesen u skladu sa Zakonom o ravnopravnosti spolova. Plan djelovanja usmjeren je na promicanje rodne ravnopravnosti, stvaranje jednakih mogućnosti za razvoj karijere, uravnoteženo sudjelovanje žena i muškaraca u procesima odlučivanja, suzbijanje svih oblika spolne diskriminacije i sl.

Sastavni dio Plana djelovanja čini plan provedbe mjera, sunositelj kojih je Ministarstvo obrane, prema Nacionalnoj politici za promicanje ravnopravnosti spolova 2011. – 2015. godine u područjima kao što su promicanje rodne ravnopravnosti, ravnopravnosti u procesu odlučivanja, međunarodnoj politici i suradnji i dr.

U skladu s Nacionalnim akcijskim planom za provedbu Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a 1325 (2000), 1820 (2009) i 1889 (2009) o položaju žena, miru i sigurnosti za razdoblje od 2011. do 2014. godine, usvojenom u srpnju 2011. godine, Ministarstvo obrane nositelj je niza provedbenih mjera. Time značajno pridonosi jačanju nacionalnih mjera na svim razinama – od sudjelovanja žena u donošenju odluka i mirovnim procesima, preko provedbe obrazovanja o rodnoj ravnopravnosti u izgradnji i očuvanju mira, do sveobuhvatne zaštite žena u ratnom i poratnom razdoblju.

U Ministarstvu obrane osnovan je i djeluje Odbor za ravnopravnost spolova pri Kadrovskom savjetu koji uz redovite aktivnosti u vezi s ravnopravnosti spolova, razmatra eventualne prijave i druge potencijalne probleme.

Odboru se mogu obratiti sve vojne osobe, državni službenici i namještenici (žene i muškarci) koji smatraju da su u razvoju karijere i u obnašanju službe diskriminirani na temelju spola odnosno da im je povrijeđeno dostojanstvo po spolu, a osobito ako su doživjeli seksualno zlostavljanje ili uznemiravanje. Tijekom 2012. godine zaprimljene su tri pritužbe djelatnica zbog spolnog uznemiravanja i spolne diskriminacije. Odbor za ravnopravnost spolova raspravljao je o pritužbama, od kojih je jedna odbačena jer se iz anonimne prijave nije mogao ustanoviti počinitelj, dok su ostale dvije u fazi rješavanja.

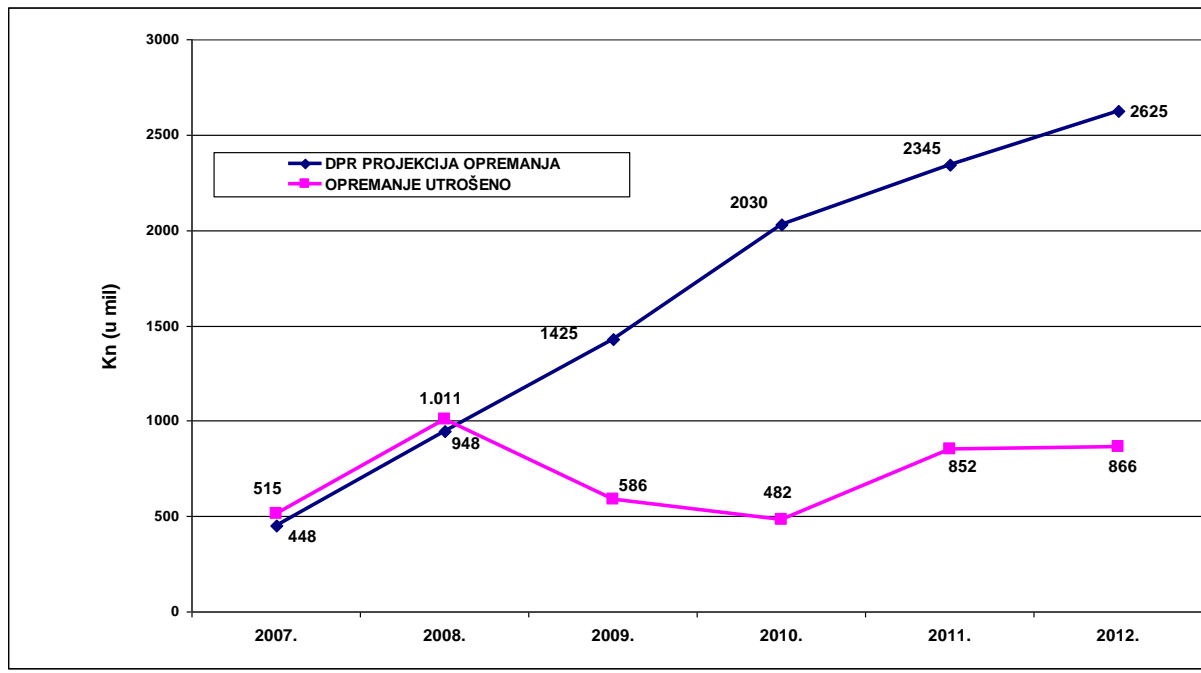
Na temelju Zakona o ravnopravnosti spolova u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama u 2012. godini imenovana je i nova koordinatorica za ravnopravnost spolova. Temeljna zadaća koordinatorice je koordiniranje provedbe Zakona o ravnopravnosti spolova i Nacionalne politike za promicanje ravnopravnosti spolova, suradnja s Uredom za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske te priprema izvješća o provedbi Nacionalne politike.

3.4. Upravljanje materijalnim resursima

Ovo poglavlje obuhvaća podatke o stanju, opremljenosti i modernizaciji naoružanja i vojne opreme u Oružanim snagama, o zbrinjavanju viškova i neperspektivnog naoružanja i vojne opreme, o stanju objekata i infrastrukture, broju napuštenih i neperspektivnih vojnih lokacija te o izgradnji novih i o uređenju postojećih objekata i infrastrukture.

3.4.1. Opremanje i modernizacija (naoružanje i vojna oprema)

Opremanje i modernizacija Oružanih snaga dulje vrijeme ne prati Provedbeni plan opremanja i modernizacije Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga 2006. – 2015., taj se trend nastavio i u 2012. godini. Zbog nedostatnih financijskih sredstava neki projekti su odgođeni za iduće razdoblje.

Slika 26. Usporedba sredstava za opremanje i projekcije troškova za opremanje prema Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga od 2007. do 2012. godine

3.4.1.1. Naoružanje i vojna oprema Hrvatske kopnene vojske

U cilju povećanja sposobnosti za provedbu zadaća Hrvatska kopnena vojska je 2012. opremljena određenim količinama naoružanja i vojne opreme.

Borbena oklopna vozila

Tijekom 2012. godine aktivnosti su uglavnom bile usmjerene na realizaciju višegodišnjeg ugovora s konzorcijem tvrtki *PATRIA* iz Finske i „*Đuro Đaković – Specijalna vozila*“ d.d. Slavonski Brod za nabavu 126 baznih oklopnih vozila modela Patria AMV 8x8 kao i na opremanje baznih vozila s podsustavima naoružanja i specijalne opreme.

U 2012. godini isporučeno je 49 baznih vozila tako da je do kraja 2012. godine dostignuta brojka od 116 isporučenih baznih vozila u osam različitih inačica. Preostalih 10 vozila je u fazi proizvodnje.

Da bi vozila mogla biti uvedena u operativnu uporabu potrebna je oprema i integracija naoružanja i vojne opreme u borbenom oklopnom vozilu te je tijekom 2012. započelo opremanje baznih vozila sustavima naoružanja i specijalnom opremom (NSO).

Do 30. ožujka 2012. godine prvih 14 vozila bilo je opremljeno ključnim podsustavima NSO-a i predano Oružanim snagama na privremeno korištenje, za pripremu i sudjelovanje u vojnoj vježbi FTX CORE BG 12 Europske borbene skupine (EUBG) u SR Njemačkoj.

Do kraja 2012. godine ključnim podsustavima NSO-a opremljeno je ukupno 37 vozila. U 2013. godini planira se opremanje, kompletiranje i predaja na uporabu Oružanim snagama dodatna 23 vozila, čime će do kraja 2013. godine u postrojbama Oružanih snaga biti 60 potpuno operativno spremnih vozila.

Za završetak sklopljenog ugovora u 2013. godini osigurano je 319.000.000,00 kuna. Do sada je u projekt Borbenog oklopnog vozila utrošeno oko 1.800.000.000,00 kuna. Za potpuno opremanje svih vozila potrebnim naoružanjem i vojnom opremom potrebno je osigurati dodatna sredstva u iznosu od oko 400.000.000,00 kuna, počevši od 2014. godine.

Ukupni troškovi opremanja Oružanih snaga sa 126 BOV PATRIA u konačnici će iznositi oko 2.500.000.000,00 kuna ili oko 20.000.000,00 kuna po vozilu.

Ostalo naoružanje i vojna oprema

Dvogodišnjim ugovorom sklopljenim u ožujku 2012. godine s tvrtkom „HS Produkt“ iz Karlovca predviđena je nabava 2000 komada jurišnih pušaka modela VHS-D i VHS-K. Tijekom protekle godine isporučene su 794 puške, čime je broj jurišnih pušaka VHS u Oružanim snagama dosegnuo 2784.

Osim pušaka, u 2012. godini ugovorena je i isporučena određena količina naoružanja, ubojnih sredstava, osobne i zaštitne opreme (optički ciljnici, svjetiljke, bacači granata 40 mm, NBK oprema, odjeća i obuća), ali nabavljene količine i dalje ne zadovoljavaju ukupne potrebe Oružanih snaga.

Osim primarnog financiranja opremanja i nabave iz obrambenog proračuna, dio opreme je financiran iz FMF i FMS fondova te donacijama Vlade Sjedinjenih Američkih Država. Iz ovih izvora financirana je i ostvarena nabava alata i pričuvnih dijelova za vozila HMMWV te opto-elektronička i druga vojna oprema za potrebe Oružanih snaga. S Uredom za obrambenu suradnju Veleposlanstva Sjedinjenih Američkih Država u Zagrebu (*Office for Defense Cooperation, ODC*) sklopljen je ugovor o modernizaciji sustava laserske simulacije MILES.

Nebojna motorna vozila

Tijekom 2012. godine nije bilo nabave vojnih nebojnih vozila što je otežavalo provedbu zadaća, dok je u prosincu 2012. godine sklopljen okvirni sporazum o najmu 131 vozila, od kojih je 113 terenskih vozila za prijevoz ljudi i opreme.

Ukupno se na uporabi u Oružanim snagama nalazi 2145 nebojnih vozila, od kojih je 781 vozilo (36%) u fazi otpisa.

Najizraženija je potreba za obnavljanjem nebojnih vozila-kamiona. Od 790 kamiona 670 ih je proizvođača kojih više nema na tržištu. Njihova je pouzdanost niska, troškovi održavanja visoki, a ulaganja u remont i popravke nisu racionalni.

Nabava nebojnih motornih vozila s protuminskom zaštitom, sposobnostima uporabe u ekstremnim klimatskim uvjetima, u izvedbama lakih taktičkih terenskih vozila i vojnih teretnih vozila (kamiona) s klasičnim ili specijalnim nadgrađima (cisterne, dizalice, specijalne kabine) ostaje pri vrhu prioriteta opremanja.

3.4.1.2. Naoružanje i vojna oprema Hrvatske ratne mornarice

U 2012. godini je za pomorske postrojbe nabavljen dio ronilačke opreme za protuminske ronioce kao i osobna oprema za spašavanje na brodovima, ali ne i autonomno podvodno vozilo za protuminske ronioce i sustav za identifikaciju brodova.

Na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske od 13. rujna 2012. godine izrađena je dokumentacije za nabavu pet obalnih ophodnih brodova za Obalnu stražu Republike Hrvatske te je postupak za nabavu obalnoga ophodnog broda započeo u travnju 2013. godine.

U cilju postizanja pune funkcionalnosti i uvođenja u punu operativnu uporabu radarskog sustava „*Enhanced Peregrine*“, prikupljena su tri potencijalna tehnička rješenja za njegovu eventualnu modernizaciju i osposobljavanje.

Dosadašnji ukupni troškovi programa, uključujući i troškove integracije radara u mrežu, iznose oko 95.000.000,00 kuna. Od četiri radara, tri funkcioniraju u skladu s planom motrenja, a jedan je neispravan. Dosadašnja sveukupna iskoristivost sustava je oko 70%.

Stacionarni zemaljski radarski sustav, koji se sastoji od devet radara tipa *GEM SC2050XS*, već se četvrtu godinu održava isključivo korektivno, zbog zastarjelosti njegove tehnologije i nemogućnosti nabave pričuvnih dijelova. Nastavljeno je testiranje sustava programske podrške automatizirane obrade podataka pristiglih iz svih izvora, „*SEVID*“, razvijenoga u Hrvatskoj ratnoj mornarici za potrebe nadzora površinske situacije na moru.

3.4.1.3. Naoružanje i vojna oprema Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane

U 2012. godini aktivnost opremanja ove grane Oružanih snaga bila je usmjerena na rješavanje pitanja borbenih aviona, nabavu letачke i padobranske opreme, na pripremu za nabavu zrakoplova *Air Tractor AT-802 Fire Boss* dvosjed te na modernizaciju radarskog sustava *FPS-117*.

Nakon višegodišnjih aktivnosti i inicijativa koje nisu rezultirale konkretnim odlukama, u kolovozu 2012. godine osnovano je Povjerenstvo za prijedlog izbora višenamjenskih borbenih aviona za Oružane snage.

Imenovano Povjerenstvo je na temelju višekriterijske analize do tada prikupljenih stručnih, tehničkih i financijskih informacija, sredinom listopada 2012. godine dostavilo ministru obrane izvješće.

Vojno-tehnički savjet Ministarstva obrane je u studenome 2012. donio zaključak prema kojem borbeno zrakoplovstvo treba ostati sastavnim dijelom Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva. Zadržavanjem u uporabi aviona MiG-21 Republika Hrvatska će zadržati sposobnost samostalnog nadzora vlastitoga zračnog prostora.

Tijekom 2012. godine transportni avioni An-32B izveli su tek nekoliko letova za transport osoblja i tereta. Jedan je avion izvan operativne uporabe od kraja 2010.

godine zbog isteka resursa, a drugi zbog neispravnosti. Zbog odluke o njihovoj neperspektivnosti nisu planirana sredstva za održavanje u letnom stanju.

Kroz sklopljene ugovore nakon provedenog postupka javne nabave, kao i kroz program GPOI (*Global Peace Operations Initiative*), financirana od Vlade Sjedinjenih Američkih Država, nabavljena je razna letačka oprema (kacige, NVG s priborom i alatom, prsluci za preživljavanje, navigacijska oprema, padobranska oprema i dr.).

U listopadu 2012. sklopljen je ugovor Ministarstva obrane i Hrvatske kontrole zračne plovidbe (HKZP) o ulaganju u opremu, a s ciljem modernizacije sekundarnih radara radarskog sustava *FPS-117*. Radarski sustav vlasništvo je Republike Hrvatske, na uporabi u Ministarstvu obrane, a Hrvatska kontrola zračne plovidbe koristi podatke s tri od ukupno pet radara. Prema sklopljenom ugovoru, Hrvatska kontrola zračne plovidbe sudjeluje u financiranju 60% zajedničkog dijela modernizacije opreme. Provedba ugovorenih radova predviđena je u 2013. godini.

Na temelju izrađene taktičke studije *Opremanje sredstvima za opsluživanje letenja* nužno je, u idućem razdoblju, provesti potrebne nabave i opremanje postrojbi za održavanje i opsluživanje zrakoplova.

3.4.1.4. Strateške zalihe ubojnih sredstava i zbrinjavanje viškova

Strateške zalihe ubojnih sredstava skladište se u 20 vojno–skladišnih kompleksa, od kojih je devet perspektivnih i 11 neperspektivnih. Tijekom 2012. godine napravljen je program izgradnje novih skladišnih objekata na dvije perspektivne lokacije.

Količina ubojnih sredstava u Oružanim snagama nije se značajnije mijenjala i pretežne je starosti između 20 i 50 godina, s velikim brojem malih serija laboracije baruta i eksploziva različitih proizvođača, najčešće nepoznatoga tehničkog stanja i pouzdanosti, osim u dijelu vođenih raketa.

Oružane snage su čuvale, skladištile i održavale ukupno 35 859 tona ubojitih sredstava (17 557 tona perspektivnih i 18 302 tona viškova i neperspektivnih).

Sustavno se prati stanje ubojnih sredstava i skladišnih objekata u kojima se čuvaju te se poduzimaju mjere za smanjenje rizika od mogućeg incidenta. U jednom dijelu vojno-skladišnih kompleksa nadograđen je sustav tehničke zaštite opremanjem objekata modernom nadzornom opremom, uz financijsku potporu Vlade Sjedinjenih

Američkih Država. Redovito se ispituje stabilnost baruta ugrađenih u streljivo i zbrinjava (uništava) streljivo s nestabilnim barutom.

Sanacija skladišnog kompleksa „Pađene“ je nakon eksplozije u 2011. godini pri završetku, što podrazumijeva potpuno čišćenje kompleksa od neeksplozivnih ubojnih sredstava. Po završetku sanacije kompleks će biti predan Agenciji za upravljanje državnom imovinom (AUDIO) na daljnje upravljanje.

S gospodarskim subjektima u Republici Hrvatskoj u 2012. godini ugovoreno je zbrinjavanje 663 tona ubojnih sredstava tehnikom industrijske demilitarizacije. Do kraja 2012. godine demilitarizirano je oko 50% od ugovorene količine, a ostatak će biti demilitariziran u prvoj polovici 2013. godine. Preko Agencije Alan d.o.o. na inozemno tržište je prodano 235,15 tona raznih vrsta neperspektivnih ubojnih sredstava. U vlastitim kapacitetima delaborirano je i uništeno detonacijama u fugasama i spaljivanjem 284,42 tone raznih vrsta ubojnih sredstava. Tijekom 2012. godine sklopljen je ugovor za industrijsku demilitarizaciju s tvrtkom iz Gospića, kojoj je do kraja 2012. godine predano na zbrinjavanje 1056 komada raketa i 15 200 komada streljiva 35 mm (ukupno 133,05 tona sredstava).

Za pravilnu industrijsku demilitarizaciju oko 18 000 tona neperspektivnih ubojnih sredstava potrebno je oko 55.000.000,00 kuna.

S International Trust Fund (ITF) Enhance Human Security potpisan je sporazum o suradnji prema kojem će ITF organizirati i s 1.500.000,00 US\$ financirati demilitarizaciju i uništavanje oko 4000 tona konvencionalnih neperspektivnih ubojnih sredstava. Realizacija ovoga sporazuma odvija se tijekom 2013. godine.

U tijeku je raspisivanje međunarodnog natječaja za odabir izvođača usluge zbrinjavanja sredstava, koji vodi ITF. Prema sporazumu, obveza Ministarstva obrane bit će priprema ubojnih sredstava za transport i nadgledanje procesa zbrinjavanja.

U 2012. godini neperspektivnim je proglašeno oko 880 komada različitih vrsta različitog pješačkog, topničkog i raketnog naoružanja. Od pješačkog, topničkog i raketnog naoružanja koje je proglašeno neperspektivnim, uključujući i ono iz prethodnih godina, tijekom 2012. godine donesene su odluke o prodaji 1088 komada različitih vrsta oružja.

3.4.2. Nekretnine, infrastruktura i zaštita okoliša

Stanje objekata i infrastrukture koji su perspektivni, odnosno u funkciji, varira ovisno o njihovoj starosti, prosjek koje je oko 40 godina te ulaganjima u održavanje, sanaciju i modernizaciju, što uključuje pripremu, projektiranje, opremanje, izvođenje i nadzor radova. Sve navedene aktivnosti su u 2012. godini provedene u manjem opsegu od planiranog, zbog višekratnog smanjivanja planiranih proračunskih sredstava.

Ukupna ulaganja u sanaciju, izgradnju, modernizaciju i opremanje objekata i infrastrukture iznosila su 21.000.000,00 kuna, što je za oko 3.000.000,00 kuna više nego što je za iste namjene utrošeno u 2011. godini. Objekti i infrastruktura kojima je to bilo obuhvaćeno su vojni poligon "Eugen Kvaternik", lokacije "Potkop", Trbounje i "Debela Glava", Slunj, dovršena izgradnja i izvršeno preuzimanje stambenog objekta s 23 službena stana u Slunju, izvedeni radovi na sanaciji objekta na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" te sanacija termoenergetskog sustava na vojnim lokacijama u Splitu.

Prodaja stanova u vlasništvu Republike Hrvatske kojima upravlja Ministarstvo obrane

Tijekom 2012. godine započeto je s prodajom stanova na temelju Odluke o prodaji stanova u vlasništvu Republike Hrvatske kojima upravlja Ministarstvo obrane (Narodne novine, br. 116/11). Ukupno je, na temelju sklopljenih ugovora, u državni proračun Republike Hrvatske 2012. godine uplaćeno 10.188.121,98 kuna.

Ukupan prihod od prodaje stanova u 2013. godini procjenjuje se na oko 26.000.000,00 kuna.

Predaja neperspektivnih vojnih nekretnina i napuštenih vojnih objekata

Kontinuirano se radi na predaji neperspektivnih vojnih nekretnina Agenciji za upravljanje državnom imovinom, kao i već dodijeljenih neperspektivnih vojnih nekretnina jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, kako bi se smanjili troškovi Ministarstva obrane, prije svega po osnovi komunalnih i drugih naknada.

2012. godine 28 neperspektivnih vojnih nekretnina s imovinsko pravnom i tehničkom dokumentacijom predano je Agenciji za upravljanje državnom imovinom i

jedinicama lokalne i područne (regionalne samouprave). Time je godišnji trošak plaćanja komunalnih i drugih naknada smanjen za oko 2.000.000,00 kuna. Na 28 vojnih lokacija postoje vanjski korisnici dijela vojne infrastrukture s kojima nisu u potpunosti definirani odnosi i obveze plaćanja troškova korištenja energije ili prostora.

U 2012. godini izrađen je novi popis neperspektivnih vojnih nekretnina. Od toga je jedan dio nekretnina uknjižen u vlasništvo Republike Hrvatske, a preostale se mogu privesti namjeni tek nakon rješavanja imovinsko-pravnih odnosa i izrade prostorno-planske dokumentacije.

VoGIS – Vojni geoinformacijski sustav

Oružanim snagama je potrebna sposobnost uporabe geoprostornih podataka s područja Republike Hrvatske u realnom vremenu, sa zadanom točnošću i dostupnošću, zbog čega je još 2004. godine započet Projekt VoGIS. Do sada je u ovaj projekt utrošeno 66.700.000,00 kuna, čime je plaćen i dio proizvoda i usluga koje do sada nisu isporučene.

Sva daljnja ulaganja u Projekt su zaustavljena, dok dobavljač ne ispuni zaostale ugovorene i plaćene obveze.

Zaštita okoliša

Zaštita okoliša dio je stalnih nastojanja Ministarstva obrane. Politika zaštite okoliša s konkretnim mjerama ugrađena je ne samo u građevinske projekte kojima se zahvaća u prostor nego i u svakodnevne djelatnosti Oružanih snaga, a posebice provedbu obuke i izvođenje vojnih vježbi.

Praćenje stanja okoliša na vojnom poligonu "Eugen Kvaternik" Slunj kontinuirana je aktivnost koja obuhvaća monitoring stanja vode, zraka i seizmičkih aktivnosti.

3.5. Komunikacijsko-informacijski sustav i potpora

U procesu preustroja Ministarstva obrane, odnosno, ustrojstvenih jedinica nadležnih za ovo područje, značajan dio provedbenih poslova prenesen je na postrojbe Oružanih snaga.

Planske mjere i aktivnosti na dostizanju i održavanju potrebne razine ispravnosti komunikacijsko-informacijskog sustava poduzimane su u skladu sa

smjernicama ministra obrane. Uštede postignute u određenim segmentima uporabljene su za konsolidaciju komunikacijsko-informacijskog sustava Ministarstva obrane, težišno Oružanih snaga.

Dio sustava poslovnih procesa (upravljanje financijama, upravljanje nekretninama itd.) i vojnih informacijskih sustava je unaprijeđen i moderniziran. U odnosu na nekoliko prethodnih godina kada je opremanje novom računalnom opremom gotovo izostalo, u 2012. godini ponovno je pokrenuto značajnije znavljanje računalima za potrebe Oružanih snaga.

Tijekom 2012. godine težište opremanja usmjereno je na opremanje Oružanih snaga bojišničkim informacijskim sustavima. Nabavljen je i uveden u testnu uporabu manji broj određenih sustava, s ciljem njihove usporedbe sa sličnim rješenjima, a radi konačnog odabira najpogodnijih sustava za operativnu uporabu u budućnosti.

Sustavnim radom podignuta je razina sigurnosti komunikacijsko-informacijskog sustava te su napravljeni značajni pomaci u sustavima i procedurama obrane informatičkog prostora (*cyber defence*).

Na temelju sporazuma s NC3O (preustrojene u NCIA – *NATO Consultation, Command and Control Organization; NATO Communications and Information Agency*) nabavljeni su određeni NATO softverski alati za potrebe Oružanih snaga.

Ministarstvo obrane susreće se s poteškoćama u privlačenju i zadržavanju stručnog osoblja u području informacijskih tehnologija. U cilju poboljšavanja stanja osigurana su sredstva za stručne edukacije djelatnika/ca, a intenzivirane su edukacije na američkim i NATO školama roda veze.

Na Hrvatskom vojnom učilištu „Petar Zrinski“ pokrenuta je 2012. godine CISCO Akademija mrežnih tehnologija te je inicirano osnivanje Microsoft IT akademije.

U 2012. godini za nabavu i održavanje komunikacijske i informatičke opreme i sustava, najam vodova i nabavu informatičkih programa i licenci utrošeno je oko 69.000.000,00 kuna, što je za 5.100.000,00 kuna više nego što je za iste namjene uloženo u 2011. godini.

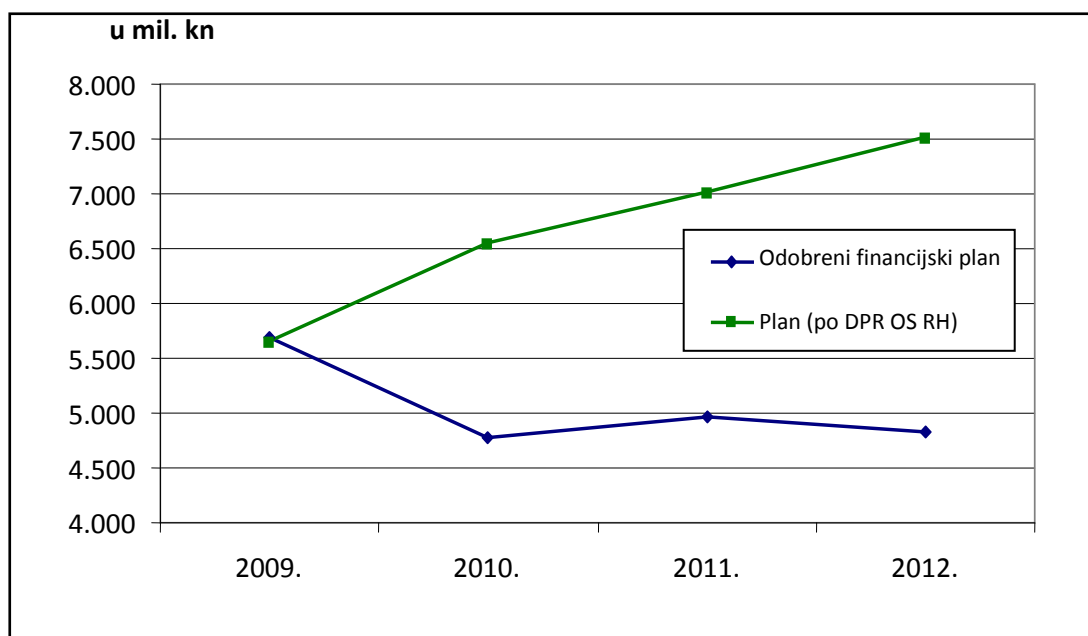
3.6. Financije i proračun

U skladu s utvrđenim ciljevima iz strategijskih i razvojnih dokumenata Ministarstvo obrane učinkovitim upravljanjem financijskim resursima izgrađuje obrambeni sustav primjeren sigurnosnom okruženju i gospodarskim mogućnostima države. Velika pozornost u upravljanju financijskim resursima posvećena je provedbi fiskalne discipline i stvaranju samo onih obveza koje su odobrene u proračunu. Rezultat takvog dosljednog pristupa je usklađenost izvršenja rashoda u 2012. godini s planiranim i odobrenim sredstvima.

Veliki izazov za izvršenje proračuna bila su povećanja cijena roba i usluga (zbog rasta cijena energenata i stope poreza na dodanu vrijednost s 23% na 25%). Efekt povećanja cijena velikim dijelom je amortiziran sustavnim mjerama racionalizacije poslova i optimizacije procesa rada.

Financijski plan za 2012. godinu

Financijski plan za 2012. godinu utvrđen je Državnim proračunom i Izmjenama i dopunama Državnog proračuna te je za 2012. godinu iznosio ukupno 4.807.874.160 kn, što predstavlja 1,41% projiciranog BDP-a. U usporedbi s 2011. godinom, udio obrambenog proračuna u BDP-u je smanjen za 0,12% (s 1,53 % na 1,41% BDP-a).

Slika 27. Prikaz kretanja Financijskog plana Ministarstva obrane od 2009. do 2012.

Financijski plan Ministarstva obrane za 2012. godinu donesen je u veljači 2012. godine Državnim proračunom Republike Hrvatske za 2012. godinu i projekcijama za 2013. i 2014. godinu (Narodne novine, broj 24/12) te je iznosio 4.828.051.470 kn. Do donošenja Financijskog plana na snazi je bilo privremeno financiranje u ukupnom iznosu od 971 milijun kuna za redovito funkcioniranje Oružanih snaga, ugovorene obveze i plaće.

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012. godinu i projekcija za 2013. i 2014. godinu (Narodne novine, broj 132/2012) u studenome 2012. godine Financijski plan Ministarstva obrane smanjen je na 4.807.874.160 kuna. Smanjenje u iznosu od 20.177.310 kuna rezultat je racionalizacije rashoda Ministarstva obrane.

Izmjene i dopune obuhvatile su i preraspodjelu radi namjenskog trošenja proračunskih sredstava i izvršenja planiranih zadaća.

Izvršenje Financijskog plana Ministarstva obrane za 2012. godinu prema modificiranom računovodstvenom načelu, prema kojem se rashodi priznaju na temelju nastanka poslovnog događaja, iznosi 4.769.480.180 kuna.

RASHODI I IZDACI MINISTARSTVA OBRANE U 2012. GODINI	PLAN 2012.	IZVRŠENJE 2012.	INDEKS IZVRŠENJA	STRUKTURA IZVRŠENJA
1	2	3	4=3/2	5=3/ukupno
Rashodi za zaposlene	2.703.504.200	2.718.610.317	100,6%	57,0%
Materijalni rashodi	2.004.471.317	1.958.112.696	97,7%	41,1%
Financijski rashodi	74.229.716	69.226.876	93,3%	1,5%
Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	9.290.000	6.918.809	74,5%	0,1%
Ostali rashodi	215.000	447.556	208,2%	0,0%
Izdaci za otplatu glavnice primljenih zajmova	16.163.927	16.163.927	100,0%	0,3%
UKUPNO	4.807.874.160	4.769.480.180	99,2%	100,0%

Tablica 8. Planirani i izvršeni rashodi i izdaci Ministarstva obrane u 2012. godini

U strukturi izvršenja Financijskog plana za 2012. godinu 57,0% ili 2.718.000.000 kuna odnosi se na rashode za zaposlene, što uključuje redovite plaće zaposlenika, obvezne doprinose na plaću, kao i ostale rashode za zaposlene (otpremnine, regres, naknade za bolest i invalidnost, jubilarne nagrade, dar za djecu).

Materijalni rashodi čine 41,1% izvršenja Financijskog plana ili 1.958.000.000 kuna, a odnose se na opremanje Oružanih snaga naoružanjem i vojnom opremom, rekonstrukciju i adaptaciju objekata i infrastrukture, održavanje materijalno-tehničkih sredstava, te na rashode za energiju, materijal i usluge potrebne za funkcioniranje sustava i obavljanje zadaća Oružanih snaga.

Borbeno oklopno vozilo (BOV) kao najveći projekt opremanja, sa 696.000.000 kuna čini udio od 35,5% u ukupnim materijalnim rashodima.

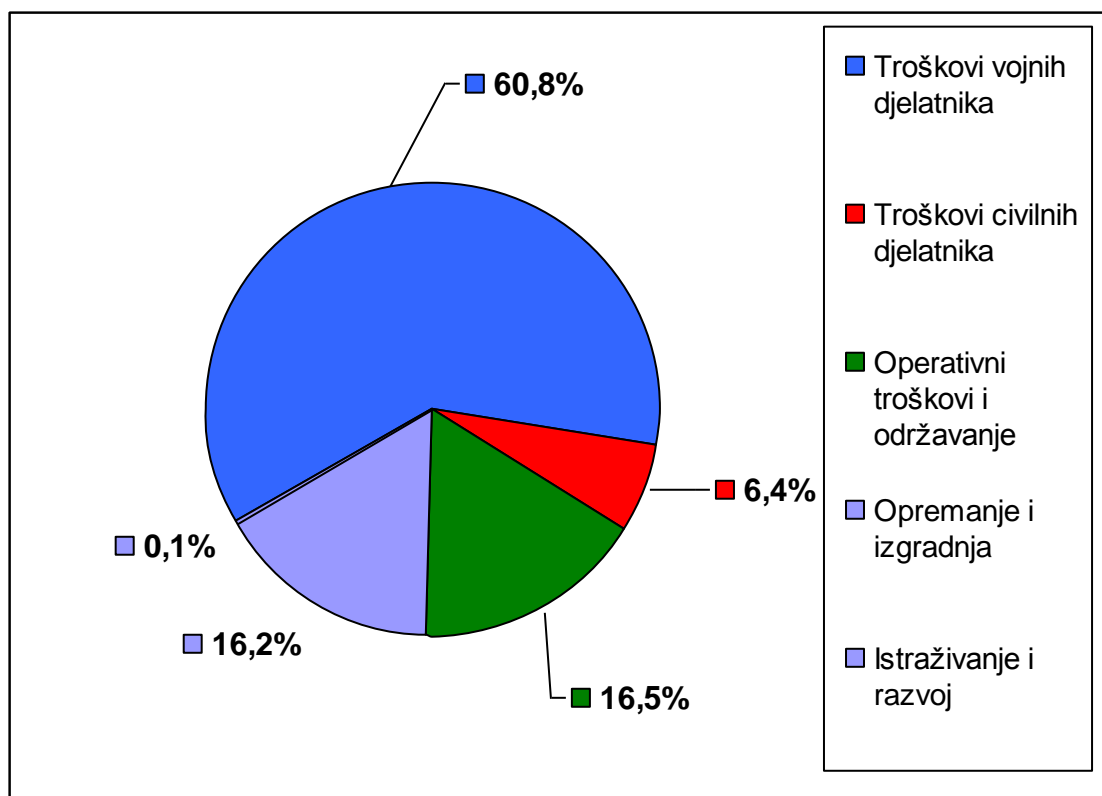
Preostalih 1,9% Financijskog plana ili 92.700.000 kuna odnosi se na financijske i ostale rashode te izdatke. Najveći dio čine rashodi za ovrhe i sudske presude (66.700.000 kuna) te izdaci za robni kredit za strateške pričuve montažnih jedinica tenka M84 (16.200.000 kuna).

Prema NATO metodologiji izračuna strukture obrambenog proračuna, troškovi za vojno osoblje iznose 60,8%, za civilno osoblje 6,4%, operativni troškovi i održavanje su 16,5%, troškovi opremanja i modernizacije 16,2%, a troškovi istraživanja i razvoja 0,1% ukupnog obrambenog proračuna u 2012. godini.

NATO METODOLOGIJA		PLAN 2012.	IZVRŠENJE 2012.	IZVRŠENJE PLANA	STRUKTURA IZVRŠENJA
1		2	3	4=3/2	5=3/UKUPNO
1	OPERATIVNI TROŠKOVI	4.034.641.044	3.994.183.368	99,0%	83,7%
1a	<i>Troškovi vojnih djelatnika</i>	<i>2.887.955.544</i>	<i>2.902.025.785</i>	<i>100,5%</i>	<i>60,8%</i>
1b	<i>Troškovi civilnih djelatnika</i>	<i>307.928.740</i>	<i>304.937.517</i>	<i>99,0%</i>	<i>6,4%</i>
1c	<i>Operativni troškovi i održavanje</i>	<i>838.756.760</i>	<i>787.220.067</i>	<i>93,9%</i>	<i>16,5%</i>
2	OPREMANJE I IZGRADNJA	768.711.116	771.518.999	100,4%	16,2%
3	ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ	4.522.000	3.777.813	83,5%	0,1%
UKUPNO		4.807.874.160	4.769.480.180	99,2%	100,0%

Tablica 9. Planirani i izvršeni rashodi i izdaci Ministarstva obrane u 2012. godini prema NATO metodologiji

Troškovi vojnog i civilnog osoblja prema NATO metodologiji razlikuju se od rashoda za zaposlene po ekonomskoj klasifikaciji u financijskom planu jer osim plaća, doprinosa na plaću i ostalih rashoda za zaposlene obuhvaćaju i naknade zaposlenima, troškove za hranu, troškove za odjeću i obuču, troškove dušobrižništva i vjerske potpore.

Slika 28. Struktura izvršenih rashoda Ministarstva obrane u 2012. godini prema NATO metodologiji

3.7. Obrambene pripreme

Prema konačnom prijedlogu novoga Zakona o obrani, obrambene pripreme konceptualizirane su kao skup mjera i aktivnosti koje u doba mira poduzimaju Oružane snage, te civilni nositelji i sudionici priprema, radi ostvarenja pretpostavki za optimalno funkcioniranje države i društva u uvjetima neposredne ugroženosti i ratnog stanja. Takvim pristupom, uz istovremeno napuštanje koncepta obrambeni sustav, te podjele obrane na vojnu i civilnu postignut je prijeko potreban i značajan konceptualni otklon od modela individualne/totalne obrane razvijan u prethodnom razdoblju, dok Republika Hrvatske nije bila članica NATO-a.

U okviru obrambenih priprema 2012. godine izrađeni su prijedlozi odluka iz područja obrambenih priprema, i to Odluke o pravnim osobama posebno važnima za obranu Republike Hrvatske i Odluke o drugim objektima posebno važnima za obranu Republike Hrvatske. Sastavni dio odluka su i popisi pravnih osoba odnosno drugih objekata posebno važnih za obranu, pripremljeni u suradnji sa središnjim tijelima državne uprave. Odluke i popisi su u fazi usklađivanja sa središnjim tijelima državne uprave, nakon čega će se uputiti Vladi Republike Hrvatske na donošenje.

U skladu s važećim propisima redovito su ažurirani postojeći planovi obrane nositelja obrambenih priprema. Provođene su procjene obrambenih potreba u ratnom stanju, kao dio aktivnosti u sklopu izrade Plana obrane Republike Hrvatske, u skladu s Metodologijom za izradu planova obrane. Ministarstvo obrane pružalo je stručnu pomoć iz područja obrambenih priprema središnjim tijelima državne uprave i pravnim osobama.

Nastavljene su međuresorne konzultacije nositelja obrambenih priprema u Republici Hrvatskoj u cilju stvaranja preduvjeta za kvalitetnu provedbu zadaća koje Republika Hrvatska, kao članica NATO saveza, treba ispuniti u ovom području (*Host Nation Support*).

Nakon donošenja nove zakonske regulative predviđa se drugačiji pristup u izradi Plana obrane Republike Hrvatske, u skladu s novim odrednicama Zakona o obrani i NATO sustavom planiranja. U skladu s tim, Ministarstvo obrane će paralelno razvijati prijedloge novih modela Metodologije i Plana obrane Republike Hrvatske.

Tijekom 2012. godine, u sklopu obrambenih priprema, pripremana je i provedena međunarodna simulacijska vježba SEESIM 12, koja se organizira u sklopu obrambene suradnje zemalja članica Foruma ministara obrane Jugoistočne Europe (SEDM), sa svrhom unaprjeđivanja pripravnosti za upravljanje u krizama. Provedbi vježbe prethodile su planske konferencije (specifikacijska, inicijalna, glavna i završna koordinacijska) te niz međuresornih sastanaka. Vježba je održana na glavnom zapovjednom mjestu u Sofiji u Republici Bugarskoj te na izdvojenim zapovjednim mjestima u glavnim gradovima zemalja članica Foruma ministara JI Europe. U Republici Hrvatskoj vježba je održana u Simulacijskom središtu Ministarstva obrane.

NATO simulacijska vježba CMX 12 (*Crisis Management Exercise*), putem koje se uvježbavaju procedure upravljanja u krizama na strateškoj političkoj razini, a u koju je uključeno civilno i vojno osoblje u zemljama članicama, sjedištu NATO-a i u NATO zapovjedništvima, provedena je u Republici Hrvatskoj od 12. do 16. studenoga 2012. Kroz vježbu su stečena brojna korisna saznanja i iskustva koja se već koriste u procesu implementacije Priručnika NATO sustava odgovora na krize. Provedbi vježbe prethodilo je sudjelovanje na nizu međunarodnih planskih konferencija, od kojih je jednoj domaćin bila Republika Hrvatska.

U skladu sa zaključcima Savjeta međuresornog povjerenstva za NATO, Ministarstvo obrane je nastavilo proces nacionalne implementacije Priručnika NATO sustava odgovora na krize (*NATO Crisis Response System Manual – NCRSM*). Kroz intenzivnu Međuresornu suradnju dogovorene su aktivnosti na implementaciji Priručnika. U skladu s nadležnostima institucija predloženi su nacionalni koordinatori za svaku pojedinačnu NATO mjeru odgovora na krize, čija je zadaća izrada elaborata o mogućnostima, pristupu i postupcima implementacije određene mjere u Republici Hrvatskoj.

U predstojećim aktivnostima treba detaljno normativno urediti nacionalni sustav odlučivanja o provedbi NATO-ih mjera odgovora na krize te nadležnosti u komuniciranju prema nadležnim NATO tijelima. Potrebni su šira edukacija i bolje međusobno informiranje osoblja u različitim resorima, a posebno implementacija NATO-ova sustava planiranja odgovora na krize u planske dokumente Republike Hrvatske.

4. POSEBNI POSLOVI U PODRUČJU OBRANE

4.1. Vojna sigurnosno-obavještajna djelatnost

Vojna sigurnosno-obavještajna djelatnost provodi se u skladu sa zakonskim propisima Republike Hrvatske koji reguliraju sigurnosno-obavještajnu djelatnost i obranu te na temelju zahtjeva zakonom određenih državnih tijela. Poslove planiranja i provođenja vojne sigurnosno-obavještajne djelatnosti u potpori izvršenja zadaća Ministarstva obrane i Oružanih snaga obavlja Vojna sigurnosno-obavještajna agencija, u skladu s Ustavom, zakonima i drugim propisima.

U obavještajnoj potpori obrambenom sustavu težište aktivnosti bilo je usmjereno na uočavanje i procjenu prijetnji i rizika te na pružanje obavještajne potpore Oružanim snagama u operacijama i mirovnim misijama u inozemstvu. U NATO-ovoj međunarodnoj mirovnoj operaciji ISAF u Afganistanu u sklopu svakog kontingenta Oružanih snaga sudjeluje i nacionalni obavještajni element.

Važan oblik djelatnosti je institucionalizirana i redovita razmjena informacija i iskustava sa Saveznicima i drugim partnerskim organizacijama.

4.2. Inspekcijski poslovi

Inspekcijske poslove u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama obavlja Inspektorat obrane, a većina njegovih napora bila je, kao i prethodnih godina, usmjerena na aktivnosti koja su od značajnog utjecaja na ukupnu spremnost sustava obrane.

Od planiranih 37 u 2012. godini provedeno je 25 nadzora, koji su rezultirali s predložene 333 mjere za uklanjanje nedostataka, a koje su bile usmjerene prvenstveno na poboljšavanje funkcioniranja obrambenog sustava.

Provedeni su nadzori u većini područja predviđenih planom. Nisu provedeni planirani nadzori nositelja obrambenih priprema niti nadzori planova zaštite vojnih i drugih objekata posebno važnih za obranu. Preduvjet za provođenje nadzora u ovim područjima je donošenje Plana obrane Republike Hrvatske i Popisa vojnih i drugih objekata posebno važnih za obranu.

U području izobrazbe i obuke Inspektorat obrane je bio uključen u praćenje glavnih obučnih događaja te praćenje procesa ocjenjivanja i certifikacije deklariranih snaga za međunarodne vojne operacije po NATO-vom sustavu ocjenjivanja.

U nadzorima je posebna pozornost posvećena sustavu zapovijedanja i rukovođenja u Oružanim snagama, s osvrtom na organizacijsku, personalnu i materijalnu potporu snagama u međunarodnim vojnim operacijama.

U području personalnog upravljanja nadzori su bili usmjereni na utvrđivanje konzistentnosti personalne politike, personalno planiranje te ukupnu personalnu spremnost.

U području logistike inspekcijskim je nadzorima utvrđeno stanje popune adekvatnim osobljem, opremljenosti radionica, stanje vojne i druge tehnike i opreme, mogućnosti tehničkog održavanja, čuvanje i skladištenje ubojnih sredstava, zdravstvena potpora i sl.

Provedeni su i inspekcijski nadzori ostvarenja dijela projekata i programa opremanja, modernizacije i modifikacije koji izravno utječu na spremnost te objekata i infrastrukture kojima se koristi Ministarstvo obrane i Oružane snage.

U području planiranja i nabave u Ministarstvu obrane inspekcijski su nadzori bili usmjereni na zakonitost i učinkovitost procesa ugovaranja i nabave roba i usluga za provedbu programskih aktivnosti.

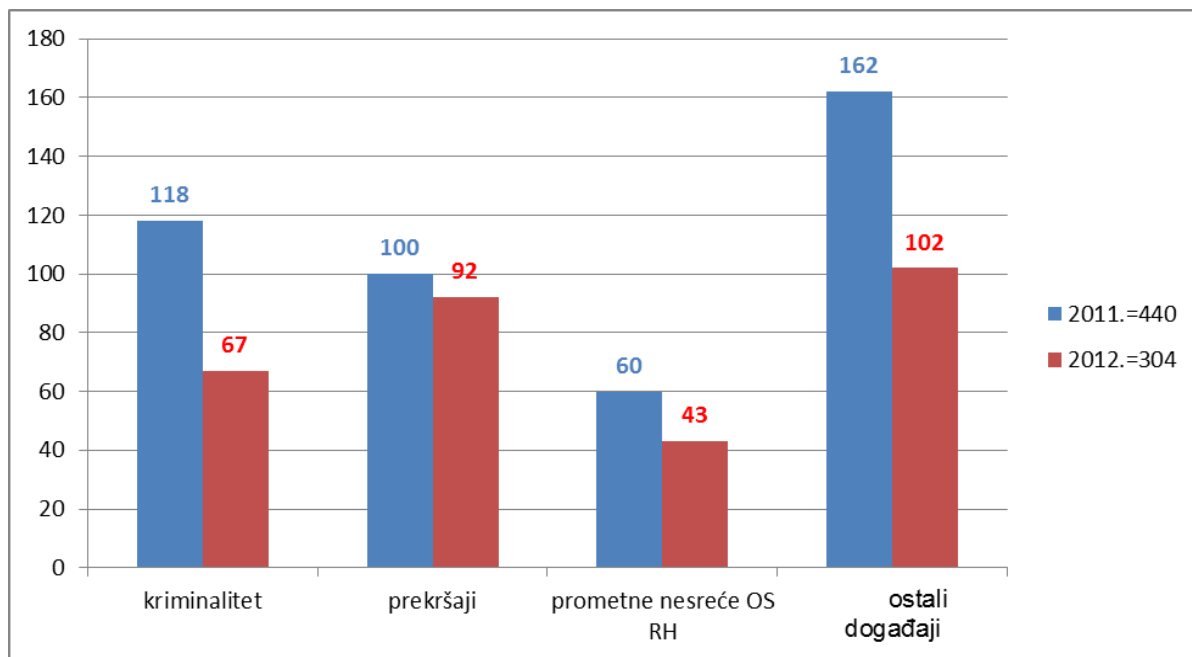
U financijskom području izvršeni su nadzori financijskih izvještaja i računovodstvenih podataka s posebnim naglaskom na učinkovitost naplaćivanja potraživanja.

Nadzorom provedbe simulacijske vježbe o upravljanju krizama "CMX 2012", utvrđeno je stanje sustava upravljanja krizama na državnoj razini u Republici Hrvatskoj.

O izvršenim inspekcijskim nadzorima odnosno utvrđenom stanju Inspektorat obrane je redovito izvješćivao ministra obrane, a o nalazima s inspekcijskih nadzora Oružanih snaga i načelnika Glavnog stožera Oružanih snaga.

4.3. Postupanje vojne policije

Vojna policija je postupala u 304 događaja u kojima su sudjelovali pripadnici/ce Ministarstva obrane i Oružanih snaga, što u odnosu na 2011. godinu čini smanjenje od 30,9%. U navedenim događajima sudjelovalo je 514 sudionika što je u odnosu na 2011. godinu smanjenje od 35,7%.

Slika 29. Usporedba broja postupanja vojne policije u 2011. i 2012.

U događajima u kojima su sudjelovali pripadnici/ce Ministarstva obrane i Oružanih snaga ili u kojima je nastala šteta za Ministarstvo obrane ili Oružane snage podnesena je 371 prijava, od čega 294 prema pripadnicima/ama Ministarstva obrane i Oružanih snaga.

Rad kriminalističke Vojne policije rezultirao je podnošenjem 64 kaznene prijave protiv 72 osobe zbog osnovane sumnje u počinjenje 71 kaznenog djela, što je smanjenje za 41,3% u odnosu na 2011. godinu.

U odnosu na 2011. godinu porasla je zlouporaba opojnih droga, izazivanje prometnih nesreća i zlouporaba položaja i ovlasti, a smanjen je broj krađa, teških krađa, prijetnji, samovoljnog udaljenja i bijeg iz vojne postrojbe ili službe.

Značajnija kriminalistička istraživanja u najvećem se broju odnose na sumnje u zakonito raspolaganje financijskim sredstvima te druge nezakonnosti i nepravilnosti koje time nanose materijalnu štetu Ministarstvu obrane i Oružanim snagama i u milijunskim iznosima. Kriminalističke istrage provode se u stalnoj koordinaciji s Uredom za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te Policijskim nacionalnim uredom za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta.

4.4. Stegovna i materijalna odgovornost

Za raspravljanje težih kršenja vojne stege nadležni su vojnostegovni sudovi, a za lakša kršenja vojne stege nadležni su zapovjednici.

Prvostupanjski vojnostegovni sud, ustrojen u Glavnom stožeru Oružanih snaga, nadležan je odlučivati o odgovornosti za štetu koju pripadnik/ca Oružanih snaga počini u službi ili u vezi sa službom te za vođenje postupaka po materijalnoj odgovornosti.

Viši vojnostegovni sud ustrojen je u Ministarstvu obrane i odlučuje o žalbama protiv rješenja koje izriču nadležni zapovjednici kao i protiv rješenja prvostupanjskog suda u stegovnom postupku te o žalbama protiv rješenja o udaljenju iz službe. Protiv izvršnog rješenja Višega vojnostegovnog suda može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim upravnim sudom.

Tijekom 2012. godine prvostupanjski Vojnostegovni sud zaprimio je 184 predmeta u kojima je bilo procesuirano 197 stranaka. Iz prethodnih godina naslijeđeno je 99 predmeta. Procesi su se odnosili na 80 vojnika, 37 dočasnika, 20 časnika i četiri namještenika. Najčešći oblik stegovnih prijestupa bilo je nedolično ponašanje i narušavanje ugleda Oružanim snagama (70) te nesavjesno ili nemarno obnašanje službe (14). Najčešće stegovne kazne bile su smanjenje plaće (68) i zaustavljanje u napredovanju (42).

Od ukupno 151 predmeta u postupcima po materijalnoj odgovornosti, riješeno je 96 predmeta. Doneseno je 40 obvezujućih i 22 oslobađajuća rješenja, a rješavanje po 34 predmeta je obustavljeno. Većina iznosa materijalnih šteta (98,8% od ukupno prijavljenih šteta) odnosi se na štetu nastalu u eksploziji vojno-skladišnog kompleksa Pađane u rujnu 2011. godine.

Viši vojnostegovni sud u 2012. godini odlučivao je u drugostupanjskom upravnom postupku po žalbama na rješenja o izrečenim stegovnim mjerama u 22 predmeta. U 13 predmeta žalbe su odbijene, u sedam predmeta prvostupanjsko rješenje je poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak, a u dva predmeta žalba stranke je usvojena i stegovna mjera ublažena. U pet drugostupanjskih postupaka po žalbi na rješenje o udaljenju iz službe žalbe stranaka su odbijene.

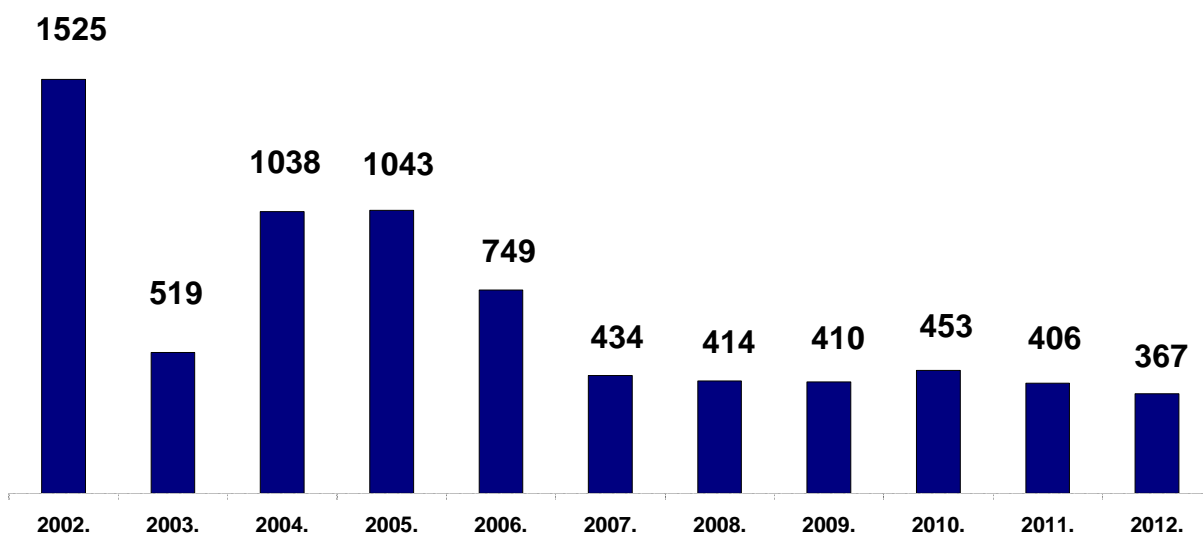
Tijekom 2012. godine vođeno je ukupno 20 drugostupanjskih upravnih postupaka za stegovne prijestupe u kojima je 14 žalbi odbijeno i prvostupanjsko rješenje potvrđeno; u jednom predmetu prvostupanjsko rješenje je poništeno i predmet vraćen prvostupanjskom Vojnostegovnom sudu na ponovni postupak, a u pet predmeta prvostupanjsko rješenje je izmijenjeno. Podnesena su tri zahtjeva za obnovom postupka, u jednom predmetu obnova je dopuštena, a u druga dva predmeta zahtjevi su odbačeni kao nepravovremeni.

Protiv rješenja Višega vojnostegovnog suda podneseno je 11 tužbi upravnim sudovima. U devet predmeta tužbe su odbijene, u jednom predmetu tužba je odbačena kao nepravodobna, a u jednom predmetu tužba tužitelja je uvažena, a rješenje Višega vojnostegovnog suda poništeno.

4.5. Izvanredni događaji

U 2012. godini u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama evidentirano je 367 izvanrednih događaja što je smanjenje za 9,6% u odnosu na 2011. godinu. To je najmanji broj takvih događaja od 2002. godine, od kada se oni sustavno prate (Slika 30.). U 20 izvanrednih događaja sa smrtnim ishodom stradalo je pet, a umrlo 15 djelatnika (14 djelatnih vojnih osoba i šest službenika ili namještenika). Od pet slučajeva stradavanja u dva slučaja se radi o samoubojstvu izvan službe, a u tri o prometnim nesrećama izvan službe. Na službi su umrla tri djelatnika (na stražarskoj dužnosti, na vojnom poligonu, u radionici).

Evidentirano je 57 događaja s teškim tjelesnim ozljedama (11 u prometnim nesrećama), 97 s lakšim tjelesnim ozljedama (od toga 11 u prometnim nesrećama), četiri događaja sa znatnom i 51 s manjom materijalnom štetom.

Slika 30. Prikaz kretanja broja izvanrednih događaja 2002. – 2012.

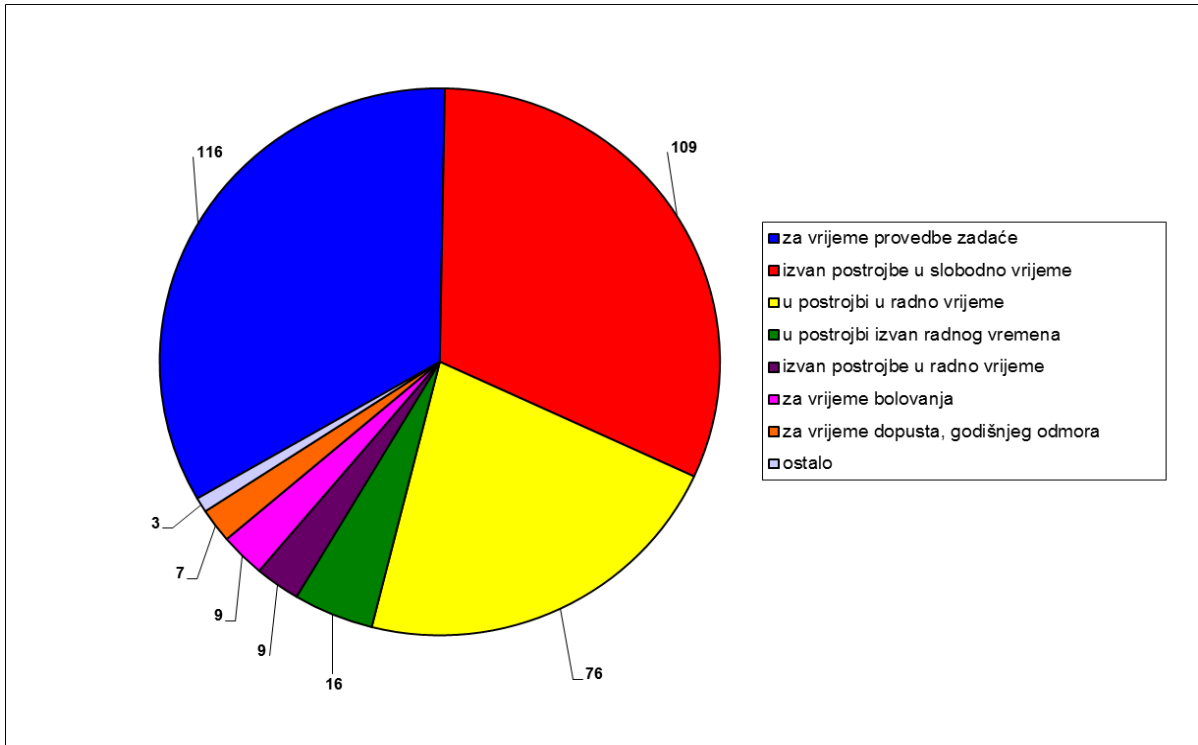
Pripadnici Oružanih snaga sudjelovali su u četiri izvanredna događaja u mirovnoj operaciji ISAF te u mirovnoj misiji UNDOF. Prilikom rotacije 9. i 10. HRVCON-a u mirovnoj misiji UNDOF napadnuti su pripadnici hrvatskog i austrijskog kontingenta, pri čemu su četiri pripadnika austrijskih oružanih snaga ozlijeđena, dok među pripadnicima hrvatskog kontingenta nije bilo ozlijeđenih.

U dva izvanredna događaja radilo se o samoranjavanju odnosno ranjavanju zbog nesavjesnog rukovanja oružjem (u ISAF-u i UNDOF-u). U mirovnoj operaciji ISAF lakše je ozlijeđen jedan pripadnik HRVCON-a.

U izvanrednim događajima sudjelovalo je ukupno 577 osoba (408 pripadnika/ca Ministarstva obrane i Oružanih snaga te 169 državnih službenika i namještenika, što predstavlja smanjenje za 67 osoba u odnosu na 2011. godinu).

Od 408 sudionika iz Ministarstva obrane i Oružanih snaga najzastupljeniji su vojnici (45%) i dočasnici (36%), dok su časnici (9%), državni službenici i namještenici (7%), ročnici (1%) i kadeti (1%) zastupljeni u manjem postotku.

Po vremenu nastanka, najveći broj izvanrednih događaja zabilježen je za vrijeme provedbe zadaće (116), u slobodno vrijeme izvan postrojbe (109) te u postrojbi tijekom radnog vremena (76).

Slika 31. Pregled izvanrednih događaja po vremenu nastanka

5. UPRAVNO-PRAVNI, ADMINISTRATIVNI POSLOVI I POTPORA

5.1. Pravna uređenost

Ministarstvo obrane sustavno koordinira rad s drugim ministarstvima i državnim upravnim organizacijama. Ministarstvo je sudjelovalo u postupku donošenja zakonskih, podzakonskih i drugih akata iz područja obrane kao i u donošenju akata iz nadležnosti drugih središnjih tijela državne uprave koja imaju utjecaja na obrambeni sustav.

U cilju preustroja i smanjenja broja osoblja u Ministarstvu obrane u 2012. godini donesena je Uredba o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva obrane i Pravilnik o unutarnjem redu Ministarstva obrane. Na temelju tih dokumenata državni službenici, namještenici i djelatne vojne osobe raspoređeni su u Ministarstvo obrane u skladu s novom sistematizacijom poslova.

U 2012. godini pripremljen je i u postupak donošenja upućen Konačni prijedlog zakona o obrani i Konačni prijedlog zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Izmjenama Zakona o obrani u odnosu na postojeća rješenja se, uz ostalo, dublje razrađuju neke od ustavnih kategorija i raspodjela odgovornosti u upravljanju, uporabi i korištenju Oružanih snaga.

Nakon deset godina primjene Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske, pokazalo se potrebnim izmijeniti i prilagoditi određena zakonska rješenja, radi kvalitetnije potpore reformi i razvoju Oružanih snaga.

Naime nepotpuno ili nedovoljno učinkovito normativno uređivanje pojedinih područja i pitanja službe u Oružanim snagama te prava i obveza u vezi sa službom (radno vrijeme, materijalna prava, prava i obveze za vrijeme sudjelovanja u međunarodnim operacijama i misijama itd.) rezultiralo je time da su Ministarstvo obrane i Oružane snage suočeni sa sporovima koje pokreću pripadnici Oružanih snaga, a time i s velikim financijskim troškovima koje nije moguće unaprijed planirati.

Novim predloženim rješenjima se stoga posebno nastojalo redefinirati rješenja koja se odnose na pristup u službu u Oružane snage, raspoređivanje na dužnosti,

promaknuća, obveze, prava i odgovornosti, izdvajanje i prestanak službe te ostala statusna pitanja pripadnika Oružanih snaga.

U okviru međunarodne obrambene i vojne suradnje zaključeni su međunarodni akti vezani za održavanje međunarodnih vojnih vježbi te pravni akti koji se odnose na uključivanje Oružanih snaga u EU Borbeni skupinu, pridruživanje snaga, zajedničko sudjelovanje u Policijskim savjetodavnim timovima (PAT) u mirovnoj operaciji ISAF, financiranje novih objekata za Međunarodnu školu SHAPE-a i dr.

5.2. Imovinsko-pravni poslovi i upravni postupci

U 2012. godini ukupno je zaprimljeno 553 predmeta, čime je dosegnut broj od 16 000 predmeta u postupku rješavanja. Prema vrstama spora, na naknadu štete odnosi se 32% predmeta, ovršnih je postupaka 18%, radni sporovi čine 33% predmeta, dok se na ostale vrste predmeta i sporova odnosi 17% predmeta. Više od pola (51%) od svih predmeta iz područja radnih sporova odnosi se na prekovremeni rad, rad noću, blagdanom, u smjenama i turnusima djelatnih vojnih osoba.

U 2012. godini osnovano je Povjerenstvo Ministarstva obrane za provođenje radnji potrebnih za pripreme postupaka u kojima djelatnici/ce Ministarstva obrane i pripadnici/ce Oružanih snaga podnose odštetne zahtjeve i tužbe protiv Republike Hrvatske, kao poslodavca u parničnim predmetima pred nadležnim državnim odvjetništvima odnosno sudovima u Republici Hrvatskoj. Zadaća Povjerenstva je utvrditi razloge podnošenja odštetnih zahtjeva/tužbi i sve činjenice uz njihovo podnošenje. Svrha Povjerenstva je utvrditi razloge podnošenja odštetnih zahtjeva/tužbi kako bi se time otklonile nepravilnosti i smanjili daljnji sporovi (npr. u predmetima iz radnih sporova kada se utvrđuje način vođenja evidencije radnog vremena, mjesečno izvješće o ostvarenim satima rada i sl.).

Upravni postupci odnose se na donošenje rješenja po zahtjevima za ostvarivanje prava iz Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (staž u Domovinskom ratu, status hrvatskog branitelja, okolnosti stradavanja) i rješavanje u predmetima koji se odnose na ostvarivanje prava na temelju Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (prestanak službe, izračun plaća, godišnji odmori, materijalna prava, raspored na dužnosti i dr.).

U skladu s novim upravnim sudovanjem Služba za upravne poslove Ministarstva obrane zastupa Ministarstvo obrane u upravnim sporovima pred upravnim sudovima u Republici Hrvatskoj.

5.3. Javna nabava

Ustrojstvena jedinica Ministarstva obrane za nabavu novim ustrojem oformljena je kao samostalni sektor čime su se stvorili preduvjeti za povećanje transparentnosti i učinkovitosti, bolju suradnju s ostalim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva obrane i Oružanih snaga, suradnju s Upravom za javnu nabavu Ministarstva gospodarstva, Državnim uredom za središnju javnu nabavu te svim ostalim institucijama čiji je rad na bilo koji način povezan s područjem javne nabave.

U skladu s Planom nabave za 2012. godinu i planiranim financijskim sredstvima, realizirano je ukupno 827 zahtjeva za nabavu u iznosu od 1.577.251.707,34 kuna. Plan nabave realiziran je u okviru odobrenih proračunskih sredstava. Treba istaknuti da su u većini postupaka javne nabave postignute određene uštede.

Zatečeno stanje na početku 2012. godine po pojedinim značajnim predmetima nabave upozorilo je na iznimno lošu procjenu potreba što je rezultiralo neučinkovitošću nabavljenih roba, usluga i radova. Uložena, odnosno potrošena financijska sredstva za takve robe, usluge ili radove ne donose očekivani rezultat već predstavljaju teret i iziskuju još veće troškove bez pozitivnog efekta (kao primjer mogu se navesti veliki projekti poput VoGIS-a i THALES-a).

Kao jedan od loših primjera može se spomenuti i dugogodišnje neugovaranje usluga fiksne telefonije te samim time i trošenje proračunskih sredstava putem ugovora starog više od 12 godina. Analizom troškova i redovitim praćenjem postignute su značajne uštede odnosno smanjeni troškovi telekomunikacijskih usluga.

Postignut je i velik napredak u definiranju odnosa Ministarstva obrane i telekom operatera te drugih tvrtki/institucija koje su niz godina koristile releje i antenske stupove Ministarstva obrane bez plaćanja ili s plaćanjem samo jednog dijela troška.

Kako se isti negativni učinci ne bi ponovili i s novim trenutačnim projektima, velik značaj dan je izradi Plana nabave, inzistiranju na potpunim i točnim tehničkim specifikacijama koje prethode izradi zahtjeva za nabavu, a stručna povjerenstva koja prate provedbu izrade tih projekata, a kasnije i provedbu postupaka nabave te provedbu realizacije ugovora obvezna su koordinirati svoj rad te izvješćivati odgovorne osobe o učinjenom.

Treba naglasiti kako je prvi put u 2012. godini izrađen privremeni plan nabave za tekuću godinu, čime je omogućena provedba postupaka javne nabave i nesmetano funkcioniranje Oružanih snaga od početka iduće proračunske godine.

Nakon duljeg vremena riješeno je pitanje vojno-linijskog prijevoza za koji su se koristili ugovori iz 2005. godine. Navedeni postupak proveden je transparentno te su postignute uštede i racionalizirani troškovi ove vrste prijevoza.

Na provedbi postupka nabave osiguranja djelatnika koji sudjeluju u mirovnim operacijama i misijama postignuta je ušteda više od 30%.

Kao jedna od glavnih primjedbi u izvješću Državnog ureda za reviziju o obavljenoj financijskoj reviziji iz godine u godinu provlači se međusobna neusklađenost internih akata koji reguliraju područje nabave te njihova neusklađenost sa zakonskim odredbama. Interna regulativa Ministarstva obrane koja definira područje javne nabave, a obuhvaća i djelokrug rada Samostalnog sektora za javnu nabavu odnosi se na Pravilnik o načinu materijalnog zbrinjavanja Oružanih snaga i Naputak o provedbi postupaka nabave. Novi Naputak o provedbi postupaka nabave izrađen je i u tijeku je završno usklađivanje odredbi, a kao jedna od glavnih izmjena je odredba koja onemogućuje sudjelovanje osoba koje su izrađivale tehničke specifikacije u radu povjerenstva za provedbu nabave, dakle imenovanje takvih osoba ovlaštenim predstavnicima javnog naručitelja za pripremu i provedbu postupka javne nabave, čime se pridonijelo izbjegavanju mogućnosti bilo kakve sumnje u sukob interesa i utjecaja tih osoba na donošenje odluke o odabiru dobavljača.

Učinkovitost javne nabave te ekonomično trošenje proračunskih sredstava za javnu nabavu temelj su na kojima će Ministarstvo obrane kroz primjenu načela iz Zakona o javnoj nabavi graditi bolji, kvalitetniji, a time i transparentniji pristup javnoj nabavi.

Kao jedna od primjedbi u izvješćima Državnog ureda za reviziju u prethodnom razdoblju bila je i nužnost uspostavljanja odgovarajućeg informatičkog sustava koji bi omogućio cjelovito praćenje provedenih postupaka javne nabave i zaključenih ugovora te praćenje izvršenja ugovora.

Zatečeno stanje informatičkih sustava upućivalo je da su se godinama ugovarali pojedinačni informatički sustavi koji nisu bili povezani, čije je održavanje često bilo preskupo, a koji u konačnici nisu pridonijeli krajnjem cilju – poboljšanju i unaprjeđenju informatičke povezanosti ustrojstvenih jedinica.

Tijekom 2012. godine pokrenute su aktivnosti na informatizaciji procesa nabave i povezivanju s informacijskim sustavom financija i proračuna u sklopu projekta „Nadogradnja informacijskog sustava za financije i proračun“. Provedba projekta obuhvaća i aktivnosti utvrđivanja poslovnih procesa nabave koji su podložni integraciji s poslovnim procesima financija i proračuna, u sklopu potreba za potpunom podrškom procesa integracije sa Sustavom državne riznice Ministarstva financija, kao i poslovnih procesa nabave koji nisu podložni navedenoj integraciji, analiziranje potreba poslovanja nabave u okviru procesa integracije te utvrđivanje načina realizacije informacijske podrške. Krajnji cilj trebala bi biti uspostava jedinstvenoga informatičkog sustava za Ministarstvo obrane. Takav bi jedinstveni sustav, uz personalni sustav, logistički sustav, sustav planiranja i financijski sustav, obuhvatio i sustav ugovaranja i nabave. Na taj bi se način stvorila kvalitetna informatička podrška koja bi omogućila unaprjeđenje financijskog upravljanja i kontrole, cjelovito praćenje izvršenja zaključenih ugovora, upravljanje nekretninama i sl.

5.4. Ostala područja rada

Financijsko upravljanje i kontrole

Financijsko upravljanje i kontrole sveobuhvatan je sustav unutarnjih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni čelnici korisnika proračuna (ministar obrane). Njima se, upravljajući rizicima, osigurava razumna sigurnost pravilnog, etičnog, ekonomičnog, djelotvornog i učinkovitog korištenja proračunskih i drugih sredstava u ostvarivanju ciljeva.

Sustavom financijskog upravljanja i kontrola obuhvaćene su sve poslovne transakcije, a posebice one vezane uz prihode/primitke, rashode/izdatke, natječajne procedure i ugovaranje, povrate pogrešno uplaćenih iznosa, imovinu i obveze.

Ministarstvo obrane je 2012. godine u području financijskog upravljanja i kontrola izradilo sljedeće dokumente: Godišnje izvješće o sustavu financijskog upravljanja i kontrola za 2011. godinu, Strategiju upravljanja rizicima Ministarstva obrane i Plan uspostave i razvoja financijskog upravljanja i kontrola za proračunsku 2012. godinu. Imenovane su i ključne osobe za provođenje mjera i aktivnosti u sustavu financijskog upravljanja i kontrole.

Unutarnja revizija

U potpunosti su stvoreni organizacijski, materijalno-financijski i stručni uvjeti za nesmetano i učinkovito funkcioniranje unutarnje revizije koja sustavno sudjeluje u upravljanju rizicima i uspostavljanju kontrolnih mehanizama. Ova se funkcija obavlja u skladu s međunarodno priznatim standardima za unutarnju reviziju i najboljom praksom koju primjenjuju zemlje članice Europske unije.

Provedene su revizije sljedećih poslovnih procesa u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama: revizija procesa stvaranja obaveza u segmentu centralizirane nabave roba, usluga i ustupanja radova; revizija procesa administriranja mrežnih poslužitelja informacijskog sustava Oružanih snaga; revizija procesa sudjelovanja Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva u spašavanju unesrećenih; revizija procesa pomoći civilnim institucijama u elementarnim nepogodama; revizija procesa evidencije osobnog zaduženja materijalne imovine djelatnika/ca Ministarstva obrane i pripadnika/ca Oružanih snaga; revizija procesa planiranja financijskih sredstava za potrebe provedbe obučnih događaja u Oružanim snagama; revizija procesa vođenja baze podataka i evidentiranja nekretnina u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama te revizija procesa obrade računa u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

Sukcesija, arhivska i muzejska djelatnost

U rješavanju sukcesijskih, kazneno-pravnih i drugih pitanja Savjet za sukcesiju vojne imovine surađivalo je s nadležnim tijelima. U okviru rada Savjeta izrađena je Studija o školskom brodu "Jadran", pokrenuta izrada Studije na temu rekonstrukcije zapovjednog vrha oružanih snaga pobunjenih Srba u Hrvatskoj 1991. – 1997. godine te Studija o imovini Jugoslavenske ratne mornarice.

U području rada s arhivskom i muzejskom građom, obavljala se stručna obrada gradiva; sređivanje i obrada arhivskog gradiva, digitalizacija i indeksiranje dokumenata, tiskovina i zemljovida.

6. DRUŠTVENA ULOGA I ODNOSI S JAVNOŠĆU

Osim svoje obrambene funkcije obrambeni sustav kroz sudjelovanje u planiranju, pripremanju i provedbi aktivnosti kojima se pomaže civilnim institucijama u slučajevima elementarnih nepogoda i drugih katastrofa, svakodnevno dokazuje svoju višestruku društvenu ulogu. Obrana, a posebno Oružane snage kao njezina okosnica, svojim sudjelovanjem u mirovnim operacijama i združenim vježbama pridonose ugledu Republike Hrvatske, grade savezništva i promiču globalnu i regionalnu stabilnost.

Profesionalan odnos u mirovnim operacijama i misijama, posebice u mirovnoj operaciji ISAF, gdje naše pripadnice i pripadnici uživaju poštovanje tamošnjeg stanovništva, govori o ugledu naših Oružanih snaga i izvan granica.

Oružane snage konstantno, prema istraživanjima javnog mnijenja, uživaju visok stupanj povjerenja građana, a taj trend je nastavljen i u 2012. godini.

6.1. Odnosi s javnošću i informiranje

S ciljem afirmacije obrambenog sustava i dobivanja podrške unutarnje i vanjske javnosti, Ministarstvo obrane i Oružane snage u svim su prilikama nastojali pravovremeno, točno i transparentno informirati javnost o procesima, aktivnostima, događajima i projektima koji se provode u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

U tu svrhu su intenzivirane komunikacijske aktivnosti korištenjem svih dostupnih kanala, uključujući tradicionalne medije, internet i javni nastup, uz njihovo usklađivanje sa smjernicama NATO-a iz područja odnosa s javnošću.

U 2012. godini na službenim stranicama Ministarstva obrane objavljeno je više od 800 najava, priopćenja i vijesti, a u redovitoj komunikaciji s građanima, medijima, predstavnicima udruga i drugim tijelima javne vlasti odgovoreno je na više od 4000 raznih upita i zahtjeva za informacijama. Primljeno je 59 zahtjeva koji se pozivaju na Zakon o pravu na pristup informacijama, od kojih je 46 prihvaćeno.

Uz nastavak dosadašnjih aktivnosti promidžbe (medijske kampanje, izravna promidžba), korišteni su i novi kanali, poput društvenih mreža, radi privlačenja dovoljnog broja kandidata prema iskazanim godišnjim potrebama za osobljem (dragovoljni ročnici, kadeti, stipendisti).

Pozitivna javna percepcija aktivnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga podržana je i organizacijom ili potporom niza kulturnih, humanitarnih i drugih aktivnosti u suradnji s civilnim institucijama u Republici Hrvatskoj.

6.2. Dušobrižništvo

Duhovna skrb za katolike u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama osigurana je kroz instituciju Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj.

U 2012. godini Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj obilježio je 15. obljetnicu osnivanja i 20. obljetnicu hodočašća u Lourdes i Mariju Bisticu. U svojem radu Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj uspješno surađuje s Ministarstvom unutarnjih poslova jer je zadužen i za duhovnu skrb hrvatskih redarstvenika.

Na 54. Međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdes, provedenom od 8. do 15. svibnja 2012. godine, sudjelovalo je 950 pripadnika/ca Ministarstva obrane, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva branitelja i udruga proisteklih iz Domovinskog rata.

Jubilarno 20. vojno-redarstveno hodočašće na Mariju Bisticu održano je 7. listopada 2012. Na njemu su gosti bili vojni biskupi i nadbiskupi iz NATO zemalja (Sjedinjene Američke Države, Francuska Republika, Republika Slovačka) i apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj.

Vojni ordinarijat u Republici Hrvatskoj aktivnosti i rad usklađuje s drugim vojnim ordinarijatima zemalja članica NATO-a po pitanju duhovne skrbi pripadnika/ca u međunarodnim mirovnim operacijama. Djelatnici Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj sudjelovali su na planiranim međunarodnim hodočašćima i međunarodnim konferencijama gdje su predstavljali Republiku Hrvatsku i Oružane snage u Republici Austriji, Bosni i Hercegovini, Francuskoj Republici, Talijanskoj Republici, Državi Izraelu, SR Njemačkoj, Republici Poljskoj, Kraljevini Španjolskoj, Sjedinjenim Američkim Državama i Državi Vatikanu.

Objavljeno je više tiskanih i on-line izdanja Vojnog ordinarijata u Republici Hrvatskoj (molitvenik-vodič za Lourdes, obavijesti, mjesečnici vojnih kapelanija i dekanata, poslanice Oca biskupa) u svrhu promicanja duhovnih vrijednosti među pripadnicima/ama Oružanih snaga i djelatnicima/ama Ministarstva obrane.

Na temelju Protokola o dušobrižničkoj skrbi pripadnika Oružanih snaga islamske vjeroispovijesti provodi se duhovna skrb za djelatnike islamske vjeroispovijesti.

Priprema pripadnika/ca Oružanih snaga za međunarodne mirovne operacije i misije obuhvaća i upoznavanje s islamskom kulturom koje provodi Mešihat Islamske zajednice u Republici Hrvatskoj.

7. GLAVNA POSTIGNUĆA U 2012. GODINI

Oružane snage nastavljaju uspješno ispunjavati temeljnu misiju obrane suvereniteta i teritorijalne cjelovitosti Republike Hrvatske razvojem i održavanjem vlastitih sposobnosti i integracijom u mehanizam kolektivne obrane u okviru NATO-a. Unatoč poteškoćama uzrokovanim nedostatnim financijskim sredstvima za opremanje i modernizaciju naoružanja, vojne opreme i infrastrukture, Oružane snage nastavljaju s provođenjem glavnih projekata ključnih za ostvarenje svoje ustavne uloge.

U listopadu 2012. godine formalno je završen proces integracije Oružanih snaga u NATO. U suradnji sa Savezom, u području obrambenog planiranja pripremljen je i usklađen novi paket Ciljeva sposobnosti za Republiku Hrvatsku, koji će usmjeriti razvoj i transformaciju sposobnosti Oružanih snaga u idućem razdoblju.

U sklopu NATO inicijative Pametna obrana (*Smart Defence*) Ministarstvo obrane i Oružane snage uključili su se u sedam projekata. Republika Hrvatska je u sklopu EU inicijative Udruživanja i dijeljenja sposobnosti (*Pooling & Sharing*) preuzela vodeću ulogu u projektima obuke pilota (zajedno s Češkom Republikom) te obučnih tečajeva za specijalne operacije (zajedno s Republikom Austrijom).

U dvije NATO vođene operacije (ISAF i KFOR), EU vođenoj operaciji ATALANTA te sedam mirovnih misija Ujedinjenih naroda sudjelovalo je ukupno 1396 pripadnika/ca Ministarstva obrane i Oružanih snaga.

Intenzivirana je obuka zapovjedništava i postrojbi Oružanih snaga, a težište u obuci bilo je na održavanju dostignutih operativnih sposobnosti, na dostizanju sposobnosti za sudjelovanje u operacijama potpore miru te za pružanje pomoći civilnim institucijama i stanovništvu.

Intenzitet i kvaliteta vojnih vježbi Oružanih snaga značajno su povećani odnosno unaprijeđeni u odnosu na proteklo razdoblje. Oružane snage su u 2012. godini sudjelovale u 10 vojnih vježbi u Republici Hrvatskoj i 25 međunarodnih vojnih vježbi

Brojčana veličina Oružanih snaga smanjena je na 15 412 djelatnih vojnih osoba i 2249 državnih službenika i namještenika, a potkraj 2012. godine 90% časnika i 98,4% dočasnika imalo je adekvatnu stručnu spremu. Različite oblike vojne

i funkcionalne izobrazbe u Republici Hrvatskoj i inozemstvu završilo je ukupno 1659 djelatnih vojnih osoba, državnih službenika i namještenika.

Tečajeve stranih jezika u zemlji i inozemstvu uspješno je pohađalo ukupno 383 djelatnika/ca Ministarstva obrane i pripadnika/ca Oružanih snaga. Provedeno je pet ciklusa testiranja engleskog jezika prema proceduri opisanoj u STANAG-u 6001.

Dragovoljno služenje vojnog roka završilo je 674 kandidata, od čega 67 žena.

Potkraj 2012. godine 165 pripadnika/ca Oružanih snaga je imalo titulu magistra znanosti, a 18 titulu doktora znanosti.

Ispunjeni su temeljni ciljevi logističke potpore u 2012. godini: neprekidna potpora zadaćama Oružanih snaga u zemlji i inozemstvu, racionalizacija troškova prehrane, energije, prijevoza, održavanja i drugih logističkih funkcija, logistička spremnost i operativna raspoloživost glavnih oružnih sustava za sve zadaće Oružanih snaga, te potpuna operativna raspoloživost i ispravnost zrakoplovne tehnike za zadaće gašenja požara i za sudjelovanje u NATO operaciji KFOR.

Povećana je prosječna godišnja ispravnost i operativna raspoloživost za veliki broj oružnih i drugih složenih sustava.

Oružane snage su tijekom 2012. godine kontinuirano bile angažirane na zadaćama pomoći civilnom stanovništvu: protupožarni zrakoplovi su u 2012. godini bili angažirani na ukupno 457 požarišta; zrakoplovima Oružanih snaga prevezeno je 459 pacijenata i 915 pratitelja te pet organa za transplantaciju; izvršeno je 20 zadaća potrage i spašavanja na kopnu, moru i otocima, stanovništvu na otocima i u područjima pogođenim sušom dostavljana je pitka voda itd. Ukupno je za izvršenje svih zadaća u potpori civilnim institucijama i pomoći stanovništvu izvedeno više od 19 000 letova, ostvareno 3440 sati naleta sati naleta, prevezeno više od 4000 ljudi i 360 tona opreme.

U 2012. godini isporučeno je 49 baznih vozila *PATRIA*, a ključnim podsustavima naoružanja i specijalne opreme opremljeno je ukupno 37 vozila. Isporučene su 794 jurišne puške VHS tako da je njihov ukupni broj dosegnuo 2784 pušaka na uporabi u Oružanim snagama.

Tijekom 2012. godine značajno su smanjeni troškovi mobilne i fiksne telefonije te troškovi održavanja računalnih sustava u iznosu većem od 10.000.000 kuna, bez smanjenja funkcionalnosti sustava.

S gospodarskim subjektima u Republici Hrvatskoj u 2012. godini ugovoreno je zbrinjavanje 663 tona ubojnih sredstava tehnikom industrijske demilitarizacije.

Do kraja 2012. godine demilitarizirano je oko 50% od ugovorene količine, a ostatak će biti demilitariziran u prvoj polovici 2013. godine. U vlastitim kapacitetima delaborirano je i uništeno detonacijama u fugasama i spaljivanjem 284,42 tona raznih vrsta ubojnih sredstava. S International Trust Fund (ITF) Enhance Human Security sklopljen je sporazum kojim se predviđa financiranje demilitarizacija i uništavanje oko 4000 tona konvencionalnog neperspektivnog UBS-a.

Provedeno je 25 inspekcijskih nadzora koji su rezultirali s predložene 333 mjere za uklanjanje nedostataka, a koje su bile usmjerene prvenstveno na poboljšavanje učinkovitosti u području planiranja, zapovijedanja i rukovođenja u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama.

Izrađen je novi koncept vojno-obavještajnog sustava prilagođen novoj viziji Oružanih snaga (objedinjavanje obavještajnih i protuobavještajnih sposobnosti u Središnjici za obavještajno djelovanje te preustroj izvidničkih satnija u gardijskim brigadama u vojno-obavještajne satnije).

Proveden je preustroj i smanjena je brojčana veličina upravnog dijela Ministarstva obrane. Pripremljen je i u postupak donošenja upućen novi zakon o obrani i zakon o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Broj izvanrednih događaja smanjio se za 15%, a broj postupanja vojne policije za 30,9% u odnosu na 2011. godinu. Smanjen je broj krađa, teških krađa, prijetnji, samovoljnog udaljenja i bijeg iz vojne postrojbe ili službe.

8. KLJUČNI SMJEROVI RAZVOJA U IDUĆEM RAZDOBLJU

Tijekom 2013. godine slijedi usvajanje Strateškog pregleda obrane i izrada Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga te ostalih planskih i doktrinarnih dokumenata. Novi set strateških i planskih dokumenata nužan je radi jasnog određivanja smjerova i prioriteta razvoja, što je osobito važno u uvjetima ograničenih financijskih sredstava.

Od novog Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga očekuje se projekcija dugoročne stabilne razine financiranja obrambenih potreba, prema kojoj je moguće planirati dugoročan razvoj vojnih sposobnosti. Projekti opremanja i modernizacije naoružanja i vojne opreme su skupi i protežu se kroz niz godina, tako da ih je jedino moguće provesti višegodišnjim financiranjem.

Izradom ovih dokumenata bit će formalno utvrđene smjernice za nastavak preustroja Oružanih snaga, implementaciju Ciljeva sposobnosti, nastavak prilagođavanja modela i programa vojnog i civilnog školovanja pripadnika/ca Oružanih snaga i djelatnika/ca Ministarstva obrane te smjernice za niz drugih programa opremanja i modernizacije naoružanja, vojne opreme, objekata i infrastrukture.

Tijekom 2013. godine razina i način sudjelovanja Republike Hrvatske u operaciji ISAF i drugim operacijama potpore miru i mirovnim misijama bit će redefinirana i usklađena sa strategijom NATO-a za Afganistan nakon završetka operacije 2014. godine. Republika Hrvatska namjerava nastaviti snažno podupirati zajedničke ciljeve s NATO-om u naporima za održanjem sigurnosti na Kosovu.

Formalno usvajanje hrvatskog paketa Ciljeva sposobnosti u 2013. godini na ministarskom sastanku NATO-a obvezat će Republiku Hrvatsku na njihovu implementaciju, a sposobnosti razvijene na temelju načela i smjernica sadržanih u Ciljevima sposobnosti dugoročno će usmjeriti razvoj i transformaciju Oružanih snaga.

Remont i modernizacija aviona i helikoptera, početak opremanja Obalne straže Republike Hrvatske obalnim ophodnim brodom, nastavak opremanja vozila *Patria* naoružanjem i drugom opremom te njihovo uvođenje u operativnu uporabu glavni su projekti opremanja i modernizacije u idućem razdoblju. Uz nabrojene, drugi važniji projekti čija će dinamika i razina implementacije biti definirane u Dugoročnom planu razvoja Oružanih snaga su modernizacija radarskog sustava „*Enhanced*

Peregrine“, modernizacija i izgradnja skladišnih kapaciteta za ubojna sredstva te objekata za smještaj i prehranu (vojarna „pukovnik Predrag Matanović“ Petrinja), kao i opremanje nebojnim vozilima.

Uspješnost u provođenju tih projekata bit će povećana paralelnim provođenjem i implementacijom organizacijskih i drugih promjena u sustavu: transformacijom Hrvatskoga vojnog učilišta u visokoobrazovnu ustanovu integriranu u sveučilišni sustav visokog obrazovanja, usvajanjem prostornih planova i rješavanjem imovinsko-pravnih pitanja na perspektivnim lokacijama od interesa za Oružane snage, izradom podzakonskih propisa, sudjelovanjem u NATO projektima Pametne obrane i EU inicijative Udruživanja i dijeljenja sposobnosti.

Nastavit će se razvijati jedinstveni informacijski sustav u kojem će biti integrirani svi ključni informatički podsustavi poput logističkog, personalnog, financijskog i dr. Razvoj informacijskih i komunikacijskih sustava usmjerit će se na informatizaciju poslovnih funkcija, opremanje bojišničkim informacijskim sustavima te na povezivanje informacijskih sustava i baza podataka. Konačan cilj je dostizanje podatkovne, tehničke i procesne interoperabilnosti između postojećih sustava koji su razvijani izolirano i parcijalno, kao i interoperabilnosti sa Saveznicima.

Nastavit će se s razvojem sposobnosti u području zdravstvene potpore, komunikacijsko-informacijskih sustava i sigurnosno-obavještajne potpore.

Ubrzanjem procesa zbrinjavanja neperspektivne tehnike i viškova ubojnih sredstava racionalizirat će se troškovi osoblja i drugih resursa koji se troše za njihovo održavanje i čuvanje.

U sklopu daljnje transformacije Oružanih snaga i sveobuhvatne racionalizacije i optimizacije logističke potpore, ali i drugih procesa i troškova, analizirat će se i drugi poslovi i zadaće koje će se moći izdvojiti iz osnovne djelatnosti Ministarstva obrane i Oružanih snaga te će se donijeti odgovarajuće odluke.

U dogledno vrijeme razmotrit će se i mogućnost izdvajanja djelatnosti fizičkog osiguranja vojnih objekata, prijavičke službe, dostavne službe odnosno druge tradicionalne sposobnosti vezane za stacionarne uvjete života i rada u zemlji.

Istražit će se sva inovativna rješenja u kreiranju drugačijih ugovornih odnosa s poslovnim subjektima. Jedno od rješenja koje će se istražiti mogućnost je opskrbe vojnim odorama i osobnom opremom vojnika putem ugovora o iznajmljivanju, čime bi

se vojni sustav oslobodio poslova logističkih djelatnosti poput prijma, skladištenja, zaduženja, evidencije, čuvanja zaliha i distribucije.

Takvim rješenjima nastojat će se omogućiti usmjeravanje djelatnosti Oružanih snaga i obrambenog sektora na ispunjenje ustavne uloge Oružanih snaga, njezinih misija i zadaća te nesmetani razvoj i održavanje vojnih sposobnosti koje će profesionalnim Oružanim snagama biti potrebne u odgovoru na sigurnosne izazove i prijetnje u narednom razdoblju.

Napori personalnog sustava usmjerit će se na popunu gardijskih brigada vojnicima i dočasnicima. Implementirat će se modeli popune kritičnim vojničkim i drugim specijalnostima, poput popune pilotima, liječnicima i inženjerima različitih profila.

Poboljšat će se model školovanja časnika u projektu Kadet, usmjerenjem na manji broj studijskih programa, usmjeravanjem izbora izbornih predmeta i tema diplomskih radova na zadovoljavanje potreba Oružanih snaga. Razmotrit će se model prijma u kadetsku službu uspješnih studenata na višim godina studija radi povećanja prolaznosti studenata.

Jačat će se akademski standardi i kvaliteta obrazovanja za potrebe Oružanih snaga povezivanjem vojne izobrazbe s nacionalnim obrazovnim sustavom, što je cilj razvoja Hrvatskoga vojnog učilišta. Vojna izobrazba uskladit će se s NATO smjernicama o sustavnom pristupu izobrazbi, u sklopu čega će se uspostaviti trajni proces kontrole kvalitete izobrazbe, te evaluacije i validacije.

Razvijat će se ciljani programi izobrazbe i obuke s drugim tijelima državne uprave, prvenstveno Ministarstva unutarnjih poslova i Državne uprave za zaštitu i spašavanje, usmjereni na zajedničko dostizanje sposobnosti u sklopu sveobuhvatnog pristupa u odgovoru na izazove i prijetnje nekonvencionalne i netradicionalne prirode, zajedničko sudjelovanje u operacijama odgovora na krize u inozemstvu i pomoć civilnim institucijama u zemlji.

ZAKLJUČAK

Obrambeni je resor u 2012. godini zaustavio višegodišnje nepovoljne trendove u većini područja djelovanja i počeo stvarati pretpostavke pozitivnih kretanja. Stoga se protekla godina može smatrati godinom konsolidacije. Višegodišnja gospodarska kriza usporila je ne samo mnoge projekte opremanja i modernizacije već i transformacijske procese usmjerene stvaranju učinkovitije i fleksibilnije organizacijske strukture Oružanih snaga i obrambenog resora u cjelini. Zbog nedovoljne učinkovitosti upravljačkih procesa te njihova neprilagođavanja uvjetima gospodarske krize, proteklih godina nisu razvijene odgovarajuće pretpostavke za hrabrije iskorake u reformama. To je bio okvir koji je usmjerio ključne upravljačke poteze u 2012. godini.

Kao pretpostavka opsežnijih transformacijskih procesa, intenzivirane su aktivnosti na izradi novih strateških i planskih dokumenata te normativno-pravnog okvira Zakona o obrani i Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Iako u nepovoljnim okolnostima, Oružane snage su izvršile propisane i dodijeljene zadaće te održale potrebnu razinu spremnosti, zahvaljujući snažnim mjerama optimizacije, racionalizacije i štednje. Tijekom 2013. i 2014. godine izvršit će se sustavne prilagodbe i provesti mjere kako bi Oružane snage od 2015. godine počele funkcionirati u uvjetima bitno drukčije, racionalnije i fleksibilnije organizacijske strukture, s jasno utvrđenom vizijom razvoja i održavanja sposobnosti.

Proces integracije Oružanih snaga u NATO, koji je uspješno zaključen 2012. godine, bez sumnje je pokazatelj kapaciteta cijeloga obrambenog resora za suočavanje s izazovima funkcioniranja u novom strateškom okružju, organizacijski i upravljački vrlo zahtjevnom. Taj organizacijski kapital valja čuvati i razvijati.

Godina 2012. bila je godina donošenja značajnih odluka, posebno u opremanju i modernizaciji. Napravljene su promjene u organizacijskoj strukturi, a posebno u reorganizaciji upravnog dijela Ministarstva obrane. To je bila i godina prijeko potrebnih strukturnih prilagodbi i stvaranja pretpostavki za rad u predstojećem razdoblju.

Promjene koje su se dogodile 2012. godine nagovještavaju povoljnije trendove.

PRIKAZ SUDJELOVANJA PRIPADNIKA/CA ORUŽANIH SNAGA U OPERACIJAMA NATO-a I EU-a U 2012. GODINI

Operacije NATO-a							
R. br.	Naziv	Vrsta	Geografska zona	Redni broj rotacije	Ukupni broj sudionika/ca po rotaciji	Broj sudionica u rotaciji	UKUPNI BROJ SUDIONIKA/CA U 2012. GODINI
1.	ISAF	mirovna operacija	Afganistan	18. HRVCON	340	14	975
				19. HRVCON	343	16	
				20. HRVCON	292	20	
2.	KFOR	mirovna operacija	Kosovo	8. HRVCON	23		83
				9. HRVCON	21		
				10. HRVCON	19	1	
				11. HRVCON	20	2	

Operacija EU-a					
R. br.	Naziv	Vrsta	Geografska zona	Ukupni broj sudionika	Broj sudionica
1.	EU NAVFOR Somalia (ATALANTA)	mirovna operacija	Rog Afrike, Adenski zaljev	8	-

PRIKAZ SUDJELOVANJA PRIPADNIKA/CA ORUŽANIH SNAGA U MIROVNIM MISIJAMA UN-a U 2012.

UN mirovna misija	Sadašnji mandat (br. Rezolucije VS)	Početak sudjelovanja Republike Hrvatske	Broj pozicija Oružanih snaga po rotaciji	Sudjelovanje pripadnika/ca Oružanih snaga tijekom 2012. godine prema dužnostima		Broj pripadnika Oružanih snaga
				VOJNI PROMATRAČI I STOŽERNO OSOBLJE	POSTROJBA	
UNMOGIP Indija/Pakistan	307 (21.12.1971.)	kolovoz 2002.	9 časnika/ca	18		3
MINURSO Zap. Sahara	2044 (24.04.2012.)	prosinač 2002.	7 – časnika/ca	14		
UNMIL Liberija	2066 (17.09.2012.)	listopad 2003.	2 - časnika/ce	4		
UNFICYP Cipar	2089 (24.01.2013.)	kolovoz 2004.	2 - časnika/ce	4		1
UNSMIS Sirija	*	travanj 2005.	2* - časnika/ce	2		
UNIFIL Libanon	2064 (30.08.2012.)	srpanj 2007.	1 – časnik/ca	2		
UNDOF Golanska visoravan	2084 (19.12.2012.)	svibanj 2008.	93 (časnika/ce, dočasnika/ce, vojnika/kinje)		279	19
UKUPNO PREMA KATEGORIJAMA			116	44	279	23
UKUPNO TIJEKOM 2012. GODINE				323		
*UN mirovna misija UNSMIS je završena 19. kolovoza 2012.						

STRUKTURA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE
na dan 31. prosinca 2012.

